

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาโครงสร้างเศรษฐกิจการเงินของประเทศสิงคโปร์

โดย

ผศ.ดร.ดนุพล อริยสัจจากร

รศ.ดร.พรกมล ไตรวิทย์ทางกูร

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สิงหาคม พ.ศ. 2560

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาโครงสร้างเศรษฐกิจการเงินของประเทศสิงคโปร์

คณะผู้วิจัย

สังกัด

ผศ.ดร.دنุพล อริยสัจจากร

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.ดร.พรกมล ไตรวิทย์กุล

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชุดโครงการ ASEAN Expert

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	0-1
บทคัดย่อ	0-3
Abstract	0-4
บทที่ 1 ประวัติศาสตร์ของประเทศสิงคโปร์.....	1-1
1.1 ประวัติศาสตร์ในช่วงศตวรรษที่ 13 ถึงศตวรรษที่ 17	1-2
1.1.1 ประวัติศาสตร์ทั่วไป	1-2
1.1.2 ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ	1-5
1.2 ศตวรรษที่ 18 และการเข้ามามีบทบาทของประเทศอังกฤษ (ค.ศ.1819 – 1942).....	1-5
1.2.1 ประวัติศาสตร์ทั่วไป	1-6
1.2.2 ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ	1-11
1.3 ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และการเข้ามามีบทบาทของประเทศญี่ปุ่น (ค.ศ.1942 - 1945)	1-14
1.3.1 ประวัติศาสตร์ทั่วไป	1-14
1.3.2 ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ	1-15
1.4 อังกฤษเข้ามามีบทบาทอีกครั้ง หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนกระทั่งประกาศเอกราชในปี ค.ศ. 1965 (ค.ศ.1942 - 1945)	1-16
1.4.1 ประวัติศาสตร์ทั่วไป	1-17
1.4.2 ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ	1-22
1.5 หลังประกาศเอกราช (ค.ศ.1965 – ปัจจุบัน).....	1-22
1.5.1 ประวัติศาสตร์ทั่วไป	1-23
1.5.2 ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ (หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบัน).....	1-27
บทที่ 2 พัฒนาการในภาคบริการของสิงคโปร์: แรงสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาด้านการเงิน.....	2-1
2.1 รากฐานของการพัฒนาในภาคบริการของสิงคโปร์.....	2-1
2.2 การขยายตัวอย่างก้าวกระโดดของภาคบริการ	2-3
2.3 การเปลี่ยนผ่านจากภาคบริการทางการค้า เป็นบริการพื้นฐานอันมีภาคการเงินเป็นศูนย์กลาง	2-5
2.4 การสร้างทุนมนุษย์เพื่อสนับสนุนทิศทางการขยายตัวของภาคบริการ.....	2-7

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 3 การขับเคลื่อนให้เป็นศูนย์กลางทางการเงินโดยภาครัฐ	3-1
3.1 กองทุนเพื่อการลงทุนแห่งชาติ (sovereign investment funds) หรือกองทุนเพื่อความมั่งคั่งของชาติ (sovereign wealth funds).....	3-1
3.2 Temasek Holdings.....	3-2
3.2.1 แนวคิดในการจัดตั้ง Temasek.....	3-3
3.2.2 ปรัชญาในการลงทุนของกองทุน Temasek	3-6
3.2.3 บทบาทของ Temasek ในการสนับสนุนให้การดูแล และธรรมาภิบาล (fostering stewardship and governance).....	3-7
3.3 Government Investment Corporation (GIC).....	3-8
3.3.1 แนวคิดในการจัดตั้ง Government Investment Corporation (GIC)	3-8
3.3.2 เป้าหมายในการลงทุนของ GIC	3-9
บทที่ 4 การเป็นศูนย์กลางทางการเงินของสิงคโปร์	4-1
4.1 จุดเริ่มต้นการเป็นศูนย์กลางทางการเงินของประเทศสิงคโปร์.....	4-2
4.2 วิวัฒนาการการเป็นศูนย์กลางทางการเงิน.....	4-3
4.3 ภาคการเงินของประเทศสิงคโปร์ในปัจจุบัน	4-6
4.3.1 ภาคการธนาคาร (banking sector)	4-8
4.3.2 ตลาดทุน (capital markets).....	4-9
4.3.3 การบริหารจัดการจัดการความมั่งคั่ง และการประกันภัย	4-15
4.3.4 การเป็นประตูในภูมิภาคให้แก่สกุลเงินของจีน (Regional Gateway for RMB).....	4-17
4.4 การวิเคราะห์อุตสาหกรรมการเงินของสิงคโปร์.....	4-18
4.4.1 แบบจำลองเพชร (diamond model).....	4-18
4.4.2 การวิเคราะห์อุตสาหกรรมการเงินของสิงคโปร์ด้วยแบบจำลองเพชร (diamond model).....	4-20
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา	5-1
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	5-1
5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	5-6
5.3 ข้อจำกัดทางการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	5-6

สารบัญ (ต่อ)

บรรณานุกรม.....	บ-1
ภาคผนวก 1 โครงสร้างระบบธนาคารสิงคโปร์ คัดลอกจากธนาคารแห่งประเทศไทย	ผ-1
ภาคผนวก 2 กิจกรรมของโครงการ.....	ผ-5

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยต่อปีรายภาคการผลิตของสิงคโปร์ (ร้อยละ) ค.ศ.1961 – 1990	2-6
ภาพที่ 2.2 โครงสร้างระบบการศึกษาของสิงคโปร์	2-11
ภาพที่ 2.3 งบประมาณทางการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ ค.ศ.1990 – 2014 (Million USD)	2-12
ภาพที่ 3.1 มูลค่าสินทรัพย์สุทธิของ Temasek ระหว่างปี ค.ศ. 2006 ถึง 2016	3-5
ภาพที่ 3.2 สัดส่วนการลงทุนกระจายตามสภาพภูมิศาสตร์ของ Temasek ระหว่างปี ค.ศ. 2006 ถึง สิ้นเดือน มกราคม ค.ศ. 2016	3-5
ภาพที่ 3.3 สัดส่วนการลงทุนของ Temasek ใน Mature Economics และ Growth Regions ณ สิ้นเดือน มกราคม ค.ศ. 2016	3-6
ภาพที่ 3.4 Annualised Rolling 20-Year Real Rate of Return of The GIC Portfolio since 2001	3-9
ภาพที่ 3.4 การลงทุนของ GIC ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก	3-10
ภาพที่ 4.1 ความสำคัญของภาคต่าง ๆ ต่อ GDP ของสิงคโปร์ (ค.ศ. 2001 – 2015)	4-6
ภาพที่ 4.2 สัดส่วนภาคการเงินต่อ GDP ของสิงคโปร์	4-7
ภาพที่ 4.3 ประเภทของผู้ลงทุนในตราสารหนี้ที่ออกในสกุลสิงคโปร์ดอลลาร์และสกุลเงินอื่น ๆ	4-11
ภาพที่ 4.4 มูลค่าตราสารหนี้รวมของสิงคโปร์ ค.ศ. 2010 - 2014	4-13
ภาพที่ 4.5 มูลค่าการจัดการสินทรัพย์ของสิงคโปร์ระหว่าง ค.ศ. 2009 – 2014	4-16

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ในอดีต พื้นที่ประเทศสิงคโปร์ มีทรัพยากรจำกัดและพื้นที่ไม่เหมาะกับการเพาะปลูก แต่จากการใช้จุดแข็งทางด้านทำเลที่ตั้ง ทำให้มีพื้นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจโดยการใช้การค้าระหว่างประเทศจากการเป็นเมืองท่าเป็นสำคัญ ซึ่งนโยบายการเป็นเมืองท่า และการค้าถูกให้ความสำคัญอย่างมากเมื่อประเทศอังกฤษเข้ามาขยายอาณานิคม (ช่วงต้นศตวรรษที่ 18) จากนั้นเป็นต้นมา เศรษฐกิจของสิงคโปร์ก็มีการพัฒนาอย่างเป็นลำดับ

ในช่วงที่อังกฤษปกครองสิงคโปร์ ยังมีปัจจัยเสริมที่ทำให้สิงคโปร์มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วคือ การขุดคลองซูเอซ ซึ่งทำให้การเดินทางเรือเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งความนิยมของการบริโภคอาหารกระป๋องส่งผลให้เกิดตลาดการค้าดีบุกในสิงคโปร์ และพัฒนาจนเป็นตลาดที่สำคัญในการค้าดีบุกของโลก อนึ่ง การค้าดีบุกส่งผลให้เริ่มมีการขยายตัวของภาคการเงินระหว่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าให้กับผู้ค้าดีบุก จนเป็นรากฐานสำคัญของภาคการเงินของสิงคโปร์ และ การนำเข้าอาหารเข้ามาในพื้นที่โดยบังเอิญ ส่งผลให้สิงคโปร์สามารถพัฒนาจนกลายเป็นตลาดประมุขอย่างที่สำคัญของภูมิภาค ปัจจัยเสริมเหล่านี้เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว

แม้ว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ต้องหยุดชะงักลงพร้อมกับการปกครองของอังกฤษเมื่อกองทัพญี่ปุ่นเข้ามายึดอำนาจในช่วงต้นของสงครามโลกครั้งที่สอง (ค.ศ. 1942 – 1945) ต่อเนื่องไปจนจบสงคราม แต่หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง อังกฤษได้เขามาคงครองประเทศอีกครั้งและฟื้นฟูความเป็นเมืองท่าทางการค้าของสิงคโปร์ ทำให้เศรษฐกิจสิงคโปร์มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องอีกครั้ง และมีการวางรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมไว้

เมื่อสิงคโปร์ประกาศเอกราชในปี ค.ศ. 1965 เศรษฐกิจสิงคโปร์สามารถขยายตัวอย่างก้าวกระโดด จากรากฐานของการเป็นเมืองท่าและการค้า ตลอดจนการสนับสนุนอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า เปลี่ยนแปลงไปเป็นนโยบายส่งเสริมการส่งออก และเป็นการสนับสนุนภาคบริการโดยมีการค้าและการเงินเป็นศูนย์กลางในที่สุด

รากฐานที่สำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลให้สิงคโปร์มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วคือการสร้างทุนมนุษย์ควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศ โดยการวางนโยบายทางการศึกษาของคนในประเทศอย่างชัดเจนและมี

การจัดโครงสร้างทางการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรป้อนเข้าสู่ภาคการผลิตที่เป็นแกนหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาในระบบสองภาษา (Bilingual) โดยมีภาษาอังกฤษเป็นหลัก ทำให้สิงคโปร์ได้เปรียบชาติอื่น ๆ ในภูมิภาคในการติดต่อกับชาติตะวันตก ดังนั้นแม้ว่าสิงคโปร์จะมีจำนวนประชากรน้อย แต่ก็เต็มไปด้วยประชากรที่มีคุณภาพ และมีทักษะความชำนาญ

ในปัจจุบัน สิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศซึ่งประสบความสำเร็จอย่างสูง เนื่องจากการผลักดันของนโยบายภาครัฐเป็นสำคัญ รัฐบาลไม่เพียงแต่ชี้ว่าภาคการเงินจะนำมาซึ่งความจำเป็น เต็มโต แต่รัฐบาลสิงคโปร์ได้ลงมือปฏิบัติทั้งในด้านการวางโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น การออกกฎหมาย และ ปรับปรุงกฎหมาย รวมทั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไป ใน ขณะเดียวกันแม้ว่าสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์จะมีความได้เปรียบในด้านเวลาที่สิงคโปร์สามารถเข้าไปเติมเต็ม บริการทางการเงินการธนาคารของโลกให้มีบริการครบ 24 ชั่วโมง

อย่างไรก็ตามการรักษาความเป็นผู้นำในการเป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศของสิงคโปร์นั้น ก็เผชิญกับความท้าทายอยู่เนื่อง ๆ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วในโลกการเงิน ประเด็นหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อสิงคโปร์หากเรามองว่าการเป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศเทียบเท่ากับการเป็นสวรรค์ ทางด้านภาษี คือ การที่สิงคโปร์ตกลงที่จะทำการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีธนาคารต่าง ๆ ผ่านการบังคับใช้ มาตรฐาน “the Common Reporting” ในปี ค.ศ. 2018 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มลูกค้าที่ต้องการรักษาความลับ จนทำให้สูญเสียลูกค้ากลุ่มนี้ไป แต่อย่างไรก็ตามทางการสิงคโปร์เห็นว่าการเป็นศูนย์กลางทางการเงินที่ได้รับ ความเชื่อถือ ถือเป็นกุญแจสู่ความสำเร็จจุดหนึ่งในการเป็นศูนย์กลางด้านการเงิน และหนึ่งในหนทางสู่ ความสำเร็จได้แก่ การต่อต้านการฟอกเงิน นอกจากนี้ยังมีประเด็นเรื่องความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีที่ จำเป็นจะต้องมีเพื่อก้าวสู่การเป็น Smart Financial Centre ของสิงคโปร์ต่อไป

บทคัดย่อ

พัฒนาการทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์เป็นไปอย่างรวดเร็วในช่วงหลังการประกาศเอกราช ค.ศ. 1965 โดยใช้รากฐานการพัฒนาจากการเป็นเมืองท่าและเศรษฐกิจที่พึ่งพิงการค้า ซึ่งเป็นผลจากการเข้ามาปกครองโดยอังกฤษถึงสองครั้ง (ก่อนและหลังสงครามโลกครั้งที่ 2) พื้นฐานการพัฒนาทางเศรษฐกิจหลังประกาศเอกราชเริ่มจากนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า ไปเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และการพัฒนาภาคบริการเป็นลำดับ จนในที่สุดสิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางทางการเงิน โดยมีปัจจัยสนับสนุนหลักคือทำเลที่ตั้งของสิงคโปร์ที่เชื่อมโยงตลาดการเงินทางฝั่งตะวันตกและตะวันออก และการสนับสนุนจากรัฐบาลที่เสริมสร้างตั้งแต่รากฐานทางการศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาในภาคการเงิน

Abstract

Singapore's economic has been developed rapidly after she was granted independence in 1965. Fundamental of this rapid development was international trade from entrepot of the region that connects the western countries with China. From her inception, Singapore's prosperity has based on free trade. After independence, Singapore's economic has been transformed from import-substitute industries, developed to export-led growth, then evolved to services-based economy focusing on financial sector. Currently, Singapore has considered an important financial center in the region. Main supporting factors for being financial center of Singapore are 1) the location that connect financial markets in the western countries to the east, and 2) Government supports. Singapore Government has focus on financial development and put a lot of effort to become international financial center; starting from improving education system to enhance human capital, investing in research and innovation in financial and related fields.

บทที่ 1

ประวัติศาสตร์ของประเทศสิงคโปร์

เกาะเล็ก ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เราเรียกกันในปัจจุบันว่า สิงคโปร์ มีประวัติศาสตร์ในการสร้างประเทศจากการเป็นเกาะร้างอันเป็นส่วนหนึ่งของแหลมมลายูที่ปลายช่องแคบมะละกา ประวัติศาสตร์ของสิงคโปร์มีความเกี่ยวข้องกับการค้าอย่างมากเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก ในขณะที่เดียวกันทำเลที่ตั้งของพื้นที่เป็นปลายของช่องแคบที่เรือเดินสมุทรต้องผ่าน ทำให้ถูกใช้เป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าสำหรับนักเดินเรือ

เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าสิงคโปร์เป็นประเทศเล็ก ๆ ที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็วเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก จากช่วงก่อนที่อังกฤษจะเข้าปกครองก็มีหลายชนชาติเล็งเห็นความสำคัญของสิงคโปร์เพราะเป็นเมืองที่มีความเชื่อมต่อทางทะเลที่สำคัญ มาถึงช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่สิงคโปร์อยู่ในอาณัติของอังกฤษความสำคัญในการเป็นเมืองท่ายังคงมีอย่างต่อเนื่อง พัฒนาการดังกล่าวดูเหมือนจะมีการชะลอตัวเล็กน้อยในช่วงที่อยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างไรก็ตามเมื่อเสร็จสิ้นสงครามและอังกฤษเข้ามาปกครองอีกครั้งจนกระทั่งช่วงเวลาที่สิงคโปร์ประกาศเอกราช แนวนโยบายหลายประการก็มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น แน่ใจว่าไม่ใช่ทุกนโยบายที่สิงคโปร์ดำเนินการจะประสบความสำเร็จ หากแต่การที่รัฐบาลมีส่วนเข้าดำเนินกิจการหลาย ๆ ประการของประเทศ และการดำเนินนโยบายที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้ประเทศสิงคโปร์สามารถพัฒนาจนเป็นประเทศเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ถูกจัดให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

หากจะกล่าวในภาพรวม ทรัพยากรที่สำคัญของสิงคโปร์มิใช่พื้นที่ทำการเกษตร หรือ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด หากแต่เป็น “ทำเลที่ตั้ง” ของประเทศเอง ที่อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมสำหรับการเป็นเมืองท่า และ “ทรัพยากรมนุษย์” ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศสิงคโปร์ในทุกด้าน ซึ่งเมื่อเราวิเคราะห์ถึงพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ จะทำให้เห็นภาพดังกล่าวชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ในบทนี้จะกล่าวถึงประวัติศาสตร์ของประเทศสิงคโปร์ทั้งประวัติศาสตร์ทั่วไปและประวัติศาสตร์ทางเศรษฐกิจโดยสังเขป เพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของประเทศจากอดีต ซึ่งเป็นประเทศที่รายได้ไม่สูงนัก พัฒนาจนเป็นประเทศที่จัดอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว (developed nation) ที่มีรายได้สูง เนื่องจาก

พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจและการเงินนั้นไม่ได้เกิดจากแรงขับเคลื่อนทางด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว หากแต่เกิดจากแรงผลักดันทั้งทางด้านสังคมและวัฒนธรรมร่วมอยู่ด้วย ดังนั้นการศึกษาถึงพัฒนาการและประวัติศาสตร์ทั่วไปจะช่วยให้เห็นถึงสาเหตุของการพัฒนาดังกล่าวได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

1.1 ประวัติศาสตร์ในช่วงศตวรรษที่ 13 ถึงศตวรรษที่ 17

สาระสำคัญ

- มีบันทึกถึงพื้นที่ประเทศตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 14
- เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ ไม่เหมาะกับการเพาะปลูก และเป็นที่อยู่ของโจรสลัด
- ได้รับอิทธิพลจากอาณาจักรมะละกาในช่วง ศตวรรษที่ 15 – 17
- ช่วงศตวรรษที่ 16 – 17 มีการเข้ามาค้าขาย ครอบครองจากชาติตะวันตก
- ในช่วงดังกล่าวได้รับอิทธิพลจาก โปรตุเกส ฮอลันดา และ อังกฤษ ตามลำดับ
- การเข้ามาของประเทศตะวันตกทำให้สิงคโปร์มีความสำคัญเป็นเมืองท่า

1.1.1 ประวัติศาสตร์ทั่วไป

จากบันทึกการเดินทางเรือแสดงให้เห็นว่า เกาะเล็ก ๆ ปลายแหลมมลายูได้รับการบันทึกโดย มาโคโปโล ตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 14 โดยในสมัยนั้นใช้ชื่อเรียกว่า Chiamassie มีการออกเสียงคล้าย “เตมาเส็ก” (ตุมา ลิค) นอกจากนี้เกาะดังกล่าวยังปรากฏอยู่ในบันทึกจากชาวอินโดนีเซีย (บันทึกหนังสือชวา ชื่อ Nakarakeratagama) ว่าได้มีชาวชวาเข้าไปตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ที่เรียกว่า “เตมาเส็ก” ในช่วงกลางศตวรรษที่ 14 พื้นที่ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแผนที่ของชาวจีนที่ระบุว่า มีหมู่บ้านบนเกาะที่เรียกว่า “เตมาเส็ก” มีความหมายว่าเมืองชายทะเล (Sea Town) ในภาษาชวา (Javanese) ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นพื้นที่ของประเทศ สิงคโปร์ในปัจจุบัน พื้นที่ชุ่มน้ำแห่งนี้ทราบกันว่าเป็นฐานที่มั่นของโจรสลัดชาวมลายู (Malay pirates) โดยมีหมู่บ้านชาวประมง และหมู่บ้านเกษตรกรอยู่ประปราย ในขณะเดียวกัน ชาวมลายูรู้จักเกาะดังกล่าวนี้ในนาม “สิงหปุระ” (Singapura) หรือเมืองแห่งสิงห์ (Lion city) จากตำนานที่เล่ากันว่ามีเจ้าชายชาวมลายูมาเยือน เกาะแห่งนี้ในศตวรรษที่ 14 เห็นสัตว์ชนิดหนึ่งในทะเลและเข้าใจผิดว่าสัตว์ที่เห็นคือ สิงโต

ในศตวรรษถัดมา หวัง ต้า หยวน นักเดินเรือชาวจีน ได้บันทึกในการเดินเรือของเขาช่วงต้นศตวรรษที่ 15 ว่าได้มีการล่องเรือไปยัง “หนานหยาง” หรือทะเลจีนใต้ในปัจจุบัน จากบันทึกของ หวัง ต้า หยวน แสดงให้เห็นว่าเริ่มมีผู้คนเข้ามาอยู่ในพื้นที่ “เตมาเส็ก” แล้ว และเนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่ไม่อุดมสมบูรณ์ ทำการเกษตร (ซึ่งเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลักในยุคนั้น) ไม่ได้ ผลผลิตส่วนใหญ่จากพื้นที่ดังกล่าวมีเพียงไม้ และดีบุก และมีบางสินค้าที่สามารถนำมาค้าขายแลกเปลี่ยนกับต่างชาติได้บ้าง ได้แก่ ทอง (เนื้อหยาบ และคุณภาพต่ำ) เครื่องเคลือบจากจีน เครื่องครัวที่ทำจากเหล็ก และผลิตภัณฑ์เหล็กบางชนิด จากสภาพดังกล่าวทำให้ประชากรต้องมีพื้นที่ที่อยู่อย่างจำกัด มีการค้าขายกับต่างชาติอยู่บ้าง และมีการอนุมานว่าประชากรที่ตั้งรกรากในพื้นที่ “เตมาเส็ก” ส่วนใหญ่ดำรงชีวิตโดยการเป็นโจรสลัด

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 15 ตลอดจนถึงศตวรรษที่ 16 และต้นศตวรรษที่ 17 อาณาจักรมะละกา มีความรุ่งเรืองและได้แผ่ขยายอำนาจมาจนครอบคลุมคาบสมุทรมลายูจนถึงพื้นที่ “เตมาเส็ก” (คาบสมุทรมลายู ซึ่งรวมถึงประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ ใต้สุดของประเทศพม่า ตอนเหนือบางส่วนของประเทศอินโดนีเซีย และตอนใต้ของประเทศไทยบางส่วน) และได้รับชื่อเรียกว่า “สิงหปุระ” อาณาจักรมะละกาได้เปลี่ยนพื้นที่ในคาบสมุทรมลายู โดยเฉพาะพื้นที่มะละกา จากเมืองท่าเล็ก ๆ ให้กลายเป็นเมืองท่าสำคัญที่สุดในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในยุคนั้น¹ โดยเปิดเป็นเมืองท่าสำคัญในการค้าขายเครื่องเทศกับประเทศในยุโรปและเอเชีย สิงหปุระก็ถือเป็นส่วนหนึ่งในเมืองท่าทำการค้าขายดังกล่าว

ในช่วงที่โปรตุเกสเริ่มแผ่ขยายการเดินทางเรือเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ สินค้าที่สำคัญคือ เครื่องเทศ ซึ่งเป็นที่ต้องการของประเทศในยุโรป ในปี ค.ศ. 1498 โปรตุเกสได้เดินเรือมาถึงประเทศอินเดีย จนกระทั่งสามารถผูกขาดการค้าขายเครื่องเทศในมหาสมุทรอินเดียเมื่อต้นศตวรรษที่ 16 อันเป็นทางผ่านมายังคาบสมุทรมลายู และได้นำกองเรือเข้ามาสู่แหลมมลายูเพื่อเจรจการค้ากับ สุลต่าน อาห์หมัด ชาห์ (Sultan Ahmad Shah, ค.ศ. 1511 – 1513) แต่ตกลงกันไม่ได้จึงทำให้เกิดการสู้รบ ซึ่งโปรตุเกสเป็นฝ่ายชนะและใช้เมืองมะละกา (อยู่ทางตอนใต้ของแหลมมลายู) เป็นเมืองท่าที่สำคัญ เป็นเหตุให้กษัตริย์ของอาณาจักรมะละกา สุลต่าน อาห์หมัด ชาห์ ต้องถอยร่นลงใต้ไปยังปลายแหลมมลายู (ซึ่งในสมัยนั้นเรียกพื้นที่ ยะโฮร์: Johor) และต่อมา พระโอรสสองพระองค์ได้ทำการตั้งอาณาจักรมะละกาในบริเวณนั้นซึ่งรวมไปถึงพื้นที่ ยะโฮร์ สิงหปุระ และ หมู่

¹ สุมาลี สุขตานนท์ “การครอบครองมหาสมุทรมลายูของมหาอำนาจตะวันตก,” พฤษภาคม 2554

<http://www.tri.chula.ac.th/triresearch/malau/malau.html>

เกาะรีเยา (Riau: ส่วนหนึ่งของประเทศอินโดนีเซียปัจจุบัน) และคงความเป็นศูนย์กลางทางการค้าของเรือเดินสมุทร

โปรตุเกสเข้ามามีบทบาททางการค้าเป็นอย่างมากตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จนถึงต้นศตวรรษที่ 18 กองเรือของฮอลันดา (ประเทศเนเธอร์แลนด์) ได้ขยายอำนาจมายังพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้ยึดอำนาจในเมืองมะละกา จากโปรตุเกสได้สำเร็จ ซึ่งส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนจากโอรสของสุลต่านชาห์เพื่อยึดอำนาจคืนจากโปรตุเกส และได้ทำสนธิสัญญาร่วมกันกับชาวฮอลันดา ว่าเมื่อได้มะละกาแล้ว ฮอลันดาจะไม่เข้ารุกรานยะโฮร์ ในช่วงที่ฮอลันดามีอิทธิพลในคาบสมุทรมลายูนั้น การค้าไม่รุ่งเรืองเท่ายุคของโปรตุเกส เนื่องจากศูนย์กลางทางการค้าของฮอลันดาอยู่ที่เมืองปัตตาเวีย (กรุงจาการ์ตาในปัจจุบัน) เงื่อนไขดังกล่าวทำให้เมืองท่าที่ รีเยา กลายเป็นเมืองท่าที่สำคัญในยุคนั้น และสุลต่านแห่งยะโฮร์ สามารถขยายอิทธิพลทางการค้าได้ในคาบสมุทรมลายู

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 ต่อเนื่องไปจนถึงต้นศตวรรษที่ 19 ประเทศอังกฤษเริ่มมีการขยายอำนาจในคาบสมุทรมลายู และได้มีการสู้รบกับฮอลันดาบ่อยครั้งจนกระทั่งทั้งสองประเทศต้องทำสนธิสัญญาเพื่อยุติการสู้รบและแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ในปี ค.ศ. 1824 เรียกว่าสนธิสัญญา แองโกล-ดัตช์ (Anglo-Dutch Treaty ค.ศ. 1824) (หรือสนธิสัญญาลอนดอน) โดยประเทศอังกฤษตกลงยก เบงคูเลน (Bencoolen) (พื้นที่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะสุมาตรา) ให้กับฮอลันดา และฮอลันดายินยอมมอบเมืองมะละกาให้กับอังกฤษเป็นการตอบแทน

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าพื้นที่ของประเทศสิงคโปร์ปัจจุบันนั้นนับเป็นส่วนหนึ่งของคาบสมุทรมลายู ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับชาวโปรตุเกส และชาวฮอลันดายาวนานถึง 3 ศตวรรษ (ปลายศตวรรษที่ 14 ถึงต้นศตวรรษที่ 18) จนกระทั่งชาวอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทต่อเนื่องจนถึงการก่อตั้งประเทศในเวลาต่อมา

1.1.2 ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ

ในช่วงเริ่มต้นของการเดินเรือกันอย่างกว้างขวาง เศรษฐกิจสิงคโปร์เป็นไปอย่างเรียบง่ายเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติ ความพยายามในการเพาะปลูกและทำการเกษตรเป็นไปได้ อย่างยากลำบากโดยมีสาเหตุจากสภาพพื้นดินและอากาศ การเพาะปลูกในช่วงต้นแทบไม่มีพืชเศรษฐกิจอยู่เลย สินค้าที่พอจะสามารถนำมาซื้อขายแลกเปลี่ยนได้ คือ ไม้ ตีบูก และทองเนื้อหยาบ ต่อมาเมื่อมีการขยายอำนาจของอาณาจักรมลายู รวมทั้งการเข้ามาเกี่ยวข้องกับชาติตะวันตก ได้แก่ โปรตุเกส ฮอลันดา (และอังกฤษในภายหลัง) ได้ส่งผลให้ทำเลที่ตั้งของสิงคโปร์มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีพื้นที่อยู่ที่ปลายแหลมมลายู สุดช่องแคบมะละกา และถึงแม้ว่าในช่วงต้นพื้นที่มลายูจะเป็นพื้นที่ที่ได้รับการให้ความสำคัญมากกว่า เนื่องจากอยู่ที่ปากช่องแคบมะละกา และในอดีตนั้นประเทศที่ทำการเดินเรือมักจะเดินทางมาจากคาบสมุทรอินเดีย ทำให้พื้นที่มลายูมีความสำคัญในช่วงต้น เมืองท่าที่สำคัญในช่วงดังกล่าว ได้แก่ มะละกา รีเยา และสิงคโปร์ แต่เมื่อประเทศตะวันตกมีการเชื่อมต่อกับจีนมากยิ่งขึ้น สิงคโปร์ก็เพิ่มความสำคัญทางด้าน การเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้ามากยิ่งขึ้นไปโดยปริยาย

ในช่วงก่อนที่อังกฤษจะเข้ามายังประเทศสิงคโปร์ แน่แน่นอนว่าการเป็นเมืองท่าส่งผลต่อความสำคัญทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์เป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่าฮอลันดาจะไม่ได้ใช้สิงคโปร์เป็นเมืองท่าหลักในการทำการค้า (ฮอลันดาใช้ รีเยา เป็นเมืองท่าหลักในยุคนั้น) แต่การเป็นเมืองท่าของสิงคโปร์ก็มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยสินค้าในพื้นที่ที่พอจะใช้ค้าขายได้ยังคงเป็น ไม้ ตีบูก และทอง(เนื้อหยาบ) ส่วนสินค้าสำคัญมาจากต่างประเทศและมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนคือ เครื่องเทศ

1.2 ศตวรรษที่ 18 และการเข้ามามีบทบาทของประเทศอังกฤษ (ค.ศ. 1819 – 1942)

สาระสำคัญ

- ค.ศ.1819 สิงคโปร์อยู่ภายใต้อำนาจอังกฤษภายใต้การนำของเซอร์ ทอมัส สแตมฟอร์ด แรฟเฟิลส์
- สิงคโปร์มีทำเลที่ตั้งที่สำคัญทางการค้าของอังกฤษที่เชื่อมโยงอินเดียกับจีน
- พยายามกระตุ้นเศรษฐกิจโดยมุ่งเน้นการค้าจากการเป็นเมืองท่า (โดยใช้นโยบาย Free Port และ การไม่แทรกแซงทางการค้า ทำให้สิงคโปร์เป็นเมืองท่าที่สำคัญ) และการเพาะปลูก (ซึ่งไม่สำเร็จ)

- จากความพยายามกระตุ้นเศรษฐกิจทำให้มีการย้ายเข้าของแรงงานชาวจีนจำนวนมาก
- เหตุการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการเป็นเมืองท่าของสิงคโปร์คือการขุดคลองซูเอซ (Suez canal)
- โอกาสครั้งสำคัญในการเสริมสร้างเศรษฐกิจสิงคโปร์คือการนำยางพารามาปลูก
- ซึ่งในสมัยต่อมาสิงคโปร์กลายเป็นตลาดค้าขายระหว่างประเทศที่สำคัญที่สุดในภูมิภาค
- ในเวลาต่อมาความสำคัญของดีบุกเพื่อเป็นวัสดุทำกระป๋องส่งเสริมให้สิงคโปร์กลายเป็นตลาดค้าดีบุกที่สำคัญของเอเชียอาคเนย์ (ดีบุกนำมาจากแหลมมลายู เนื่องจากอาหารกระป๋องเป็นที่นิยมในยุคนั้น)
- สิงคโปร์เข้าร่วมมาตรฐานทองคำ

1.2.1 ประวัติศาสตร์ทั่วไป

ในปี ค.ศ. 1818 เซอร์ ทอมัส สแตมฟอร์ด แรฟเฟิลส์ (Sir Thomas Stamford Raffles) นักสำรวจและหัวหน้าคณะสำรวจชาวอังกฤษ ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลอังกฤษให้เป็นผู้ว่าราชการในเมืองอาณานิคมเบงกอล แต่เมืองดังกล่าวอยู่ภายใต้อำนาจของฮอลันดา ทำให้ต้องหาพื้นที่ในการตั้งศูนย์กลางการค้าแห่งใหม่ และพบว่าสิงคโปร์มีทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมในปี ค.ศ. 1819 จากการที่ สิงหปุระ เป็นส่วนหนึ่งของ ยะโฮร์ ในสมัยนั้น เซอร์แรฟเฟิลส์จึงนำคณะเข้าพบกับประมุขของยะโฮร์ (เตเมงกอล อับดุล ราห์มัน: Temenggong Abdul Rahman) Sultan Abdul Raman Mauzzan (ค.ศ. 1812 – 1819) เพื่อตั้งสถานีการค้าบนเกาะสิงคโปร์แต่ได้รับการปฏิเสธ อย่างไรก็ตาม อำนาจของ Sultan Abdul Raman Mauzzan นั้นได้มาเนื่องจากการที่พระเชษฐา Tengkul Huessein Shah (Tengkul Long) ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิโดยชอบธรรมไม่ได้ประทับอยู่ในยะโฮร์ในช่วงที่มีการสวรรคตของสุลต่านองค์ก่อน ดังนั้น Tengkul Hussein Shas รู้สึกว่าพระองค์ต่างหากที่เป็นผู้มีสิทธิอันชอบธรรมในราชบัลลังก์นั้น จึงมีดำริว่าหากเป็นพันธมิตรกับอังกฤษ ทางอังกฤษจะสามารถช่วยให้พระองค์ได้ราชบัลลังก์คืนมา แรฟเฟิลส์จึงได้จัดการให้ Huessein ลักลอบเข้ามาใน “สิงหปุระ” ที่ซึ่งแรฟเฟิลส์ได้ประกาศอย่างเป็นทางการให้ Tengku Huessein เป็นสุลต่านอีกครั้ง และในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1819 เซอร์แรฟเฟิลส์ โดยบริษัท อีส อินเดีย (East India Company) สุลต่าน Huessein และ the Temenggong หรือ ผู้นำ (Headman) ซึ่งมีชื่อว่า Abdul Rahman เช่นเดียวกับสุลต่านองค์ก่อน ซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจแท้จริงในการปกครองเกาะ “สิงหปุระ” ในขณะนั้น ได้ร่วมกันลงนามอย่างเป็นทางการให้สิทธิการปกครองเกาะ “สิงหปุระ” แก่อังกฤษ โดยอังกฤษให้ความคุ้มครองอาณาจักรยะโฮร์พร้อมกับจ่ายเงินรายปี ปีละ 3,000 เหรียญสเปน ให้กับ Temenggong หรือ ผู้นำของเกาะ “สิงหปุระ” เดิม และ 5,000 เหรียญสเปน แก่องค์สุลต่าน เมื่อการลงนามสิ้นสุดลง ธงชาติอังกฤษ (Union Jack) ก็ได้ถูกชักขึ้นสู่ยอดเสาเป็นครั้งแรก

เหนือพื้นที่ที่เป็นสิงคโปร์ในปัจจุบัน ส่งผลให้อังกฤษสามารถใช้พื้นที่หมู่บ้านชาวประมงเล็ก ๆ ของมาเลย์เป็น ศูนย์กลางทางการค้า ก่อตั้งโรงงานและเป็นศูนย์กลางในการปกครองของอาณานิคมช่องแคบมะละกาของ อังกฤษ

อย่างไรก็ตามเกาะ “สิงคโปร์” อาจมิได้มาอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ และประวัติศาสตร์อาจ เปลี่ยนโฉมไปได้ เนื่องจากแท้จริงแล้วสิ่งที่เซอร์แรฟเฟิลส์ดำเนินการทั้งหมดนั้นขัดกับคำสั่งที่ได้รับมาจาก อังกฤษโดยสิ้นเชิง ทั้งนี้เนื่องจากว่าในสมัยนั้น ฮอลันดา คือเจ้าอาณานิคมที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในภูมิภาคนี้ โดย ฮอลันดาตั้งมั่นที่เมืองปัตตาเวีย (Batavia) ในชวา แล้วควบคุมอาณาจักรในบริเวณอีสต์อินดีส (East Indies) ซึ่ง ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ นิวกินีจนถึงด้านเหนือสุดของสุมาตรา ดังนั้นบริษัทอีสต์อินเดีย (East India Company) ซึ่งเป็นบริษัทของชาวอังกฤษ จึงไม่ประสงค์ที่จะเป็นปฏิปักษ์กับฮอลันดาในการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเขตอิทธิพล ดังนั้นคำสั่งที่เซอร์แรฟเฟิลส์ได้รับมาจึงเป็นคำสั่งที่เขาปฏิบัติงานอย่างระมัดระวังสูงสุด แต่การณ์กลับ ตรงกันข้าม กล่าวคือ เซอร์แรฟเฟิลส์ได้ก่อตั้งสถานีการค้าอยู่ใต้เงาของฮอลันดานั่นเอง เมื่อความทราบถึงผู้ว่า ราชการชาวอังกฤษ ณ เมืองปีนัง คือ John Bannerman ในอีก 2 สัปดาห์ต่อมา Bannerman ได้รับแจ้งข่าว ดังกล่าวต่อผู้มีอำนาจชาวฮอลันดาในปัตตาเวียทันที พร้อมทั้งให้การรับรองว่า สิ่งที่เซอร์แรฟเฟิลส์ได้กระทำ ทั้งหมดเป็นการกระทำโดยพลการ ก่อปรกับสุลต่าน Hussein เองก็ได้อ้างว่าตนถูกบีบบังคับจากแรฟเฟิลส์ให้ มอบดินแดน “สิงคโปร์” แก่อังกฤษ สองเหตุการณ์นี้ช่วยทำให้ฮอลันดาสงบลง และเลิกล้มความตั้งใจที่จะใช้ กำลังทหารขับไล่อังกฤษออกไป โดยฮอลันดาตัดสินใจที่จะรอให้ฝ่ายอังกฤษถอนตัวออกไปดังเช่นที่ Bannerman ได้ให้ความมั่นใจไว้กับฝ่ายฮอลันดา แต่การณ์กลับกลายเป็นว่าผู้มีอำนาจสูงกว่า Bannerman ไม่เห็นด้วยที่จะปรองดองกับชาวฮอลันดา โดยพวกเขาเห็นว่าดินแดน “สิงคโปร์” นั้น มีคุณค่าในเชิง ยุทธศาสตร์ทั้งด้านการทหารและการค้า และได้พยายามซื้อเวลาโดยการบรรจุเรื่องดินแดนแห่งนี้ในรายการสิ่ง ที่กำลังอยู่ในระหว่างการเจรจากับฮอลันดา

หลังจากนั้น 5 ปี ได้มีการทำสนธิสัญญา แองโกล-ดัตช์ (ค.ศ. 1824) โดยเนเธอร์แลนด์ได้ยอมยกการ ควบคุม “สิงคโปร์” หรือสิงคโปร์ให้แก่อังกฤษอย่างเป็นทางการ เสนาบดีของอังกฤษเล็งเห็นว่า สิงคโปร์ เป็น ท่าเรือที่ตั้งที่สำคัญทางยุทธศาสตร์ เพื่อเสริมความเข้มแข็งให้กับจักรวรรดิอังกฤษในอินเดีย จึงมีการทำ สนธิสัญญาอีกฉบับระหว่างอังกฤษกับมลายู ระบุให้อธิปไตยและทรัพย์สินทั้งหมดของสิงคโปร์ ตกอยู่กับบริษัท อีส อินเดีย ของอังกฤษ และอังกฤษได้ใช้พื้นที่เกาะสิงคโปร์เรื่อยมา โดยให้ความสำคัญกับการเป็นเมืองท่าทาง การค้าเป็นหลัก ในช่วงทศวรรษ 1840 อังกฤษได้พยายามสนับสนุนให้มีการทำการเกษตรมากขึ้นบนเกาะ

สิงคโปร์² แต่จากข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรธรรมชาติของเกาะทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตาม ความพยายามดังกล่าวส่งผลให้มีแรงงานชาวจีนเข้ามาในเกาะจำนวนมาก³ ในขณะเดียวกันผู้ปกครองชาวอังกฤษเข้าใจดีว่า การจะดึงดูดผู้ประกอบการให้เข้ามายังดินแดนแห่งนี้ได้นั้น อังกฤษจะต้องให้หลักประกันว่าผู้ประกอบการเหล่านั้นจะไม่ต้องเผชิญกับการเก็บภาษี อีกทั้งการส่งออกและนำเข้าของพวกเขาก็จะต้องปลอดภาษีทั้งหมด การให้หลักประกันดังกล่าวนี้เองที่ส่งผลให้สิงคโปร์โดดเด่นกว่าเมืองท่าอื่น ๆ ในภูมิภาคนี้ และเป็นรากฐานสำคัญของการจำเรือเดินเรืออย่างก้าวกระโดด เราอาจกล่าวได้ว่าความรุ่งเรืองของสิงคโปร์นี้มีรากฐานมาจากการค้าเสรีนั่นเอง

ในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 อังกฤษประสบความสำเร็จในการปราบปรามโจรสลัดที่สร้างปัญหาให้กับการค้ามาอย่างต่อเนื่องยาวนาน (ประมาณ ค.ศ. 1854) และมีการปฏิวัติรูปแบบทางการค้าที่สำคัญ โดยเริ่มมีการใช้โทรเลขเพื่อติดต่อไปยังประเทศอุตสาหกรรมทางตะวันตก กอปรกับมีการเปิดคลองสุเอซ (Suez canal) ในปี ค.ศ. 1869 ซึ่งถือได้ว่าได้เปลี่ยนโฉมการค้าระหว่างยุโรปและเอเชียไปโดยสิ้นเชิง สิ่งเหล่านี้นับเป็นการสร้างโอกาสครั้งแรกให้กับสิงคโปร์และเอื้อประโยชน์มหาศาลต่อเศรษฐกิจ ทั้งนี้ก่อนมีการเปิดคลองสุเอซ เรือจากยุโรปจะต้องไปอ้อมแหลมกูดโฮป (Good Hope) เสียก่อน แต่เมื่อมีคลองสุเอซแล้วเรือจากยุโรปที่จะมายังตะวันออกไกลสามารถแล่นตรงมาจากทะเลเมดิเตอร์เรเนียน (Mediterranean) มายังมหาสมุทรอินเดีย (Indian Ocean) ลงมายังช่องแคบมะละกา (Malacca straits) เข้ายังสิงคโปร์และเดินทางต่อไปยังประเทศอื่น ๆ ได้สะดวกยิ่งขึ้น ทำให้การเดินทางและการค้าในยุคนี้มีความเจริญรุ่งเรืองแบบก้าวกระโดด อีกทั้งส่งผลให้สิงคโปร์กลายเป็นหน้าด่านแรกสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้สำหรับเรือจากชาติตะวันตกทั้งหลาย นับว่าการเปิดคลองสุเอซได้มอบโอกาสทางการค้าครั้งใหญ่และต่อลมหายใจให้แก่สิงคโปร์ในยามยาก ทั้งนี้เรือจากชาติตะวันตกจะมาขนถ่ายสินค้าที่สิงคโปร์เพื่อขนส่งแยกย้ายไปยังจุดหมายปลายทางต่อไป กิจกรรมในการขนถ่ายและกระจายสินค้าไปยังจุดหมายปลายทางดังกล่าว ถือว่าเป็นการเริ่มต้นพัฒนาการในการเป็นศูนย์กลาง (Hub) ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

² ความพยายามสนับสนุนการเกษตรบนเกาะสิงคโปร์ ทำให้ในช่วงทศวรรษ 1830 มีการก่อตั้งสมาคมเกษตรกรรมและพืชสวนขึ้น แต่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศไม่อำนวยต่อการเพาะปลูกส่งผลให้สมาคมดังกล่าวหมดความสำคัญไปในปี ค.ศ. 1850

³ แรงงานชาวจีนในช่วงดังกล่าวมักเสพติดฝิ่น จึงทำให้เกิดการนำเข้าฝิ่นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วบนเกาะสิงคโปร์ต่อเนื่องไปจนถึงปลายศตวรรษที่ 19 จากบันทึกพบว่า ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ภาษีฝิ่นที่เก็บได้บนเกาะสิงคโปร์คิดเป็นร้อยละ 60 ของรายได้รัฐทั้งหมด

การหลั่งไหลเข้ามาของแรงงานชาวจีนจำนวนมากตั้งแต่ปี ค.ศ. 1870 ส่งผลให้มีการตั้งสถานกงสุลจีนในเกาะสิงคโปร์ (ก่อตั้งปี ค.ศ. 1877) เพื่อให้สร้างความรักชาติ และความภักดีต่อราชวงศ์ มีการส่งเสริมการศึกษา และยกระดับค่านิยมทางวัฒนธรรมจีน ชาวจีนจะรวมกลุ่มกันอยู่ในบริเวณใกล้แม่น้ำสิงคโปร์ (Singapore River) ซึ่งอยู่ทางด้านใต้ของเกาะ โดยชาวจีนจะตั้งรกรากรวมกันกับผู้ที่มิถิ่ถิ่นฐานบ้านเกิดเดียวกัน เป็นต้นว่า ชาวกวางตุ้ง (Cantonese) จะอยู่บริเวณถนน Temple และถนน Mosque ส่วนชาวฮกเกี้ยน (Kokkiens) ก็จะมารวมตัวกันในบริเวณถนน Telok Ayer และ ถนน Hokkien ในขณะที่ชาวแต้จิ๋ว (Teochews) จะพำนักในบริเวณถนน South Canal ถนน Garden และ ถนน Carpenter โดยชุมชนเหล่านี้จะมีหัวหน้าชุมชนให้ชาวบ้านปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ

โอกาสสำคัญครั้งที่ 2 ที่ส่งผลต่อการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วของสิงคโปร์เกิดขึ้นประมาณเกือบ 10 ปี หลังจากการเปิดเดินเรือในคลองสุเอซ กล่าวคือ ชาวอังกฤษได้ลักลอบนำเมล็ดยางออกจากประเทศบราซิลแล้วนำมาทดลองปลูกที่สวนคิว (Kew Garden) ในอังกฤษ จนในปี ค.ศ. 1877 มีการส่งตัวอย่างต้นยางจำนวนหนึ่งมายังสวนพฤกษศาสตร์สิงคโปร์ (Singapore botanic gardens) อาจกล่าวได้ว่าเป็นโชคของสิงคโปร์ที่ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการของสวนพฤกษศาสตร์สิงคโปร์ในปีต่อมา คือ Sir Henry Nicholas Ridley ผู้ซึ่งมีโอกาสเดินทางไปยังบราซิลในปีก่อนมารับตำแหน่งดังกล่าว เมื่อเขาได้เห็นตัวอย่างต้นยางที่สิงคโปร์ เขาตระหนักได้ทันทีว่ายางเป็นพืชที่เหมาะสมกับสภาพอากาศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เขาจึงริเริ่มส่งเสริมให้มีการปลูกยาง อย่างไรก็ตามในช่วงแรกชาวสิงคโปร์ไม่สนใจที่จะปลูกพืชชนิดนี้ เนื่องจากต้องใช้เวลา 6-7 ปีจึงจะมีรายได้จากผลผลิต Sir Henry Nicholas Ridley ต้องใช้ความพยายามอย่างมากจนบางครั้งความพยายามแปลก ๆ ของท่านทำให้คนจำนวนหนึ่งคิดว่าท่านเสียดสี อย่างไรก็ตามด้วยความทุ่มเทของ Sir Henry Nicholas Ridley ในการหว่านล้อมให้เกษตรกรลองปลูกยาง ตลอดจนการเพิ่มจำนวนการปลูกที่สวนพฤกษศาสตร์สิงคโปร์ รวมถึงการพัฒนาวิธีใหม่ในการกรีดยางในปี ค.ศ. 1895 โดยกรีดยางเป็นรูปตัว วี (V) แล้วปล่อยให้ยางไหลลงถ้วยรอง ซึ่งวิธีการกรีดยางดังกล่าวไม่ส่งผลเสียหายถาวรต่อต้นยาง และยังคงเป็นวิธีการที่ใช้อยู่ตราบจนปัจจุบัน นับว่าความมุ่งมั่น และเทคนิคที่ Sir Henry Nicholas Ridley พัฒนาขึ้นมาได้ส่งผลต่อการค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และส่งผลต่อทั่วโลก โดยในยุคนี้ยางถูกมองว่าเป็น “ทองคำขาว” (white gold)

อย่างไรก็ตามการเพาะปลูกยางเพื่อการพาณิชย์ยังมีได้เริ่มขึ้นจนปี ค.ศ. 1907 โดยเป็นการปลูกเพื่อการพาณิชย์ที่สวนซึ่งเคยปลูกมะพร้าว ชื่อ Trafalgar Coconut Plantation ที่ Ponggol นับว่า Sir Henry

Nicholas Ridley เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ยิ่ง เนื่องจากความพยายามในการพัฒนาอุตสาหกรรมยางให้เกิดขึ้นใน สิงคโปร์นั้น กระจบเหมาะกับความต้องการผลผลิตยางอย่างก้าวกระโดดเนื่องจากความต้องการจาก อุตสาหกรรมรถยนต์ อย่างไรก็ตามสิงคโปร์ไม่มีพื้นที่ที่มากพอในการเพาะปลูกยางให้สอดคล้องกับอุปสงค์ต่อยาง จากภายนอกประเทศได้ ดังนั้นในช่วงต้นของศตวรรษที่ 20 ผู้เพาะปลูกชาวสิงคโปร์ก็ได้ย้ายไปยังทางด้านเหนือ ของประเทศที่พื้นที่แหลมมลายู เพื่อปลูกต้นยางจำนวนมาก จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1911 หอการค้าสิงคโปร์ (Singapore Chamber of Commerce) ได้จัดตั้งสมาคมยาง (Rubber Association) เพื่อจัดประมูลยาง ส่งผลให้ราคาขายได้รับการกำหนดผ่านการประมูล มีความโปร่งใส และส่งผลให้ตลาดยางมีเสถียรภาพ สถานการณ์ดังกล่าวทำให้สิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญในภูมิภาค ซึ่งแม้แต่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และยุโรป ก็เข้ามาประมูลยางในสิงคโปร์อีกด้วย⁴

ยางมิใช่สิ่งเดียวที่ส่งเสริมให้ความมั่งคั่งของสิงคโปร์พุ่งขึ้นอย่างรวดเร็ว ดิบุกก็เป็นอีกสิ่งทีก่อให้เกิด ความมั่งคั่งและความเจริญเติบโตในสิงคโปร์ เมื่ออาหารกระป๋องเป็นที่นิยมอย่างมากตั้งแต่ประมาณกลาง ศตวรรษที่ 20 ก็ได้ส่งผลให้เกิดอุปสงค์สืบเนื่อง (Derived Demand) ต่อวัตถุดิบในการทำกระป๋องซึ่งคือดิบุก นั้นเอง เหมือนดิบุกในพื้นที่มลายาเริ่มขึ้นในประมาณ ปี ค.ศ. 1820 เป็นต้นมา โดยมีนายทุนเป็นชาวอังกฤษ และชาวจีน อย่างไรก็ตามในปี ค.ศ. 1874 อังกฤษได้เข้าควบคุมรัฐที่ทำเหมืองดิบุกโดยตรง และเพื่อให้มีการ สร้างมูลค่าเพิ่มในประเทศ ทางการอังกฤษจึงบังคับใช้ภาษีส่งออกสินแร่ดิบุกเพื่อที่จะได้กำไรสูงสุด นอกจากนี้ การถลุงสินแร่ดิบุกจะต้องทำในมลายา หรือสิงคโปร์ ในขณะที่เดียวกันสิงคโปร์ก็มีความพร้อมในแง่ที่ว่าเหมือง ทำ ซึ่งสามารถส่งผลผลิตขั้นสุดทำไปยังตลาดต่างประเทศได้ จึงกลายมาเป็นศูนย์กลางการถลุงดิบุกที่ใหญ่ ที่สุดในโลก สินแร่ดิบุกจากประเทศต่าง ๆ หลังไหลเข้าสิงคโปร์ ทั้งจากสยาม พม่า ออสเตรเลีย จีน แอฟริกากลาง และแอฟริกาใต้

เมื่อเริ่มศตวรรษที่ 20 เศรษฐกิจบนเกาะสิงคโปร์เริ่มมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ทำให้สิงคโปร์สามารถ ผูกค่าเงินของตนเองไว้กับมาตรฐานทองคำ⁵ (ในยุคนั้นอิงค่าเงินสิงคโปร์กับค่าเงินอังกฤษที่ 2 ชิลลิง 4 เพนนี)

⁴ ในที่นี้รวมไปถึงบริษัทยางใหญ่ของสหรัฐ ๓ บริษัท ได้แก่ the United States Rubber Company, Firestone และ Goodyear พวกกันมาเปิดสำนักงานในสิงคโปร์เพื่อซื้อวัตถุดิบ

⁵ อย่างไรก็ตาม การอิงค่าเงินดังกล่าวสร้างปัญหาให้กับการค้าโดยรวม เนื่องจากทางการค้าใช้มาตรฐานทองคำเป็นอัตรา แลกเปลี่ยน ในขณะที่ ค่าแรง และอัตราดอกเบี้ย อิงตามต้นทุนทางการผลิตซึ่งอิงตามมาตรฐานเหรียญเงิน

ในขณะเดียวกัน จากการศึกษาการเดินเรือและการเป็นศูนย์กลางทางการค้ายังคงเป็นรากฐานสำคัญให้กับประเทศสิงคโปร์ ทำให้ในปี ค.ศ. 1913 มีการตั้ง สภาท่าเรือสิงคโปร์ ขึ้นเพื่อดูแลกิจการการเดินเรือทั้งหมดของประเทศ

ในขณะเดียวกันกับการขยายตัวทางการค้าและการเดินเรือ เศรษฐกิจของโลกต้องหยุดชะงักด้วยสงครามโลกครั้งที่ 1 (ค.ศ.1914 – 1918) ถึงแม้ว่าศูนย์กลางของสงครามโลกครั้งที่ 1 อยู่ที่ยุโรป แต่ก็ส่งผลต่อเศรษฐกิจโลกโดยรวม นอกจากนี้ การที่ประเทศในยุโรป โดยเฉพาะอังกฤษ โปรตุเกส เนเธอร์แลนด์ มีอิทธิพลเหนือคาบสมุทรอินเดีย และภาคพื้นสมุทรแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในยุคนั้น ส่งผลให้เกิดการชะลอตัวทางการเดินเรือในช่วงสงคราม การค้าและเศรษฐกิจจะลดตัวเป็นอย่างมากในช่วงสงครามและต่อเนื่องไปยังหลังสงคราม เมื่อสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 1 ประเทศอังกฤษเห็นความสำคัญในการตั้งฐานทัพที่ประเทศสิงคโปร์ โดยการตั้งฐานทัพอังกฤษเสร็จสิ้นในปี ค.ศ. 1938 ก่อนที่สงครามโลกครั้งที่ 2 จะเริ่มต้นขึ้นเพียง 1 ปี

1.2.2 ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ

ปี ค.ศ. 1819 เมื่อ เซอร์ทอมัส แรฟเฟิลส์ เข้ามาปกครองสิงคโปร์ก็มีความพยายามที่จะใช้พื้นที่ในการเกษตร หากแต่ไม่ประสบผลสำเร็จนัก ดังนั้นเศรษฐกิจหลักจึงเน้นการสร้างให้สิงคโปร์เป็นเมืองท่าที่สำคัญในภูมิภาค ซึ่งในยุคนั้นมีเมืองท่าใกล้เคียงที่สำคัญในบริเวณช่องแคบมะละกา ได้แก่ เมืองมะละกา และ รียา อย่างไรก็ตาม อังกฤษมีความได้เปรียบทางการค้าเนื่องจากอังกฤษมีการสร้างฐานที่มั่นทางการค้ากับประเทศอินเดียนับศตวรรษ จากที่ได้เกริ่นแล้วในตอนต้นว่า ทรัพยากรสำคัญยิ่งของสิงคโปร์คือ ท่าเรือที่ทำการที่ตำแหน่งที่ตั้งของประเทศสิงคโปร์นี้ เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างมหาสมุทรอินเดียและทะเลจีนใต้ เป็นภูมิศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นท่าเรือน้ำลึกโดยธรรมชาติ ส่งผลให้สิงคโปร์เป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญระหว่างชาติตะวันตก กับประเทศจีน

ยิ่งไปกว่านั้น แนวคิดทางการค้าผ่าน เซอร์ทอมัส แรฟเฟิลส์ ยังมีทิศทางในลักษณะให้กลไกตลาดทำงานโดยมีการแทรกแซงน้อยที่สุด (Laissez Faire) (Huff, 1987) และเพื่อเป็นการดึงให้ชนชาติตะวันตกมาทำการค้าขายในพื้นที่ เซอร์แรฟเฟิลส์ได้สร้างข้อเสนอทางด้านภาษีให้กับผู้ที่เข้ามาทำการค้าขาย โดยมีการงดเว้นภาษีในการค้า ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสร้างให้นโยบาย Free Port (ท่าเรือที่รับเรือทุกชาติ) เริ่มต้นขึ้น โดยมีเป้าหมายให้เป็นท่าเรือสำหรับเรือที่ผ่านทาง ให้เกิดความเชื่อมโยงกับอาณาจักรมลายูทางด้านเหนือ และให้ความเชื่อมโยงทางการค้ากับประเทศจีน กระนั้น ในช่วงปี ค.ศ. 1819 – 1870 การค้าขายกับประเทศจีน

ค่อนข้างมีจำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับการค้าขายกับเรือผ่านทางจากชาติอื่น และกับมาลายัน ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากโจรสลัดในพื้นที่ซึ่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจต่อเมืองท่าอย่าง สิงคโปร์ อย่างไรก็ตาม เมื่ออังกฤษสามารถปราบปรามโจรสลัดได้ทำให้มีการค้าขายเพิ่มสูงขึ้นมาก ประกอบกับจุดเปลี่ยนที่สำคัญในช่วงดังกล่าวคือ การเปิดคลองสุเอซ (Suez canal) ในปี ค.ศ. 1869 ซึ่งส่งผลให้การเดินเรือจากประเทศในยุโรปผ่านเข้ามาติดต่อกับประเทศทางตะวันออกเป็นไปอย่างรวดเร็วและสะดวกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้เรือบรรทุกสินค้ายังใช้สิงคโปร์เป็นท่าพักเรือมากยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้หลังปี ค.ศ. 1870 อัตราการค้าขายระหว่างประเทศมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อเทียบปริมาณทางการค้าในช่วงต้นทศวรรษ 1880 จนถึงช่วงทศวรรษ 1910 มูลค่าทางการค้ามีการขยายตัวมากกว่า 6 เท่า (Huff, 1987)

เมื่อมีเรือมาใช้บริการมากยิ่งขึ้น การค้าขายทางทะเลของสิงคโปร์จึงเฟื่องฟูมากยิ่งขึ้น หน้าที่ “ท่าเรือ” ของสิงคโปร์ ก็ขยายจากการเป็นท่าเรือในลักษณะ Free Port มาทำหน้าที่จุดแลกเปลี่ยนสินค้าจาก “แผ่นดิน” ส่งออกสู่ทะเล (Staple Port) มากยิ่งขึ้น โดยการแลกเปลี่ยนสินค้าในลักษณะนี้เป็นการนำสินค้าขั้นพื้นฐาน (Primary Commodities) จากมลายู เข้ามาแลกเปลี่ยนและส่งขึ้นเรือต่อไปยังประเทศต่าง ๆ ที่สิงคโปร์นี้เอง

สินค้าสำคัญในการค้าขายช่วงปี ค.ศ. 1819 – 1873 ได้แก่ ดีบุก อันเนื่องมาจากตั้งแต่ช่วงกลางศตวรรษที่ 19 อาหารกระป๋องได้รับความนิยมอย่างมาก จึงเกิดเหมืองดีบุกในมลายูขึ้น และใช้สิงคโปร์เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนโดยมีการเก็บภาษีการส่งออก ในช่วงดังกล่าวสิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางการถลุงแร่ดีบุกที่ใหญ่ที่สุดในโลก และเป็นศูนย์กลางทางการค้าดีบุกจากหลายประเทศทั่วโลก ทำให้เริ่มมีบริการทางการเงินเกิดขึ้นเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกทางการค้า ในช่วงทศวรรษ 1880 ธนาคารหลักในยุโรปเริ่มมีการตั้งสาขาและให้บริการทางการเงินในสิงคโปร์

เมื่อการค้าและเมืองท่าขยายตัว แรงงานก็เป็นที่ต้องการมากขึ้น ดังนั้นแรงงานชาวจีนจำนวนมากได้หลั่งไหลเข้ามายังสิงคโปร์ทำให้มีการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว⁶ และในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 นี้เองที่ชาวอังกฤษได้ลักลอบนำต้นกล้วยพารา ซึ่งนำเมล็ดจากบราซิลไปเพาะที่ประเทศอังกฤษ แล้วจึงนำเข้ามาปลูกในสิงคโปร์ ทำให้เกิดพืชเศรษฐกิจที่สำคัญให้กับสิงคโปร์ได้เป็นชนิดแรกในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการทำเกษตร เมื่อก้าวเข้าสู่ศตวรรษถัดมา ในช่วงต้นทศวรรษ 1910 สินค้าส่งออกจากสิงคโปร์ที่สำคัญคือดีบุก นอกเหนือจากสินค้าพื้นฐานอื่น ๆ จนในช่วงปี ค.ศ. 1904 – 1907 ยางพาราเริ่มมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกเชิง

⁶ มีการตั้งสถานกงสุลจีนในสิงคโปร์ ปี ค.ศ. 1877

พาณิชย์มากขึ้นทั้งในประเทศและในภูมิภาค ทำให้การค้ามากขึ้นอย่างชัดเจนและสิงคโปร์ถือเป็นเมืองที่มีการแลกเปลี่ยนอย่างมากเป็นอันดับต้น ๆ⁷ จนในปี ค.ศ. 1911 หอการค้าสิงคโปร์ (Singapore Chamber of Commerce) ได้จัดตั้งสมาคมยาง (Rubber Association) โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดประมูลยาง ส่งผลให้ราคายางถูกกำหนดผ่านการประมูล มีความโปร่งใส และส่งผลให้ตลาดยางมีเสถียรภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้หน้าค้ายางพาราจากหลายประเทศมารวมตัวกันเพื่อประมูลยางในตลาดสิงคโปร์ จนส่งผลให้ในปี ค.ศ. 1918 ยางจำนวน 51,200 ตันถูกซื้อภายใต้การประมูลในสิงคโปร์ ยางจำนวนดังกล่าวนับเป็นประมาณ 1/4 ของการส่งออกยางโลก เมื่อสิงคโปร์ทวีความสำคัญในการเป็นศูนย์กลางการค้ายาง ชาวญี่ปุ่น สหรัฐฯ และยุโรปต่างก็พากันหลั่งไหลเข้ามายังสิงคโปร์เพื่อซื้อวัตถุดิบ

จากการค้ายางพาราที่สร้างความเชื่อมโยงทางการค้าระหว่างยุโรปและจีนมีความเหนียวแน่นมากยิ่งขึ้น โดยมีสิงคโปร์เป็นตัวแทนสำคัญในฐานะตัวกลางทางการแลกเปลี่ยนสินค้า ความสำคัญดังกล่าวส่งผลให้ภาคการเงินธนาคารของสิงคโปร์มีการขยายตัวมากยิ่งขึ้น โดยมีธนาคารจากจีนเข้ามาเปิดสาขาในสิงคโปร์ (และแน่นอน ยังมีการเปิดสาขาในอีกหลายประเทศในเอเชีย)⁸ อันเนื่องมาจากการค้าที่เฟื่องฟูในยุคนั้น อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของภาคการเงินและธนาคารในช่วงต้นของทศวรรษ 1910 – 1940 มีเป้าหมายหลักเพียงเพื่อเป็นการบริการสนับสนุนทางการค้า ให้เป็นไปอย่างรวดเร็วเท่านั้น มิได้มีเป้าหมายเพื่อให้การบริการทางการเงินเป็นตัวขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม Huff (1987) ได้แสดงแนวคิดที่น่าสนใจไว้ว่า การเป็นเมืองท่า ไม่ว่าจะแห่งใดก็ตามย่อมมีความเสี่ยงต่อการชะลอตัวทางเศรษฐกิจเสมอ หากเกิดการชะลอตัวทางด้านการค้า ดังนั้นการที่จะรักษาอัตราการขยายตัวให้ได้ เมืองท่าเหล่านั้น ๆ จะต้องมีการหาสินค้าใหม่ ๆ มานำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนอยู่เสมอ ซึ่งผลดังกล่าวแสดงให้เห็นในกรณีของประเทศสิงคโปร์ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (ดังรายละเอียดที่แสดงไว้แล้วข้างต้น)

⁷ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 ถึงแม้ยางพาราจะเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดสำคัญในสิงคโปร์ แต่เนื่องจากพื้นที่อันจำกัด ส่งผลให้ในเวลาถัดมา ผู้ปลูกต้องย้ายไปเพาะปลูกที่มลายา ทำให้ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของประเทศมาเลเซียในปัจจุบัน

⁸ ณ สิ้นทศวรรษ 1930s Oversea-Chinese Banking Corporation สามารถขยายสาขาออกจากประเทศจีนมายังสิงคโปร์ และประเทศอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกถึง 18 สาขา (Huff 1987)

1.3 ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และการเข้ามามีบทบาทของประเทศญี่ปุ่น (ค.ศ.1942 – 1945)

สาระสำคัญ

- ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นได้เข้ามาตั้งฐานทัพและยึดพื้นที่สิงคโปร์จากอังกฤษ
- ส่งผลให้เศรษฐกิจซบเซาเป็นอย่างมาก
- ญี่ปุ่นเข้าแทรกแซงทางการผลิต โดยพยายามสร้างอุตสาหกรรมเพื่อผลิตสินค้าส่งให้ประเทศตนเอง
- กองทัพญี่ปุ่นยังเข้าแทรกแซงระบบตลาด และการเป็นเมืองท่าของสิงคโปร์ ทำให้เศรษฐกิจหยุดชะงัก

1.3.1 ประวัติศาสตร์ทั่วไป

สำหรับประเทศสิงคโปร์เอง หากพิจารณาตั้งแต่เสร็จสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 1 จนถึงปี ค.ศ. 1965 มีการเปลี่ยนแปลงจากการเข้ามามีอำนาจของต่างชาติ แบ่งได้เป็น 3 ช่วงด้วยกัน กล่าวคือ ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 จนถึงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 (ประเทศอังกฤษเข้ามามีบทบาท) ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1939 – 1945) (ประเทศญี่ปุ่นเข้ามามีบทบาท) และช่วงเสร็จสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงประกาศเอกราชปี ค.ศ. 1965 (ประเทศอังกฤษเข้ามามีบทบาท)

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศญี่ปุ่นขยายอำนาจมายังภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ และกองทัพญี่ปุ่น นำโดย นายพล ยามาชิตะ โทะโมะยุกิ (General Tomoyuki Yamashita) สามารถรบชนะกองทัพอังกฤษ (นำโดย พลโท อาร์เธอร์ อี เพอร์ซิวัล – Lieutenant General Arthur E. Percival) ซึ่งตั้งฐานทัพใหญ่ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ประเทศสิงคโปร์ ในปี ค.ศ. 1942 ทำให้ความสัมพันธ์ของอังกฤษและสิงคโปร์ยุติลง ภายใต้อำนาจของกองทัพญี่ปุ่น สิงคโปร์ ถูกเปลี่ยนชื่อเรียกเป็น “สโยนัน”⁹ มีการเปลี่ยนศักราชให้เป็นไปตามปฏิทินญี่ปุ่นและปรับเวลาให้ตรงกับเวลาของประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังมีการตั้งโรงเรียนเพื่อเผยแพร่ภาษาญี่ปุ่น พร้อมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมญี่ปุ่นอีกด้วย

ในช่วงปี ค.ศ. 1942 – 1945 ภายใต้การปกครองของกองทัพญี่ปุ่นมีการนำแนวคิดสังคมนิยมมาใช้ การค้าที่เคยเกิดขึ้นมากมายในเมืองท่าแห่งนี้หยุดชะงักลง การปันส่วนถูกนำมาใช้กับสินค้าแทบทุกชนิด ประชาชนต้องเข้าแถวรอรับการปันส่วนทุกสัปดาห์เป็นเวลาหลายชั่วโมง กล่าวคือสินค้าบางชนิดถูกยึดและ

⁹ “สโยนัน” หรือ โชนัน ในภาษาญี่ปุ่น แปลว่าแสงสว่างในภาคใต้

บริหารโดยกองทัพญี่ปุ่น มีการแทรกแซงตลาด และผูกขาดสัมปทานในหลายอุตสาหกรรม มีการพิมพ์ธนบัตร มาใช้อย่างกว้างขวางจนเกิดเงินเฟ้อรุนแรง ราคาสินค้าที่ถูกผูกขาดพุ่งสูงขึ้นอย่างมาก และยังเป็นช่องทางให้ พ่อค้าที่สามารถเข้าถึงผู้มีอำนาจ แสวงหาผลประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง

1.3.2 ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ

ค.ศ. 1914 – 1918 เศรษฐกิจของโลกต้องหยุดชะงักด้วยสงครามโลกครั้งที่ 1 การค้าขายระหว่าง ประเทศทำได้ยากลำบาก และผลกระทบเกิดขึ้นกับสิงคโปร์โดยตรงเนื่องจาก ประเทศที่มีอิทธิพลและทำ การค้าอย่างมากกับประเทศในคาบสมุทรอินเดีย ต่อเนื่องไปยังทะเลจีนใต้ เป็นประเทศที่เข้าร่วมรบในสงคราม ครั้งนี้ด้วย การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกมีอย่างต่อเนื่อง และกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลังสงครามก็ยังไม่ มีแนวโน้มจะฟื้นตัวอย่างชัดเจนมากนัก สงครามโลกครั้งที่ 2 ก็อุบัติขึ้นในปี ค.ศ. 1939 – 1945 ส่งผลให้ เศรษฐกิจซบเซาอีกครั้ง

การเข้าบริหารประเทศในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองของทหารญี่ปุ่น ซึ่งยึดเอาหลักสังคมนิยมมาใช้ ทำให้เศรษฐกิจที่เคยเฟื่องฟูจากการค้าของสิงคโปร์ต้องหยุดชะงักลง สินค้าและบริการหลายอย่างถูกยึดเป็นของ ส่วนกลางและมีการปิดส่วน มีการพิมพ์ธนบัตรมาใช้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูงขึ้น อย่างรวดเร็วในภาวะสงคราม ส่งผลให้ประเทศสิงคโปร์ต้องประสบกับภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรงเนื่องจาก ซึ่งเป็นผลลบอย่างมากต่อการค้าของประเทศ ผลต่อเนืองยังให้เกิดตลาดมืดโดยสินค้าควบคุมหลายชนิดที่เข้าสู่ ตลาดมืดมาจากชาวญี่ปุ่นเองเพื่อทำกำไรจากความขาดแคลนของผู้คน ตลาดมืดไม่เพียงแต่ส่งเสริมให้เกิดการ ทุจริตของผู้ปกครองชาวญี่ปุ่น แต่ยังส่งผลให้เกิดการภาวะเงินเฟ้อที่รุนแรงจนไม่สามารถควบคุมได้ ส่งผลให้ เกิดความยากลำบาก และความวุ่นวายไปทั่ว ประชาชนจำนวนมากขาดสารอาหาร และหลายคนอดตาย กองทัพญี่ปุ่นพยายามเปลี่ยน “สิงคโปร์” จากที่เคยเป็นศูนย์กลางทางการแลกเปลี่ยนสินค้าเป็น “เมือง อุตสาหกรรมที่เจริญและเลี้ยงตัวเองได้”¹⁰ เนื่องจากญี่ปุ่นต้องการฐานการผลิตสินค้าเพื่อรองรับปัญหาการขาด แคลนสินค้าอุปโภคบริโภคในภาวะสงคราม การให้ “สิงคโปร์” เป็นศูนย์กลางทางการผลิตจะทำให้มีการ กระจายสินค้าได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่กองทัพญี่ปุ่นได้แผ่อำนาจเข้ามา

¹⁰ อ้างอิงตาม เพ็ชรี สุมิตร (2557)

ญี่ปุ่นได้ออกธนบัตรที่เรียกกันเล่น ๆ ว่า “Banana Notes” จากรูปภาพต้นกล้วยและผลไม้เมืองร้อนชนิดอื่น ๆ ที่ปรากฏอยู่บนธนบัตรนั้น ซึ่งธนบัตรดังกล่าวยิ่งก่อให้เกิดความวุ่นวาย ทั้งนี้ธนบัตรดังกล่าวไม่มีหมายเลขกำกับ เมื่อใดที่ต้องการเงินเพิ่ม ผู้ปกครองชาวญี่ปุ่นก็จะทำการพิมพ์ธนบัตรเพิ่ม ส่งผลให้ภาวะเงินเฟ้อที่มีอยู่แล้วยิ่งรุนแรงมากขึ้นไปอีก อำนาจซื้อของเงินดังกล่าวต่ำลง ๆ อย่างต่อเนื่องจนต้องออกธนบัตรที่มีมูลค่าสูงขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้ธนบัตรดังกล่าวด้อยค่าถึงขนาดที่ว่ากลายเป็นเพียงเศษกระดาษ

ในช่วงแรกของการเข้าครองอำนาจ กองทัพอู๋ญี่ปุ่นได้พยายามทำการแทรกแซงตลาดด้วยการผูกขาดสินค้า การที่รัฐเข้าจัดสรรการกระจายสินค้าเอง และการผูกขาดสัมปทาน ส่งผลให้ราคาสินค้าในตลาดสูงขึ้นอย่างมากดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากนี้การแทรกแซงของกองทัพญี่ปุ่นยังเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับนายทุนชาวเงินอีกด้วย จนกระทั่งถึงช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุด มีความพยายามที่จะยกเลิกการแทรกแซงตลาดโดยระบบต่าง ๆ ข้างต้น

1.4 อังกฤษเข้ามาบีบบทบาทอีกครั้ง หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนกระทั่งประกาศเอกราชในปี ค.ศ. 1965 (ค.ศ. 1945 – 1965)

สาระสำคัญ

- อังกฤษเข้ามาปกครองสิงคโปร์อีกครั้งหลังสงครามโลกครั้งที่ 2
- การจัดตั้งสหพันธรัฐมลายาซึ่งมีรัฐมลายู 9 รัฐ มะละกา และสิงคโปร์ อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของอังกฤษ
- การค้ากลับมามีความสำคัญอีกครั้งในสิงคโปร์
- ประชาชนเริ่มมีความคิดถึงเอกราชของประเทศ โดยเริ่มมีการตั้งพรรคการเมืองขึ้น (People’s Action Party: PAP ก่อตั้งปี 1960)
- เริ่มมีแนวคิดพัฒนาอุตสาหกรรมหลังจากสงครามเกาหลี
- จากความช่วยเหลือของธนาคารโลกสิงคโปร์เริ่มมีแนวคิดการเป็นศูนย์กลางทางการเงิน และการขนส่ง
- มีแนวคิดกระตุ้นเศรษฐกิจโดยมีรัฐเป็นศูนย์กลาง เริ่มจากการตั้งคณะกรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัย เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยให้กับประชาชน
- มีการตั้งคณะกรรมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และริเริ่มการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมขึ้น (Jurong)

□ สิงคโปร์ได้ประกาศเอกราชในปี ค.ศ.1965 และอยู่ภายใต้การปกครองตนเอง

1.4.1 ประวัติศาสตร์ทั่วไป

หลังจากญี่ปุ่นประกาศแพ้สงครามในปี ค.ศ. 1945 (12 กันยายน ค.ศ. 1945) ลอร์ด หลุยส์ เม้าท์แบทเทน (Louis Mountbatten) เข้ายึดเกาะสิงคโปร์คืนจากญี่ปุ่น¹¹ โดยให้สิงคโปร์เป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษ และจัดตั้ง “สหพันธรัฐมลายา” ขึ้น โดยรวมเอารัฐมลายู 9 รัฐ และมะละกา ให้อยู่ภายใต้อาณานิคมของอังกฤษอีกด้วย¹²

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในช่วงต้น การค้ากลับเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลักของสิงคโปร์อีกครั้ง โดยสิงคโปร์ทำหน้าที่เช่นเดียวกับช่วงอังกฤษเข้าปกครองในช่วงแรก คือ เป็นศูนย์กลางการนำเข้าและส่งออก การค้าในช่วงดังกล่าวมีการขยายตัวจากก่อนหน้านี้ที่ให้ความสำคัญกับการค้ากับประเทศแถบช่องแคบมะละกา ขยายตัวครอบคลุมไปถึงส่วนใหญ่ของประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สินค้าหลักที่มีการค้าขายกันส่วนมากเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค เป็นต้นว่า ข้าว ดีบุก มะพร้าวตากแห้ง สิ่งทอ รวมไปถึงสินค้าหลักอย่างยางพารา และน้ำมันดิบ ที่มีการขยายการผลิตมากขึ้นหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2

ในช่วงทศวรรษ 1960 ความสำคัญของการค้าระหว่างประเทศสิงคโปร์มีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสงครามเกาหลี¹³ ทำให้เกิดเงินเฟ้ออย่างมากในภูมิภาคนี้อีกครั้งสืบเนื่องจากความขาดแคลนในภาวะสงคราม สินค้ามีราคาเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เศรษฐกิจที่เป็นตัวเชื่อมต่อการค้าอย่างสิงคโปร์ มีมูลค่าการค้าที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากการเพิ่มขึ้นของราคาในช่วงดังกล่าว ซึ่งส่งผลต่อเนื่องให้สิงคโปร์เล็งเห็นว่า การให้เศรษฐกิจของประเทศพึ่งพิงการค้าเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ เนื่องจากความผันผวนของราคาส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงเริ่มมีแนวคิดให้ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศอุตสาหกรรม ซึ่งการสนับสนุนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมของรัฐบาลแสดงให้เห็นในช่วงปลายทศวรรษ 1960 โดยรัฐบาลออกกฎ

¹¹ วันที่ 12 กันยายน ค.ศ. 1945 กองทัพญี่ปุ่น นำโดย นายพล อิทากากิ เซชิโร (General Itagaki Seishiro) ประกาศยอมแพ้ต่อกองทัพอังกฤษ ภายใต้การนำของ ลอร์ด หลุยส์ เม้าท์แบทเทน

¹² สิงคโปร์เป็นอาณานิคมของอังกฤษที่แยกต่างหากจากสหพันธมลายา

¹³ สงครามเกาหลี เกิดในช่วงปี ค.ศ. 1950 – 1953 ระหว่างเกาหลีใต้ (Republic of Korea) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์การสหประชาชาติ และเกาหลีเหนือ (Democratic People's Republic of Korea) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากประเทศจีน

หมายยกเว้นภาษีเงินได้แก่ผู้นำร่องอุตสาหกรรม หรือผู้ริเริ่มอุตสาหกรรมใหม่ รวมถึงเจ้าของอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วในประเทศ¹⁴ นอกจากนี้ยังมีการขอคำแนะนำจากธนาคารโลก และขอให้องค์การสหประชาชาติ ส่งคณะทำงาน 2 ชุดเข้ามาสำรวจโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศ โดยคณะทำงานดังกล่าวสามารถสรุปแผนพัฒนา 10 ปีให้สิงคโปร์กลายเป็นประเทศอุตสาหกรรม

ในช่วงกลางทศวรรษ 1960 นี้เองที่คนในประเทศสิงคโปร์เริ่มให้ความสำคัญกับการเป็นเอกราช และเริ่มมีการตั้งพรรคกิจประชาชน (People's Action Party: PAP)¹⁵ ซึ่งนำโดยนาย ลี กวน ยู และกลุ่มนักศึกษาของสิงคโปร์ในยุคนั้น ซึ่งนอกจากจะให้ความสำคัญกับเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศแล้ว ยังเป็นพรรคที่มีแนวคิดต่อต้านอาณานิคมและเรียกร้องเอกราชให้กับประเทศสิงคโปร์ โดยในช่วงต้น มีความพยายามรื้อฟื้นความสัมพันธ์ระหว่าง สิงคโปร์-มลายา เพื่อเรียกร้องเอกราช หากแต่ผู้นำสหพันธรัฐมลายา¹⁶ ยังคงไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากเกรงว่าสิงคโปร์จะมีอำนาจมากเกินไปจากการเป็นแกนนำการรวมกลุ่มดังกล่าว

ยุทธศาสตร์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในช่วงแรกซึ่งมีคุณูปการอย่างใหญ่หลวงต่อสิงคโปร์ ในกาลต่อมานั้น สามารถกล่าวได้ว่าเป็นผลของการคิดวิเคราะห์ของบุคคล 3 ท่าน ได้แก่ นายกรัฐมนตรี ลี กวน ยู รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง Goh Keng Swee และ Albert Winsemius นักเศรษฐศาสตร์ชาวดัตช์ จากองค์การสหประชาชาติ ซึ่งต่อมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะที่ปรึกษาของรัฐบาล (ค.ศ. 1961 – 1984) โดยในเบื้องต้น Winsemius ได้แนะนำให้ขยายการผลิตในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor-Intensive Manufacturing Industries) และได้แนะนำในช่วงต่อมาให้พัฒนาไปสู่การผลิตที่ใช้ทุนเข้มข้น (Capital-Intensive Production) และการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่ม (High Value-Added Production) อนึ่ง Winsemius ยังได้เสนอแนะให้สิงคโปร์พัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการเงิน (Financial Centre) และ ศูนย์กลางการขนส่ง (Transportation Hub) อีกทั้งเสนอให้รัฐบาลใช้จ่ายในการจัดสร้างที่อยู่อาศัยให้สาธารณชน โดย

¹⁴ การยกเว้นภาษีแก่อุตสาหกรรมใหม่ และผู้ดำเนินอุตสาหกรรมของสิงคโปร์ในช่วงปี ค.ศ. 1959 กำหนดให้เจ้าของอุตสาหกรรมสามารถยกเว้นภาษีในอัตราร้อยละ 40 เป็นระยะเวลา 5 ปี

¹⁵ เป็นที่ทราบกันดีว่า พรรคกิจประชา มีความบทบาทและสำคัญต่อประเทศสิงคโปร์เป็นอย่างมาก และเป็นพรรคที่ได้รับเลือกตั้งเป็นรัฐบาลอย่างต่อเนื่องยาวนานตั้งแต่ก่อนที่สิงคโปร์ได้รับเอกราชในปี ค.ศ. 1965

¹⁶ สหพันธรัฐมลายา (Federation of Malaya) (ค.ศ. 1948 – 1963) พัฒนาจาก “สหพันธมลายา” ประกอบด้วย มลายู 9 รัฐ และอาณานิคมช่องแคบที่ ปีนัง และมะละกา อีก 2 รัฐ รวมเป็น 11 รัฐ มีผู้นำ (นายกรัฐมนตรี) คือ ตนกู อับดุล ระห์มัน ปู ตรา อัล-ฮัจ สหพันธรัฐนี้มีฐานะเป็นรัฐในอารักขาของประเทศอังกฤษ จนถึงการประกาศเอกราชในวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ. 1957 และจัดตั้งเป็นประเทศมาเลเซียใน ปี ค.ศ. 1963

ก่อนที่จะได้รับเอกราชช่วงต้นทศวรรษที่ 1960 ประชากรประมาณ 1.3 ล้านคนจากประชากรทั้งหมด 1.9 ล้านคนอาศัยอยู่ในชุมชนแออัด ในขณะที่จำนวนประชากรทวีขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งเกิดจากการอพยพเข้ามาของผู้คน ซึ่งส่งผลให้อุปสงค์ต่อที่อยู่อาศัยเพิ่มสูงขึ้นมาก อาจกล่าวได้ว่าความต้องการที่อยู่อาศัยเข้าขั้นวิกฤต โดยมีการประมาณการว่ามีความต้องการที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นปีละ 16,000 หน่วย รัฐบาลสิงคโปร์ซึ่งเล็งเห็นถึงข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ของประเทศ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัย (Housing and Development Board: HDB) ขึ้น ในช่วง ค.ศ. 1961 – 1964 ได้มีการสร้างแฟลตจำนวน 30,906 หน่วย ทั้งนี้รัฐบาลสิงคโปร์มิได้ประสงค์จะให้ชาวสิงคโปร์เช่าที่อยู่อาศัยจากรัฐ แต่ต้องการให้ชาวสิงคโปร์ได้เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย โดยในปี ค.ศ. 1964 ลี กวน ยู ได้จัดให้มีโครงการ “Home Ownership for the People” โดยมีหลักการว่าเราควรจะให้โอกาสทุกคนที่จะมีบ้านของตนเอง ภายใต้โครงการดังกล่าว คณะกรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัยได้จัดให้มีสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ อย่างไรก็ตามมีชาวสิงคโปร์จำนวนน้อยที่สามารถจ่ายเงินดาวน์ร้อยละ 20 ของราคาแฟลตได้ ส่งผลให้ในปี ค.ศ. 1968 ได้มีการแก้กฎหมาย Central Provident Fund (CPF) เพื่ออนุญาตให้ประชาชนสามารถนำเงินในกองทุนดังกล่าวมาจ่ายเป็นเงินดาวน์บ้าน และจ่ายคืนสินเชื่อบ้านได้ อย่างไรก็ตามลี กวน ยู ยังหวังผลจากโครงการนี้มากกว่าการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย โดยเขาเชื่อว่าที่อยู่อาศัยเหล่านี้จะเป็นแรงจูงใจให้ชาวสิงคโปร์ทำงานหนักเพื่อเป็นเจ้าของทรัพย์สิน และปรารถนาที่จะรักษาเสถียรภาพและความปลอดภัยของประเทศเพื่อรักษาทรัพย์สินของตน ผลสืบเนื่องประการหนึ่งที่ตามมาจากโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยข้างต้น ได้แก่การที่ในช่วงปี ค.ศ. 1960 – 1963 สิงคโปร์มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สูง เนื่องจากการขยายตัวของการก่อสร้าง จากการสร้างที่อยู่อาศัยจำนวนมากของรัฐดังกล่าว

ในช่วงทศวรรษที่ 1970 และช่วงต้นของทศวรรษที่ 1980 ประชาชนส่วนมากยังรู้สึกอับอายที่อาศัยอยู่ในแฟลตที่รัฐจัดสร้างขึ้น รวมทั้งเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานพัฒนาที่อยู่อาศัยก็ไม่กล้ายอมรับกับผู้อื่นว่าตนทำงานที่หน่วยงานแห่งนี้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัยเองก็ยอมรับว่างบประมาณต่อห้องนั้นต่ำเพื่อให้สามารถสร้างได้ในปริมาณมากเพื่อรองรับอุปสงค์ส่วนเกินต่อที่อยู่อาศัย เจ้าหน้าที่ ๆ ได้ปรึกษากับจิตแพทย์ว่าจะทำอย่างไรไม่ให้ประชาชนซึมเศร้าจากการอยู่กันอย่างแออัด คำแนะนำคือ “ให้พวกเขาเห็นท้องฟ้าเสมอ” ซึ่งกลายมาเป็นหลักปฏิบัติในการสร้างที่อยู่อาศัยต่อมา เมื่อวิกฤตความขาดแคลนที่อยู่อาศัยเบาบางลงคณะกรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัยจึงเริ่มมีเป้าหมายในการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อนำเสนอต่อประชาชนซึ่งมีรายได้ และการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน โดยมีความพยายามที่จะเปลี่ยนภาพลักษณ์ของหน่วยงานพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยเมื่อกล่าวถึงหน่วยงานพัฒนาที่อยู่อาศัยก็อยากให้ผู้คนนึกถึงตราสินค้าแฟชั่นชั้นนำ โดยมีการนำนักพัฒนาที่ดินเอกชนเข้ามาทำโครงการใหม่ ๆ ซึ่งได้รับการตอบรับอย่างดี เนื่องจากการ

ออกแบบที่พักอาศัยของรัฐนั้นมีลักษณะ self-sufficient จึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เพื่อลดการจรรจาบังคับที่จะเกิดขึ้นหากผู้คนต้องเขาเมืองเพื่อหาสิ่งอำนวยความสะดวก แม้จะใช้ผู้พัฒนาที่ดินเอกชน แต่หน่วยงานพัฒนาที่อยู่อาศัยก็ควบคุมดูแลคุณภาพอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ผู้เป็นเจ้าของแนวความคิดยกระดับภาพลักษณ์ที่อยู่อาศัยได้กล่าวไว้ว่า “การที่ได้ดูแลทุกรายละเอียดเพื่อควบคุมคุณภาพ ตั้งแต่คุณภาพกระเบื้องไปจนถึงฝีมือช่างนั้นเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผมมาก เพราะว่าผมได้รับการสั่งสอนมาว่า da wo, xiao wo (big me, little me) นั่นคือ ให้ยกประเทศชาติไว้เหนือตน¹⁷

ทั้งนี้ Winsemius ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่าการมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมที่มีประสิทธิผล อาทิ การจัดสร้างที่อยู่อาศัยนั้นจะส่งผลให้สิงคโปร์เป็นจุดหมายในการลงทุนที่น่าสนใจของแหล่งทุนจากต่างประเทศ และในช่วงเวลาเดียวกันนั้น รัฐบาลเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่ง Winsemius ก็ได้เสนอให้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่จะเป็นหัวทอกในการทำให้สิงคโปร์เป็นเศรษฐกิจอุตสาหกรรมมากขึ้น (Industrialization) ส่งผลให้มีการตั้งคณะกรรมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ (Economic Development Board: EDB) ขึ้นในปี ค.ศ. 1961 ด้วยงบประมาณจำนวน 100 ล้านเหรียญสิงคโปร์ และได้วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกของสิงคโปร์ ใช้ในปี ค.ศ. 1961 – 1964¹⁸ หน้าที่หลักที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของคณะกรรมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การเชิญชวนให้นักลงทุนชาวต่างประเทศหันมาทำธุรกิจในสิงคโปร์ การพัฒนาเครือข่ายทั่วโลกเพื่อทำการตลาด และขายผลผลิตของสิงคโปร์

หนึ่งในกระบวนการทำให้เศรษฐกิจของสิงคโปร์เป็นเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (Industrialization) มากขึ้น และถือเป็นผลงานชิ้นเอกของคณะกรรมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในช่วงทศวรรษที่ 60 อาทิ การริเริ่มเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชุ่มน้ำที่ชายฝั่งทะเล (swampland) ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ ในบริเวณ Jurong เป็นเขตอุตสาหกรรม (Jurong Industrial Estate) ซึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมแห่งแรกของสิงคโปร์ การพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวเผชิญกับความยากลำบากหลายประการ เป็นต้นว่า การพบกับระเบิด และโครงกระตุกมนุษย์ ซึ่งยังคงหลงเหลือมาจากสงครามโลกครั้งที่ 2 การถางพื้นที่นอกจากจะต้องนำดินมาถมพื้นที่ชุ่มน้ำแล้ว ยังต้องสลับกับ

¹⁷ ถอดความจาก “I look into every damn thing for quality control, from the quality of the tiles to workmanship. This was meaningful work. At my school, Chung Cheng High, I had been taught da wo, xiao wo (big me, little me); one worked for da wo, or put nation above self” จากบทสัมภาษณ์หัวข้อ “I wanted HDB to be as good a brand as Chanel.” ใน LIVING THE SINGAPORE STORY: Celebrating our 50 years 1965-2015. Page 29

¹⁸ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับนี้เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจเพียงฉบับเดียวที่รัฐบาลจัดพิมพ์ขึ้น

การเรียกหน่วยเก็บกู้มาเก็บกู้ระเบิด และการตามตำรวจมาดูแลโครงการระดมทุน อื่นๆ ยังต้องเจรจากับเจ้าของที่ดินที่ต้องตัดถนนผ่าน แม้จะต้องเผชิญกับความยากลำบากอย่างไรก็ตาม ชาวสิงคโปร์ที่มีส่วนร่วมพัฒนาเขตอุตสาหกรรม Jurong ก็มีความภาคภูมิใจที่ตนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ดังคำบอกเล่าของวิศวกรชาวสิงคโปร์ Tan Suan Yong ซึ่งร่วมงานกับ Jurong Town Corporation (JTC) เกือบ 2 ทศวรรษว่า “ในระยะเวลาที่ผมทำงานที่ JTC ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง พวกเราล้วนแล้วแต่ยืนหยัดในหลักการแมนตัวตาย (pak si buay zhao) เมื่อพวกเราได้เห็นสิ่งที่เราทำเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา นั่นคือสิ่งที่ทำให้เราอิมเอมใจ และผมมักบอกกับตัวเองเสมอว่าผมจะถ่ายทอดเรื่องราวเหล่านี้ให้แก่หลาน ๆ ของผม”¹⁹ เขตอุตสาหกรรมดังกล่าวได้กลายเป็นเขตอุตสาหกรรมที่เป็นที่ตั้งของโรงงานเหล็กและเหล็กกล้า โดยมี The National Iron and Steel Mills ซึ่งปัจจุบันคือ NatSteel เป็นโรงงานแรกที่ทำการผลิตในเขตอุตสาหกรรมดังกล่าว ตลอดจนถึงที่ตั้งของโรงกลั่น และโรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และเป็นจุดตั้งต้นของอุตสาหกรรมอีกหลายอุตสาหกรรมในกาลต่อมา

อนึ่งเพื่อเป็นการกระตุ้นการลงทุนจากต่างประเทศ คณะกรรมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจได้จัดให้มีการมอบหนังสือรับรองการเป็นผู้บุกเบิกของบริษัท (Company Pioneer Certificate) มอบให้กับผู้ลงทุนชาวต่างประเทศที่ผลิตสินค้าซึ่งไม่เคยผลิตในสิงคโปร์มาก่อน หรือเคยมีการผลิตในปริมาณน้อย ซึ่งเป็นสินค้าในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ โลหะ พลาสติก ฯลฯ ผู้ได้รับหนังสือรับรองดังกล่าวจะได้รับการยกเว้นภาษี (tax breaks) การอุดหนุนการฝึกอบรม (training subsidies) ตลอดจนสามารถนำเข้าสินค้าประเภททุน และวัตถุดิบโดยมิต้องเสียภาษีนำเข้า นอกจากนี้รัฐบาลสิงคโปร์ยังให้ความมั่นใจว่ากฎระเบียบต่าง ๆ จะไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยเพื่อให้บริษัทข้ามชาติอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มั่นคง ทั้งนี้มีบริษัทต่างชาติได้รับใบรับรอง ฯ ดังกล่าวจำนวน 12 รายในปี ค.ศ. 1961 หนึ่งทศวรรษต่อมาจำนวนผู้ได้ใบรับรอง ฯ มีจำนวนถึงเกือบ 400 ราย

ในวันที่ 16 กันยายน ค.ศ. 1963 เป็นระยะเวลาาร่วม 6 ปี ภายหลังจากที่สหพันธรัฐมลายาได้รับเอกราชจากประเทศอังกฤษ สหพันธรัฐมลายาได้จัดตั้งเป็นประเทศมาเลเซีย โดยที่สิงคโปร์เองก็มีความต้องการ

¹⁹ ถอดความจาก “In my days at JTC, loyalty was paramount; we were all pak si buay zhao (we’ll stand our ground, even to death). When we saw what we did actually shaping up, that was satisfaction. I also kept telling myself: “One day, I will be able to tell my grandchildren all this.” จากบทสัมภาษณ์หัวข้อ “Clearing bombs to make way for factories in Jurong.” ใน LIVING THE SINGAPORE STORY: Celebrating our 50 years 1965 – 2015. Page 37

เป็นเอกราชอยู่แล้ว ดังนั้นนาย ลี กวน ยู นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น (ได้รับเลือกตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีเมื่อปี ค.ศ. 1959) จึงขอเข้าร่วมด้วยโดยไม่ลังเล ซึ่งการรวมตัวดังกล่าวดำเนินไปได้ไม่นาน เนื่องจากรัฐบาลกลางของประเทศมาเลเซีย มีข้อจำกัดกับสิงคโปร์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง นอกจากนี้ยังมีปัญหาความแตกต่างทางด้านชนชาติ ทำให้เกิดความขัดแย้งอย่างต่อเนื่อง และส่งผลให้ในที่สุดประเทศสิงคโปร์ต้องแยกจากมาเลเซีย เป็นประเทศเอกราชที่ปกครองตนเองตั้งแต่วันที่ 9 สิงหาคม ค.ศ. 1965

1.4.2 ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ

เนื่องจากประวัติศาสตร์เศรษฐกิจในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงการประกาศเอกราชของสิงคโปร์นั้น มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องไปยังรูปแบบเศรษฐกิจหลังจากการประกาศเอกราชแล้ว จึงขอยกไปแสดงร่วมกับประวัติศาสตร์เศรษฐกิจในส่วนถัดไป

1.5 หลังประกาศเอกราช (ค.ศ. 1965 – ปัจจุบัน)

สาระสำคัญ

- หลังประกาศเอกราชแล้ว นายลี กวน ยู แห่งพรรค People's Action Party ได้ก้าวขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี
- ได้มีการวางรากฐานทางเศรษฐกิจไว้อย่างมั่นคง โดยมีรัฐเป็นศูนย์กลาง (รัฐมีส่วนในการเป็นเจ้าของหรือผู้ลงทุนในวิสาหกิจสำคัญของประเทศ)
- เพื่อการสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของรัฐ มีการก่อตั้ง the Development Bank of Singapore Limited (DBS) ในปี ค.ศ. 1968 ซึ่งปัจจุบันคือ DBS Bank
- การพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างมีระบบ จากอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า เป็นอุตสาหกรรมส่งเสริมการส่งออก จนมาถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้ทุน (capital-intensive industry)
- และแนวคิดต่อเนื่องคือการพัฒนาภาคบริการและการเป็นศูนย์กลางทางการเงิน โดยการเล็งเห็นถึงความสำคัญของท่าเลทั้งสิงคโปร์ ซึ่งเป็นการเชื่อมตลาดเงินตะวันออก (ญี่ปุ่น) และตะวันตก (อังกฤษ)

1.5.1 ประวัติศาสตร์ทั่วไป

หลังจากประกาศเอกราชแล้ว สิงคโปร์เดินทางพัฒนาประเทศในทุกด้าน ทั้งทางด้านการป้องกันประเทศ การเมืองการปกครอง และเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามการได้มาซึ่งเอกราชโดยมิได้คาดหมายมีนัยทั้งในด้านการที่ต้องเร่งรัดสร้างความสามารถในการปกป้องตนเอง และในขณะเดียวกันก็ต้องจัดรูปแบบระบบเศรษฐกิจ ทั้งนี้ในช่วงก่อนประกาศเอกราชนั้น ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์มาจากการลงทุนเชิงกลยุทธ์ของรัฐบาลเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย และอุตสาหกรรม ทั้งนี้เศรษฐกิจของสิงคโปร์ก่อนได้รับเอกราชถูกมองว่าเป็นเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนความสัมพันธ์เชิงพาณิชย์กับมลายา สิงคโปร์มีความสามารถในการเชิงอุตสาหกรรมแต่ไม่มีทรัพยากรเป็นของตนเอง สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ ยาง และดีบุก วัตถุดิบได้รับการผลิตขึ้นในมลายูแล้วขนส่งต่อมายังสิงคโปร์เพื่อผ่านกระบวนการ จากนั้นก็ส่งออกต่อไป ความสัมพันธ์ดังกล่าวหยุดชะงักลงหลังการประกาศเอกราช นอกจากนี้สิงคโปร์ยังต้องกังวลกับผลกระทบต่อเศรษฐกิจของตนเมื่ออังกฤษประกาศแผนการที่จะถอนกำลังทหารทั้งหมดออกจากภูมิภาคเอเชียภายในปี ค.ศ. 1971 แผนการดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อสิงคโปร์อย่างมาก เนื่องจากการดำรงอยู่ของกำลังพลอังกฤษก่อให้เกิดการจ้างงานพลเรือนถึงประมาณ 40,000 ตำแหน่ง และการจับจ่ายของกองทัพอังกฤษนั้นสูงถึงประมาณร้อยละ 15 ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP) ของสิงคโปร์ อย่างไรก็ตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจมิได้เลวร้ายอย่างที่คาดการณ์กันไว้ เนื่องจากการปฏิวัติวัฒนธรรมในจีนส่งผลให้นักลงทุนล้มเลิกที่จะลงทุนในฮ่องกง และได้หันมาทำการผลิตและการค้าในสิงคโปร์

จะเห็นได้ว่าเอกราชที่ไม่ได้คาดหมายไว้ล่วงหน้าของสิงคโปร์เป็นไปอย่างมีต้นทุนทางเศรษฐกิจและสังคม การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในขณะนั้นคือการผ่านกฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทัพและมีการเกณฑ์ทหาร มีการร่างรัฐธรรมนูญในปี ค.ศ. 1966 และรัฐบาลเริ่มสร้างความมั่นคงของประเทศโดยการกวาดล้างกลุ่มผู้สนับสนุนคอมมิวนิสต์ ในขณะเดียวกันคณะกรรมการเสนอแนะหลายประเด็นเกี่ยวกับพื้นฐานทางเสรีภาพและอิสรภาพของปัจเจกบุคคล รวมทั้งการตั้งสภาแห่งรัฐ การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในการแต่งตั้งคณะกรรมการบริการสาธารณะ และบุคคลในวงการยุติธรรม ต่อมา มีการผ่านรัฐบัญญัติการจ้างงาน และรัฐบัญญัติอุตสาหกรรมสัมพันธ์ในปี ค.ศ. 1968 เพื่อกำหนดขอบเขตและสภาพของการจ้างงาน เพื่อให้เกิดความสมดุลในการเรียกร้องผลประโยชน์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง และลดความขัดแย้งในตลาดแรงงาน รัฐบัญญัติ ฯ ข้างต้นได้จำกัดสิทธิในการประท้วงหยุดงาน (strike) โดยรัฐบัญญัติ ฯ ได้ให้สิทธิให้นายจ้างสามารถให้ลูกจ้างออกจากงานเมื่อลูกจ้างประท้วงหยุดงาน โดยลี กวน ยู ได้กล่าวไว้ว่า “เรา

เริ่มต้นใหม่ด้วยกำลังแรงงานใหม่ ซึ่งคัดเลือกอย่างระมัดระวัง และจะไม่มีคนประเภทที่ก่อปัญหาได้รับการจ้างกลับเข้ามา”²⁰ ในขณะที่อีกด้านหนึ่งลูกจ้างก็ได้รับการคุ้มครองเพิ่มขึ้น เช่น ผลประโยชน์จากการว่างงาน (unemployment benefits) การได้รับเงินในช่วงลาป่วย (paid sick leave) ฯลฯ นอกจากนี้รัฐบาลสิงคโปร์ยังให้ความช่วยเหลือกับแรงงาน ในรูปแบบของการพัฒนาทักษะแรงงาน พร้อมทั้งปรับโครงสร้างการศึกษาทั้งหมดของประเทศ เพื่อให้มีการสอดแทรกการศึกษาเรื่องเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอาชีวศึกษา (vocational training) ซึ่งเป็นความพยายามที่จะให้กำลังแรงงานทั้งระดับปฏิบัติและระดับผู้บริหารซึมซับการอุทิศตนทำงานหนัก และมุ่งมั่นในความเป็นเลิศ การเน้นการฝึกฝนคุณสมบัติข้างต้นนั้นเป็นการตอบสนองต่อความจริงที่ว่าสิงคโปร์ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ เราอาจกล่าวได้ว่าทรัพยากรเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นทรัพยากรที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของสิงคโปร์ คือ ประชาชนสิงคโปร์ ดังนั้นกลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจจึงต้องพัฒนาทักษะแรงงานและการจัดการเป็นหลัก

ในช่วงต้นหลังจากปี ค.ศ. 1965 เป็นระยะเวลา 10 ปี รัฐบาลสิงคโปร์ใช้แนวคิดทางเศรษฐกิจแบบวิสาหกิจมหาชน (enterprise publique) ซึ่งหมายถึงการที่รัฐมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจ²¹ รัฐบาลเริ่มเข้ามามีบทบาททางด้านธุรกิจมากยิ่งขึ้น โดยมีการเริ่มต้นของอุตสาหกรรมที่รัฐบาลเป็นเจ้าของทั้งหมด ซึ่งมักจะเป็นกิจการที่เอกชนไม่มีทุนพอ หรือไม่มีความชำนาญพอ ได้แก่ Neptune Orient Lines (NOL)²² ซึ่งเป็นบริษัทรับขนส่งสินค้าทางเรือแห่งชาติ และ สายการบินสิงคโปร์ (Singapore Airline)²³ และที่รัฐเป็นเจ้าของบางส่วนคือ ธนาคารพัฒนาสิงคโปร์ (Development Bank of Singapore: DBS) (รัฐถือหุ้นร้อยละ 49) บริษัทการค้านานาชาติ (Intraco Limited) (รัฐถือหุ้นร้อยละ 30)²⁴ เป็นต้น²⁵

²⁰ ถอดความจาก “We restart with a new workforce, carefully screened, so no troublemaker is re-employed,” Lee Kuan Yew remarked อ้างถึงใน The History of Singapore: Lion City, Asian Tiger. Page 168.

²¹ คำว่า Enterprise Publique ถูกตราไว้ในหน้ากฎหมายของฝรั่งเศส หากแต่ไม่ได้ถูกนิยามไว้อย่างชัดเจน เพียงแต่กล่าวไว้คร่าว ๆ ถึงการทำธุรกิจ บริษัท หรือห้างร้าน ที่ส่วนราชการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจ สำหรับประเทศไทยในพระราชบัญญัติงบประมาณ ปี 2502 ได้มีการเริ่มใช้คำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ซึ่งมีการเทียบเคียงกับ วิสาหกิจมหาชน ที่ใช้ก่อนหน้านั้นเอง (ที่มาสรุปจาก www.openbase.in.th/node/1983)

²² ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1968

²³ ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1972 เมื่อมีการยุติสายการบิน มาเลเซีย-สิงคโปร์ (Malaysia-Singapore Airlines)

²⁴ เป็นบริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนทางการสื่อสาร (Telecommunication Equipment Supplier)

²⁵ หน่วยธุรกิจทั้งสองยังคงดำเนินการจนถึงปัจจุบัน

แม้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจของสิงคโปร์ประสบความสำเร็จอย่างสูงด้วยการหลั่งไหลเข้ามาลงทุนของ
บริษัทข้ามชาติ แต่ ลี กวน ยู ไม่ต้องการให้สิงคโปร์เป็นเพียงสาขาหนึ่งที่บริษัทเหล่านั้นจะปิดตัวลง และย้าย
ไปลงทุนในประเทศอื่น เมื่อเศรษฐกิจถดถอย ดังนั้นพนักงานและผู้บริหารชาวสิงคโปร์จะต้องเรียนรู้จากบริษัท
ข้ามชาติที่ตนทำงานอยู่ ทั้งนี้หากชาวสิงคโปร์มีความชำนาญ และมีการสะสมทุนเพียงพอบริษัทสิงคโปร์ก็จะ
สามารถแข่งขันได้ในตลาดต่างประเทศ รัฐบาลจึงเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจดังที่กล่าวข้างต้น ข้าราชการ
จำนวนหนึ่งได้รับการอบรมอย่างเข้มข้นเกี่ยวกับทักษะการจัดการ แล้วส่งข้าราชการเหล่านี้เข้ารับผิดชอบ
วิสาหกิจต่าง ๆ

วิสาหกิจใหม่หนึ่งในรัฐวิสาหกิจแรก ๆ ได้แก่ บริษัทขนส่งทางเรือแห่งชาติ (NOL) นั้น แม้จะเริ่มต้น
ด้วยเรือเพียง 5 ลำ และเผชิญการแข่งขันอย่างหนักจากบริษัทเดินเรือสัญชาติยุโรปทั้งหลายที่เป็นผู้เล่นหลักใน
เส้นทางเดินเรือต่าง ๆ มากกว่าร้อยปี ก็สามารถฝ่าฟันอุปสรรคได้อย่างดี จนสามารถทำกำไรได้เป็นครั้งแรก
ในช่วงกลางทศวรรษที่ 70 ภายใต้การบริหารของกรรมการผู้จัดการผู้มีนามว่า Goh Chok Tong ซึ่งก็คือ
นายกรัฐมนตรีที่นำต่อจากลี กวน ยูนั่นเอง รัฐบาลสิงคโปร์ยังคงถือหุ้น 2 ใน 3 ในบริษัทดังกล่าว และบริษัท
ดังกล่าวยังคงความเป็นเลิศในด้านการขนส่งทางเรือ และการจัดการห่วงโซ่อุปทานตราจบจนถึงปัจจุบัน

สายการบินสิงคโปร์ (Singapore Airlines: SIA) เป็นอีกตัวอย่างของวิสาหกิจของรัฐ ซึ่งแม้ว่าสายการ
บินสิงคโปร์จะเป็นสายการบินแห่งชาติ แต่นั่นมิได้หมายความว่าสายการบินแห่งนี้จะได้รับการสนับสนุนจาก
รัฐบาลเพียงเพราะเป็นสายการบินแห่งชาติ ดังเช่นคำบอกเล่าจากความทรงจำของ Lim Chin Beng กรรมการ
ผู้จัดการของสายการบินสิงคโปร์ในช่วงทศวรรษแรก (ค.ศ. 1972 – 1982) ซึ่งได้ให้รายละเอียดไว้ว่า ลี กวน ยู
ได้กล่าวกับผู้ร่วมรับประทานอาหารค่ำในงานเลี้ยงรับรองเปิดตัวสายการบินแห่งชาตินี้ว่า “เราไม่ได้กำลัง
ดำเนินธุรกิจสายการบินสิงคโปร์ในฐานะองค์กรที่เป็นศักดิ์ศรีของรัฐบาล ดังนั้นถ้าพวกคุณทำเงินไม่ได้ ผมก็จะ
ไม่ลังเลที่จะปิดกิจการ” ผู้ที่ร่วมโต๊ะในขณะนั้นทราบว่ลี กวน ยูหมายความว่าเช่นนั้นจริง ๆ Lim Chin Beng ได้
บอกเล่าต่อไปว่า “การกล่าวเช่นนั้นของลี กวน ยู เป็นแรงจูงใจมหาศาลให้พวกเรามุ่งมั่นที่จะทำให้สายการบิน
สิงคโปร์มีกำไรนับตั้งแต่เริ่มดำเนินธุรกิจเลย”²⁶ จากวันนั้นจนถึงปัจจุบันสายการบินสิงคโปร์ยังคงรักษา
ความสำเร็จ และความสามารถในการแข่งขันไว้ได้อย่างดี ในขณะที่สายการบินแห่งชาติอื่น ๆ ประสบปัญหา

²⁶ ถอดความจาก “He said, we are not running Singapore Airlines as a prestige organization for the government. So, if you don't make money, I will close you down without hesitation.” Everyone at the dinner knew Lee

ความสำคัญของการค้าของประเทศมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น และประเทศสิงคโปร์เริ่มมีบทบาททางด้านการเงินในภูมิภาคเอเชียมากยิ่งขึ้นในปี ค.ศ. 1968 เมื่อมีการตั้งหน่วยการเงินเอเชีย (Asian Currency Unit: ACU) โดยธนาคารอเมริกาสาขาสิงคโปร์ และได้รับการรับรองจากรัฐบาลสิงคโปร์ และเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในภูมิภาคและเพิ่มความสัมพันธ์กับ ACU รัฐบาลยังมีนโยบายลดหย่อนภาษีให้กับผู้ฝากเงินที่ไม่ได้ถือสัญชาติสิงคโปร์อีกด้วย

มีการเร่งตั้งตลาดทองเสรี และในปี ค.ศ. 1971 รัฐบาลได้เริ่มตั้งหน่วยงานควบคุมเงินตราของสิงคโปร์ (Monetary Authority of Singapore: MAS) เพื่อกำกับดูแลทางด้านการเงินของประเทศ ซึ่งทวีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงในปี ค.ศ. 1973 มีบริษัทจำนวน 33 บริษัทที่รัฐบาลมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ และ 16 บริษัทที่เป็นของรัฐ

หลังจากการเริ่มอุตสาหกรรมหนักในต้นทศวรรษที่ 60 ที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในช่วงปลายทศวรรษที่ 60 ต่อด้านทศวรรษที่ 70 การทำเศรษฐกิจให้เป็นเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของสิงคโปร์ซึ่งเริ่มต้นด้วยอุตสาหกรรมหนัก ได้เริ่มขยายขอบเขตไปยังอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (electronics industry) และอุตสาหกรรมงานขึ้นรูปความเที่ยงตรงสูง (precision tools industry)²⁷ ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าการเข้ามาของบริษัท Texas Instrument จากสหรัฐ ฯ ซึ่งตกลงมาลงทุนตั้งโรงงานผลิต อุปกรณ์กึ่งตัวนำ (semiconductor) และวงจรรวม (Integrated Circuit: IC) ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1968 เพื่อส่งออกไปทั่วโลก โดยเงินลงทุนเริ่มต้นมีมูลค่า 6 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ โรงงานดังกล่าวสามารถเปิดดำเนินการผลิตได้ในกลางปี ค.ศ. 1969 ในเขตอุตสาหกรรม Kallang Basin โรงงานนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศสิงคโปร์ นอกเหนือจากการที่บริษัทข้ามชาติหลายบริษัทมาตั้งฐานการผลิตในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์แล้ว

meant what he said. “So that was really a great incentive for us to make Singapore Airlines profitable from the very beginning,” Lim said. อ้างถึงใน The History of Singapore: Lion City, Asian Tiger. Page 177.

²⁷ อุตสาหกรรมงานขึ้นรูปความเที่ยงตรงสูงเป็นอุตสาหกรรมสนับสนุนอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมแม่พิมพ์ และอื่นๆ ให้นำชิ้นส่วนความเที่ยงตรงสูงไปประกอบการผลิต สินค้าหลายประเภท เช่น คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์สื่อสาร ฯลฯ ซึ่งผลิตด้วยเทคโนโลยีที่อาศัยความถูกต้องและหลักความเที่ยงตรงสูงเป็นสำคัญ อุตสาหกรรมงานขึ้นรูปความเที่ยงตรงสูงจึงมีความสำคัญในแง่ของการเป็นอุตสาหกรรมขั้นกลาง และเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อุตสาหกรรมอื่น การเกิดขึ้นของอุตสาหกรรมงานขึ้นรูปความเที่ยงตรงสูงในสิงคโปร์ ผ่านทางสู่กำเนิดของอุตสาหกรรมอื่น ๆ ในเวลาต่อมา

เรายังพบว่าบริษัทเหล่านี้ยังได้ลงทุนในด้านการวิจัยและพัฒนาอีกด้วย ทั้งนี้บริษัท ๆ เหล่านี้เน้นการทำวิจัยและพัฒนาโดยนักวิทยาศาสตร์ และวิศวกรท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นรากฐานในการนำการวิจัยและพัฒนาที่มีส่วนในการสร้างความจำเริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จวบจนปัจจุบันเราจะพบว่านวัตกรรม (innovation) เป็นรากฐานของความเจริญเติบโตในทุกอุตสาหกรรมของประเทศสิงคโปร์

1.5.2 ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ (หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบัน)

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เศรษฐกิจซบเซาทั่วโลกซึ่งส่งผลกระทบต่อสิงคโปร์โดยตรงเนื่องจากการค้าขายมีปริมาณลดลงเป็นอย่างมาก ในช่วงทศวรรษ 1950 – 1960 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจสิงคโปร์ซบเซาโดยอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจชะลอลดตัวพร้อม ๆ กับการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุหลักอันนอกเหนือจากเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก คือ กระบวนการคอมมิวนิสต์ในมาเลเซีย (communist insurgency in Malaysia) และการรวมกลุ่มต่อต้านอังกฤษ (anti-British) ในสิงคโปร์เอง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของภาครัฐโดยตรง และรัฐยังต้องแบ่งงบประมาณเพื่อดูแลปัญหาดังกล่าวอีกด้วย

นอกจากปัญหาข้างต้น ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประชากรในประเทศสิงคโปร์มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดความกังวลถึงปัญหาการว่างงานที่จะตามมาในช่วงทศวรรษ 1960 – 1970 ดังนั้นการวางแผนนโยบายทางเศรษฐกิจเพื่อรองรับปัญหาดังกล่าวจึงเป็นความจำเป็นอันดับต้น ๆ ของรัฐบาลสิงคโปร์ ซึ่งในช่วงดังกล่าวนี้เองที่สิงคโปร์มีแนวนโยบายกระจายการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว มีการตั้งคณะกรรมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ (Economic Development Board: EDB) ขึ้นในปี ค.ศ. 1961 และได้ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกของสิงคโปร์ใช้ในช่วงปี ค.ศ. 1961 – 1964 โดยในช่วงดังกล่าว เป็นช่วงที่รัฐบาลสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยสร้างนโยบายเพิ่มแรงจูงใจในการลงทุนทางตรงจากต่างชาติ โดยการลดข้อจำกัดทางการค้าระหว่างประเทศ และการเพิ่มแรงจูงใจทางด้านภาษี นอกจากนี้ยังเริ่มมีนโยบายตรึงค่าจ้างแรงงานให้อยู่ในระดับต่ำ เพื่อเป็นการกระตุ้นและสร้างทิศทางการเศรษฐกิจในภาพรวม โดยในช่วงแรกอุตสาหกรรมที่ได้รับการสนับสนุนอย่างชัดเจนคือ อุตสาหกรรมสิ่งทอ มีการริเริ่มสร้างเขตอุตสาหกรรมแห่งแรกของสิงคโปร์โดยใช้บริเวณ Jurong ซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่ง (swampland) ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้

(Jurong Town Corporation) อย่างไรก็ตาม แม้ภาคอุตสาหกรรมจะมีการขยายตัวมากขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว หากแต่เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมทางเศรษฐกิจกลับแสดงผลที่ไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวมากนัก

จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อเศรษฐกิจสิงคโปร์อีกประการหนึ่งคือการตั้งธนาคารเพื่อพัฒนาสิงคโปร์ (the Development Bank of Singapore Limited (DBS): present name DBS bank ltd.) หลังจากปี ค.ศ. 1968 เมื่อสิงคโปร์ประกาศตั้ง DBS การดำเนินนโยบายต่าง ๆ เป็นไปได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น โดยก่อนหน้านี้รัฐบาลมีการลงทุนอยู่บ้างทั้งในเรื่องสาธารณูปโภคหรือสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ทั้งเพื่อผู้บริโภคและเพื่อโรงงานอุตสาหกรรม แต่กลับไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก การก่อตั้ง DBS ได้ส่งผลให้การลงทุนของภาครัฐมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยังส่งผลให้การดำเนินนโยบายต่าง ๆ เป็นไปได้คล่องตัวมากขึ้น ทั้งนี้เมื่อ DBS อัดฉีดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจโดยการเพิ่มปริมาณเงินกู้สู่ระบบ ส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรม และภาพรวมทางเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างเห็นได้ชัด โดยที่ 1 ใน 3 ของเม็ดเงินจาก DBS ลงทุนไปยังอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ผลจากการกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงนี้ทำให้มูลค่าเพิ่มทางการผลิตของอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 60 และในอุตสาหกรรมเครื่องจักรไฟฟ้าถึงร้อยละ 750 (Young, 1992) การมุ่งเน้นพัฒนาอุตสาหกรรมอาจพิจารณาได้ว่าเป็นพัฒนาการทางเศรษฐกิจขั้นที่ 3 ของ Nurkse (Nurkse's third pattern of advance) จากการอ้างอิงของ Huff (1987) โดยมีลักษณะการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า (Import-substitution Industries)

ในช่วงทศวรรษ 1960 ต่อเนื่องไปยังทศวรรษ 1970 นี้เองที่รัฐบาลสิงคโปร์เริ่มเล็งเห็นถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการสนับสนุนอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า ความขัดแย้งดังกล่าวเกิดจากการพัฒนาที่ขัดแย้งกับสภาพธรรมชาติของประเทศ ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า สิงคโปร์มีความได้เปรียบทางด้านทำเลที่ตั้ง แต่การดำเนินนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้ากลับส่งผลให้ปริมาณการค้าระหว่างประเทศลดลง (เพราะเป็นการส่งเสริมให้ใช้ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเอง) ดังนั้นรัฐบาลจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงแนวคิดจากการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ไปเป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ซึ่งนโยบายนี้มีความสอดคล้องกับจุดเด่นของสิงคโปร์นั่นคือ ทำเลที่ตั้งที่ได้เปรียบ

ดังนั้นในช่วงทศวรรษ 1970 – 1980 รัฐบาลจึงมีนโยบายที่ชัดเจนในการมุ่งสนับสนุนภาคการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ประกอบกับอุตสาหกรรมที่ใช้ทุนเข้มข้น (capital – intensive industries) (Lee, 2001) เพื่อช่วยให้การส่งออกเพิ่มมากยิ่งขึ้น หลังจากนั้นในยุค 1980 ความพยายามในการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจของรัฐบาลสิงคโปร์ผ่านทาง DBS เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาของพื้นที่ทางอุตสาหกรรมที่ชัดเจนมาก

ยิ่งขึ้น โดย Off-budget Government Corporation (Jurong Town Corporation) และ Statutory Boards โดยบริษัทที่รัฐบาลเป็นเจ้าของที่อัดฉีดเงินลงทุนอย่างต่อเนื่องให้กับระบบโครงข่ายอุตสาหกรรมของประเทศ (ในสมัยนั้น บริษัทดังกล่าวดำเนินการ industrial estate ถึง 36 แห่ง ซึ่งรวมไปถึง Singapore Airline, INTRACO trading company, Neptune Orient Lines shipping company, Hotel Premier และ ยังก่อหุ้มถึงร้อยละ 100 ของบริษัทส่วนใหญ่ในอุตสาหกรรมอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ไม้ การพิมพ์ เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม เหล็กและเหล็กกล้า วิศวกรรม และการต่อเรือและซ่อมเรือ) ซึ่งในเวลาเดียวกันนี้เอง Housing Development Board ก็เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่เพิ่มเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจของสิงคโปร์ ในฐานะผู้ที่จัดสรรที่อยู่อาศัยให้กับประชาชน (ในช่วงเวลาดังกล่าว HDB จัดสรรที่อยู่ให้กับประชากรสิงคโปร์ถึงร้อยละ 70 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ) ในปี 1984 มีการประมาณการว่ารัฐบาลสิงคโปร์ได้กำไรจากกิจการข้างต้นคิดเป็นมูลค่าถึงร้อยละ 33 ของมูลค่า GDP ส่งผลให้ฐานะการใช้จ่ายของรัฐบาลมีลักษณะเกินดุลอย่างต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน

ดังนั้นเราสามารถสรุปได้ว่าไม่ว่าสิงคโปร์จะดำเนินนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมแบบทดแทนการนำเข้า หรือดำเนินนโยบายส่งเสริมการส่งออก รัฐบาลล้วนมีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุน ซึ่งรัฐบาลสิงคโปร์ก็ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการให้การสนับสนุนทางการเงิน (ผ่าน DBS) การให้สิทธิพิเศษทางด้านภาษี และการสนับสนุนทางด้านปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ รวมทั้งนโยบายการคงค่าจ้างแรงงานในระดับต่ำ เพื่อลดต้นทุนทางการผลิต โดยในปี ค.ศ. 1966 รัฐบาลสิงคโปร์ได้สร้างข้อกำหนดด้านแรงงานอย่างเข้มงวด (strict labor legislation) เพื่อสร้างฐานแรงงานราคาถูกป้อนเข้าสู่อุตสาหกรรม นโยบายดังกล่าวดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องร่วม 20 ปี ส่งผลให้ในช่วงต้นทศวรรษ 1980 ประสิทธิภาพ (productivity) ของแรงงานอุตสาหกรรมในสิงคโปร์สูงกว่าค่าจ้างแรงงาน อันเป็นแรงดึงดูดสำคัญให้โรงงานอุตสาหกรรมต่างชาติสนใจเข้ามาลงทุนในสิงคโปร์ช่วงนั้น เนื่องจากรัฐบาลรับรองเรื่องค่าจ้างในระดับต่ำ นับเป็นแรงดึงดูดสำคัญที่จูงใจให้นักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศ

อย่างไรก็ตาม Huff (1987) แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกของสิงคโปร์มีข้อเสียหลักอยู่ 3 ประการ อันได้แก่ 1) นโยบายคงค่าจ้างในระดับต่ำไม่สามารถดำรงอยู่ได้ในระยะยาว 2) การส่งเสริมการส่งออกทำให้สิงคโปร์ต้องพึ่งพิงตลาดจากต่างประเทศมากเกินไป 3) อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกที่สำคัญในยุคนั้นคือการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งต้องมีการพัฒนาเทคโนโลยีทั้งทางด้านผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตควบคู่ไปด้วย แต่สิงคโปร์ในภาวะดังกล่าวไม่ใช่ผู้พัฒนาเทคโนโลยีเอง แต่เป็นผู้นำเอา

เทคโนโลยีของผู้ลงทุนมาผลิต ทำให้เกิดความเสี่ยงจากการที่ไม่สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิตได้เอง หรือก็คือปัญหาของการไม่สามารถสร้างกระบวนการวิจัยและพัฒนา (research and development) ได้เองภายในประเทศ

ช่วงเวลากว่า 3 ทศวรรษ ระหว่างยุค 1950 ถึง 1980 นับตั้งแต่การประกาศเอกราชที่สิงคโปร์มุ่งเน้นในการพัฒนาอุตสาหกรรม และสร้างความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจจากการผลิตและมูลค่าเพิ่มในภาคอุตสาหกรรม ในช่วงดังกล่าว สิงคโปร์เป็นผู้สร้างอุปทานแรงงานราคาถูกให้กับบริษัทข้ามชาติที่ต้องการซึ่งหมายความว่าหากบริษัทดังกล่าวสามารถหาแรงงานได้ถูกกว่าที่ประเทศอื่นหลังจากนโยบายตรึงราคาค่าจ้าง (ซึ่งจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ บริษัทข้ามชาติก็ได้ย้ายฐานการผลิตออกจากสิงคโปร์) สิงคโปร์จะขาดความสามารถทางการแข่งขันในทันที เนื่องจากไม่สามารถที่จะสร้างและพัฒนาอุตสาหกรรมได้ด้วยตนเอง ดังนั้นสิงคโปร์จึงหันมาลงทุนในทุนมนุษย์มากขึ้นโดยพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อสร้างเสริมและยกระดับการศึกษาของคนในประเทศ พร้อมกับการเริ่มผ่อนคลายนโยบายตรึงราคาค่าจ้างในระดับต่ำ แต่ยกระดับค่าแรงให้สูงขึ้นตามระดับการศึกษาที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น ในช่วงปี ค.ศ. 1973 – 1982 มูลค่าเพิ่มของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมของสิงคโปร์ เพิ่มขึ้นจาก 1/4 เท่าของมูลค่าเพิ่มในแรงงานสหรัฐอเมริกา เป็น 2/5 เท่า (Huff 1987) นี่เป็นยกระดับโครงสร้างแรงงานของสิงคโปร์อย่างชัดเจน จากแรงงานที่มีลักษณะด้อยทักษะที่ค่าจ้างต่ำ เป็นแรงงานทักษะที่ค่าจ้างสูง และมีประสิทธิผลมากกว่า ซึ่งส่งผลให้มูลค่าเพิ่มทางการผลิต โดยเฉพาะจากแรงงานของสิงคโปร์มีค่าเทียบเท่ากับมูลค่าเพิ่มของประเทศที่พัฒนาแล้วอื่น ๆ ในช่วงดังกล่าว และยังเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความเข้มแข็งทางการวิจัยและพัฒนาให้กับประเทศอีกด้วย

นอกจากนี้ ทิศทางการสะสมทุนมนุษย์ส่งผลให้ ทิศทางการพัฒนาทางเศรษฐกิจมีเปลี่ยนแปลงอีกครั้งจากภาคบริการที่เริ่มสร้างรากฐานตั้งแต่ ทศวรรษ 1970 ซึ่งได้แก่การบริการทางการเงินและการธนาคารในช่วงท้ายของทศวรรษ 1970 ภาคบริการของสิงคโปร์ที่สำคัญจำแนกได้เป็น 5 ประเภทหลัก ได้แก่ การค้า การขนส่ง การเงินและการธนาคาร บริการทางธุรกิจอื่น ๆ และ บริการอื่น ๆ (บริการส่วนบุคคล หรือ บริการสังคม) ในกลุ่มนี้ ภาคบริการทางการค้า การขนส่งและสื่อสาร และการเงินและการธนาคาร มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงปี ค.ศ. 1978 – 1985 แสดงให้เห็นว่าภาคบริการ คืออนาคตทางด้านเศรษฐกิจ และจะนำพาสิงคโปร์เข้าสู่การพัฒนากิจการทางเศรษฐกิจในระดับถัดจากเดิม²⁸ (service-led growth phase ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งสร้างความได้เปรียบทางด้านบริการยังคงเป็นทรัพยากร “ทำเลที่ตั้ง” ของประเทศใน

²⁸ จากอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า เป็นเพื่อการส่งออก และเป็นการพัฒนาภาคบริการ

มุมมองที่กว้างออกไปจากเดิม กล่าวคือ ที่ตั้งทางด้านภูมิศาสตร์ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญต่อภาคบริการทางการค้า และการขนส่งและสื่อสาร หากแต่ความเชื่อมโยงทางการเงินระหว่างประเทศในโลกเริ่มมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ และ “เวลา” ตามเขตเวลา (time zone) ของสิงคโปร์กับการสร้างความเหมาะสมให้เกิดการขยายตัวของภาคการเงิน โดยเป็นเวลาที่เชื่อมต่อพอดีระหว่างเขตเวลาทางด้านตะวันออก (ซึ่งมีตลาดเงินที่สำคัญได้แก่ โตเกียว และฮ่องกง) กับเขตเวลาตะวันตก (ซึ่งมีตลาดเงินที่สำคัญได้แก่ นิวยอร์ก และลอนดอน) ซึ่งทำให้บริการทางการเงินเป็นที่สนใจของนักลงทุนและมีความสำคัญอย่างต่อเนื่องตั้งแต่นั้นมา (Huff, 1987) นอกเหนือจากภาคการเงินและการธนาคารแล้ว ภาคบริการอื่น ๆ อาทิ บริการทางสุขภาพ ก็มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าภาคบริการของสิงคโปร์ที่มีศักยภาพสูงต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันนี้มีลักษณะใช้แรงงานต่ำ (less-labor intensive) และสามารถซึมซับแรงงานมีทักษะ ที่สิงคโปร์สร้างขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ได้เป็นอย่างดี

จากทศวรรษ 1980 เศรษฐกิจที่พึ่งพิงภาคอุตสาหกรรมเป็นหลักมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ส่งผลให้ ภาคบริการ โดยเฉพาะภาคการเงินและการธนาคาร ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง มีอัตราการเจริญการขยายตัวสูงมากในสิงคโปร์ จนถึงในช่วงปี ค.ศ. 1994 การขยายตัวของภาคบริการในสิงคโปร์เป็นไปอย่างชัดเจนพร้อม ๆ กับการชะลอตัวของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในช่วงดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างเศรษฐกิจจากภาคอุตสาหกรรมไปภาคบริการ (การขยายตัวของการจ้างงานเฉลี่ยในช่วงดังกล่าวของภาคอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 31.0 ในขณะที่ภาคบริการขยายตัวร้อยละ 71.2 ซึ่งในกลุ่มนี้ ภาคการเงินและการธนาคารมีการขยายตัวร้อยละ 136.4) (Lee, 2001) พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างการจ้างงาน ซึ่งในภาคบริการต้องการแรงงานฝีมือโดยเฉลี่ยร้อยละ 32 ของการจ้างงานทั้งหมด ในขณะที่แรงงานในภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนของแรงงานด้อยฝีมือเฉลี่ยเพียงร้อยละ 20 ของการจ้างงานทั้งหมด²⁹

²⁹ สัดส่วนเฉลี่ยคิดจากสัดส่วนการจ้างงานในช่วงปี ค.ศ. 1983 – 1994 ข้อมูลจาก Lee (2001)

บทที่ 2

พัฒนาการในภาคบริการของสิงคโปร์: แรงสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทางการเงิน

ในช่วงทศวรรษ 1960 ขณะที่ประเทศในภูมิภาคอาเซียนมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจโดยอาศัยการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นหลัก ประเทศสิงคโปร์ได้เริ่มเล็งเห็นความสำคัญ และผลักดันให้เกิดการพัฒนาในภาคบริการแล้ว ปัจจัยผลักดันดังกล่าวเป็นผลพลอยได้จากการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศนั่นเอง

2.1 รากฐานของพัฒนาการในภาคบริการของสิงคโปร์

ดังแสดงให้เห็นแล้วในบทที่ 1 สิ่งที่ถูกปฏิเสธไม่ได้ในการสร้างรากฐานของเศรษฐกิจของประเทศสิงคโปร์นั้นคือการค้า ถึงแม้ว่าในช่วงการค้าของประเทศจะหยุดชะงักบ้างจากภาวะสงคราม แต่ท้ายที่สุดแล้วแรงผลักดันทางด้านเศรษฐกิจหลักของประเทศสิงคโปร์คือการเป็นเมืองท่า และให้บริการการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งนี่เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สิงคโปร์มีการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วหลังจากที่มีผู้นำที่เห็นความสำคัญของการค้า อย่างการเข้ามาปกครองโดยประเทศอังกฤษ โดยเฉพาะในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ความสำคัญของการค้าเป็นตัวกระตุ้นสำคัญให้เกิดการพัฒนาภาคการเงินของประเทศ และเริ่มมีแนวคิดให้ประเทศเป็นศูนย์กลางการเงินในภูมิภาคตั้งแต่ทศวรรษ 1960 ตลอดจนถึงการประกาศเอกราชในปี ค.ศ. 1965 โดยรัฐบาลนาย ลี กวน ยู ความสำคัญของการค้าระหว่างประเทศประกอบกับการมุ่งเน้นพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จากการสร้างอุตสาหกรรมตามแนวนโยบายทดแทนการนำเข้า ไปจนถึงการส่งเสริมการส่งออก ทำให้สิงคโปร์มีภาคอุตสาหกรรมที่เติบโตอย่างรวดเร็วจนในช่วงทศวรรษ 1970 รัฐบาล ลี กวน ยู เล็งเห็นถึงข้อจำกัดในการมุ่งเน้นพัฒนาอุตสาหกรรมแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งสิงคโปร์ขาดองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ดังที่ Huff (1987) แสดงความเห็นถึงข้อจำกัดทางด้านแรงงาน นโยบายค่าจ้าง และการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา ของประเทศสิงคโปร์ (ดังที่แสดงไปแล้วในบทที่ 1) นั้นหมายความว่า องค์ประกอบที่สิงคโปร์ยังขาดอยู่คือภาคบริการที่เข้มแข็งเพียงพอที่จะอำนวยความสะดวกให้เศรษฐกิจโดยรวม และภาคอุตสาหกรรมสามารถขยายตัวต่อไปได้

หากแบ่งภาคบริการออกเป็นสองกลุ่มหลัก ได้แก่ ภาคการค้า (ประกอบด้วย การให้บริการทางการค้า ทั้งในและต่างประเทศ โรงแรมและ ร้านอาหาร) และ ภาคบริการพื้นฐาน (ประกอบด้วย การขนส่งและการเก็บสินค้า การสื่อสาร การเงินและการธนาคาร บริการอสังหาริมทรัพย์ และ บริการทางธุรกิจอื่น ๆ) (Heng and Low 1989) สิงคโปร์ได้สร้างรากฐานการบริการมาจากการบริการภาคการค้าเป็นหลักมาโดยตลอด เมื่อเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาการทางเศรษฐกิจโดยเน้นการทดแทนการนำเข้า (Phase 1 ของการพัฒนาเศรษฐกิจของ Nurkse) ภาคบริการดังกล่าว จึงสร้างรายได้หลักในส่วนของบริการทางการค้าภายในประเทศ (ทั้งการค้าส่ง และค้าปลีกภายในประเทศ) จวบจนกระทั่งเริ่มมีนโยบายส่งเสริมการส่งออก (Phase 2) ภาคบริการทางการค้าของประเทศสิงคโปร์ในส่วนของการค้าระหว่างประเทศและการเป็นเมืองท่าจึงกลับมามีบทบาทสำคัญอีกครั้งในการส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จะเห็นได้ว่า ในยุคต้นของการพัฒนาในภาคบริการ สิงคโปร์เน้นการใช้ทำเลที่ตั้งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ (Heng and Low 1989)

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่ประเทศมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรม และภาคบริการมันจะถูกให้ความสำคัญในลำดับรองลงมา แต่โครงสร้างหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจก็มักจะต้องมีภาคบริการเป็นองค์ประกอบสำคัญอยู่เสมอ ดังเช่นบทบาทของภาคบริการในสิงคโปร์ การพัฒนาการทางด้านอุตสาหกรรมจำเป็นต้องมีภาคบริการคอยเป็นกำลังสนับสนุนอยู่ด้วย นี่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ภาคบริการที่เน้นการค้ากลายเป็นแรงสนับสนุนอยู่หลังฉากในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ หลักฐานทางสถิติยังบ่งชี้ว่าภาคบริการพื้นฐาน มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในสิงคโปร์ในอดีตควบคู่ไปกับการพัฒนาการอุตสาหกรรม และการขยายตัวของภาคบริการการค้า (Heng and Low 1989)

จนกระทั่งในช่วงทศวรรษ 1960 – 1990 ภาคบริการโดยรวมเริ่มมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสิงคโปร์ จากการศึกษา Heng and Low 1989 พบว่าภาคบริการในช่วงดังกล่าวมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งโดยเปรียบเทียบมีการขยายตัวมากกว่าการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม และมากกว่าการขยายตัวของภาคบริการเองในอดีต

2.2 การขยายตัวอย่างก้าวกระโดดของภาคบริการ

เมื่อรัฐบาลสิงคโปร์สนับสนุนนโยบายส่งเสริมการส่งออก ภาคการผลิตที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว กลับเป็นภาคบริการ โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษที่ 1960 ต่อเนื่องไปยังทศวรรษ 1980 การขยายตัวในภาคบริการเริ่มแสดงให้เห็นถึงศักยภาพทางด้านนี้ของสิงคโปร์อย่างชัดเจน จากหลักฐานทางสถิติในปี 1986 ภาคบริการสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศสิงคโปร์เป็นอันดับ 1 ที่ร้อยละ 62 ของผลผลิตมวลรวมประชาชาติ (รองลงมาก็คือภาคอุตสาหกรรมที่ร้อยละ 38 ของผลผลิตมวลรวมประชาชาติ) มีอัตราการขยายตัวต่อปีในช่วงปี 1980 – 1986 ที่ร้อยละ 6.2 (รองลงมาก็คือภาคอุตสาหกรรมที่ร้อยละ 4.4) และเป็นแหล่งรายได้ของแรงงานร้อยละ 61 ของแรงงานในประเทศ (รองลงมาก็คือภาคอุตสาหกรรมที่ร้อยละ 38 ของแรงงานในประเทศ)³⁰ ภาคบริการของสิงคโปร์เติบโตอย่างต่อเนื่องและเป็นเพียงประเทศเดียวในภูมิภาคอาเซียนที่มีมูลค่าเพิ่มทางการผลิตในภาคบริการ ตลอดจนการจ้างงานในภาคการผลิตนี้ สูงเทียบเท่ากับประเทศที่พัฒนาแล้วอื่น ๆ ในโลก ในช่วงทศวรรษ 2010³¹

ปัจจัยที่สำคัญในการขยายตัวของภาคบริการมีทั้งปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ หากแต่สิงคโปร์เป็นเมืองท่า ทำให้บทบาทจากภายนอกน่าจะเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญให้เกิดการขยายตัวในเบื้องต้น ซึ่งสิ่งนี้แสดงให้เห็นชัดเจนในช่วงดังกล่าวได้แก่การพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมในภูมิภาคอาเซียน ในช่วงดังกล่าวภูมิภาคอาเซียนแทบทุกประเทศ (ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนา) ใช้แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบของการเน้นพัฒนาอุตสาหกรรม (ทั้งจากการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศเอง และจากการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ) ทำให้มีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมจากประเทศไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก และสินค้าดังกล่าวมีส่วนในการขายในตลาดต่างประเทศในมูลค่าที่สูง นี่เป็นหลักฐานแสดงให้เห็นว่ามีการพึ่งพิงภาคบริการการค้าเป็นมูลค่ามหาศาลในการส่งเสริมการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม และยังทำให้มูลค่าของภาคบริการของประเทศดังกล่าว รวมถึงสิงคโปร์อันเป็นเมืองท่าที่สำคัญ มีมูลค่าผลผลิตในภาคบริการสูงขึ้นตามไปด้วย

ปัจจัยภายนอกประเทศที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการพัฒนาภาคบริการของสิงคโปร์คือแนวคิดการค้าระหว่างประเทศ (Free Trade Area) ซึ่งมีบทบาทมากในภูมิภาค โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษ 1990 การสนับสนุนการค้าระหว่างประเทศในภูมิภาคส่งผลให้แต่ละประเทศที่ทำการค้าจำเป็นต้องใช้บริการทางการค้า

³⁰ ข้อมูลจาก Heng and Low (1989)

³¹ ข้อมูลจาก Noland, Park and Estrada (2012)

มากยิ่งขึ้น ยิ่งส่งผลให้ภาคบริการของสิงคโปร์อันเป็นเมืองท่า มีการขยายตัวมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง ยิ่งเมื่อการเจรจาการค้าระหว่างประเทศรอบโดฮา (WTO trade negotiation round: Doha Development Round) ในปี ค.ศ. 2001 ได้สร้างแนวโน้มในการเพิ่มช่องทางการค้าเสรีมากยิ่งขึ้นในหลาย ๆ ภูมิภาค และไม่ได้มีกฎอันเป็นข้อขัดแย้งให้สิงคโปร์เปิดช่องทางการค้าเฉพาะทาง (the preferential trade route) ยิ่งเป็นโอกาสอันดีของสิงคโปร์ที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ทางการค้ากับประเทศคู่ค้าในภูมิภาค นอกจากนี้ การค้าระหว่างประเทศยังส่งผลให้เกิดการลงทุนข้ามชาติเข้ามาในประเทศสิงคโปร์มากยิ่งขึ้น ทำให้ Multinational Corporations (MNCs) มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในช่วงดังกล่าวอีกด้วย (Rajan, 2002) นี่เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้สิงคโปร์ต้องการมีความเชื่อมโยง และขยายช่องทางการค้า นอกเหนือไปจากภายในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น (Rajan, 2002; Daquily and Huy, 2003) ยิ่งไปกว่านั้น ปัจจัยเสริมในส่วนนี้เป็นผลมาจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมเนื่องจากสิงคโปร์ใช้ภาษาอังกฤษเป็นระยะเวลานาน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค ดังนั้นเมื่อพิจารณาประกอบกับการเป็นเมืองท่า สิงคโปร์จึงเป็นตัวเลือกอันดับต้น ๆ ในภูมิภาคสำหรับการติดต่อค้าขายหรือแม้แต่การลงทุนจากประเทศนอกภูมิภาค

นอกจากปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวของภาคบริการจากภายนอก สิงคโปร์ยังมีแรงผลักดันสำคัญอันส่งผลให้เกิดการพัฒนาภาคบริการอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 1) การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี อันส่งผลให้เกิดการขยายตัวของจำนวนและประเภทของสินค้า 2) การเปลี่ยนผ่านจากการใช้สินค้าและบริการจำเป็น (Necessity goods and services) เป็นสินค้าและบริการเพื่อความสะดวกสบาย (Convenient goods and services) อันเป็นผลสืบเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของระดับรายได้ 3) รูปแบบการบริโภคเริ่มเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ส่งเสริมแนวคิดอนุรักษธรรมชาตินิยมมากยิ่งขึ้น (Heng and Low, 1989)

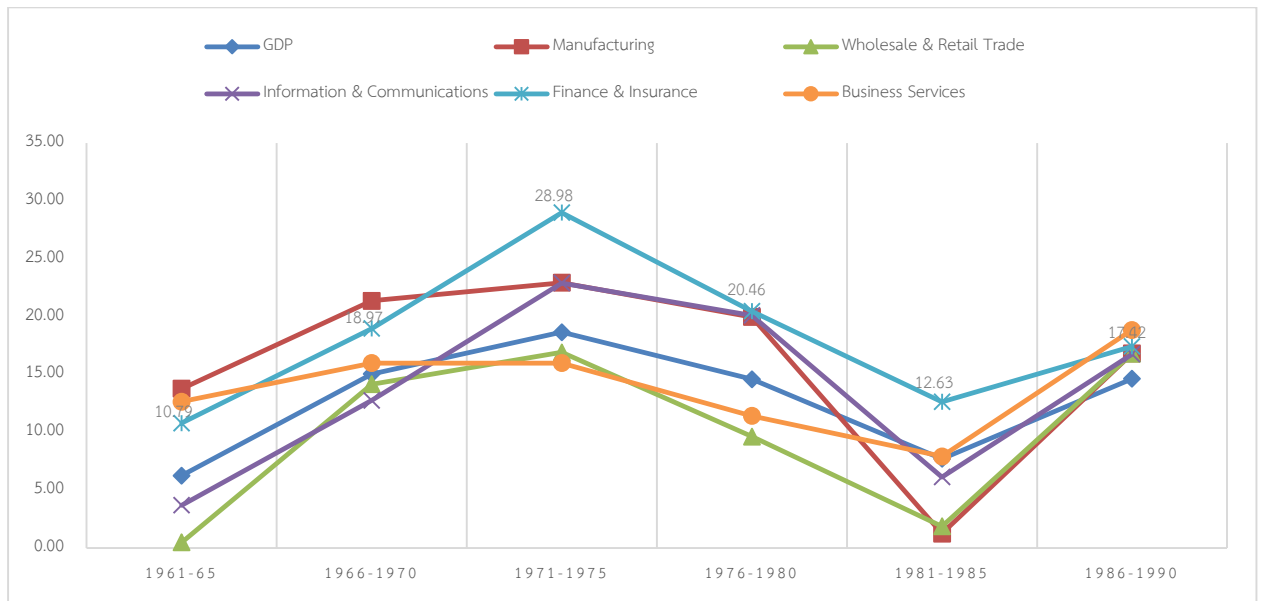
ปัจจัยข้างต้นเป็นแรงสนับสนุนให้รัฐบาลสิงคโปร์เล็งเห็นความสำคัญในภาคบริการมากยิ่งขึ้น ทั้งในภาคบริการการค้า และบริการพื้นฐาน ทำให้มีนโยบายส่งเสริมภาคบริการ มากยิ่งขึ้น

2.3 การเปลี่ยนผ่านจากภาคบริการทางการค้า เป็นบริการพื้นฐานอันมีภาคการเงินเป็นศูนย์กลาง

ดังที่ได้กล่าวแล้วในช่วงต้น สิงคโปร์เริ่มมีแนวคิดต้องการให้ภาคการเงินเป็นศูนย์กลางทางการเงินของภูมิภาคตั้งแต่ทศวรรษ 1960 ซึ่งในช่วงดังกล่าวภาคบริการทางการค้าถือเป็นภาคการผลิตที่เป็นแรงขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจสิงคโปร์ สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอ้างส่งผลให้ภาคบริการทางการค้าเติบโตนั้นยังส่งผลให้ภาคบริการพื้นฐานขยายตัวตามไปด้วย ปัจจัยดังกล่าว ส่งเสริมแนวนโยบายการเป็นศูนย์กลางทางการเงินเป็นอย่างดี การขยายตัวของภาคบริการอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ The Economic Development Board (EDB) ของประเทศสิงคโปร์ต้องตั้งหน่วยงานเพื่อพัฒนาส่งเสริมภาคบริการ (Services Promotion Division) ในปี ค.ศ. 1986 นอกจากนี้ MAS (the Monetary Authority of Singapore) ยังส่งเสริมภาคธุรกิจบริการ โดยเฉพาะทางด้านการเงิน โดยการสนับสนุนให้เกิดการบริการทางการเงินไร้พรมแดน (Free-based financial services) ซึ่งมีการบริการภาคธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศ (Off-shore banking services) เป็นฐานหลักอีกด้วย

การส่งเสริมภาคบริการข้างต้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าภาคบริการของประเทศ จากบริการที่เน้นการค้า ไปเป็นบริการที่ให้บริการพื้นฐานมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ บริการการเงิน การสื่อสาร และ บริการเทคโนโลยีต่าง ๆ จากทิศทางการสนับสนุนที่ชัดเจนส่งผลให้การขยายตัวของภาคบริการในช่วงปลายทศวรรษที่ 1990 สามารถขยายตัวได้มากกว่าภาคอุตสาหกรรมดังที่ได้แสดงให้เห็นแล้ว ภาคบริการทางการเงินและการประกัน (Finance and Insurance sectors) มีการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มต่อแรงงาน จาก 36,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปีในปี 1973 เป็น 63,000 ดอลลาร์สหรัฐในปี 1985 ในขณะที่ภาค การขนส่ง คลังสินค้า และการสื่อสาร (Transport, Storage and Communication) มีการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มต่อแรงงาน จาก 18,000 ดอลลาร์สหรัฐในปี 1973 เป็น 55,000 ดอลลาร์สหรัฐในปี 1985 (Heng and Low, 1989) ในทศวรรษ 1990 ภาคการเงินและบริการทางธุรกิจสร้างรายได้ให้กับแรงงานถึงร้อยละ 35 ของรายได้รวมทั้งประเทศ ในขณะที่ปริมาณแรงงานในธุรกิจดังกล่าวมีปริมาณเพียงร้อยละ 11 ของจำนวนการจ้างงานในประเทศ (Domestic Economy Division, MAS 1998) นี้แสดงให้เห็นถึงมูลค่าเพิ่มที่สูงมากโดยเปรียบเทียบกับภาคการผลิตอื่น ๆ ในสิงคโปร์ ภาพแสดงอัตราการผลิตเงินเฟ้อของภาคการผลิตสิงคโปร์แสดงดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยต่อปีรายภาคการผลิตของสิงคโปร์ (ร้อยละ) ค.ศ. 1961 – 1990

ที่มา: คณะวิจัยคำนวณจากมูลค่าผลผลิตประชาชาติ Gross Domestic Product at Current Market Prices จาก Singapore Department of Statistics

การขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษ 1990 ต่อเนื่องมาจนถึงทศวรรษ 2000 ยังคงมีแนวโน้มที่ชัดเจนและเป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาหลายประเทศในโลก กล่าวคือมีการเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตที่เน้นความสำคัญของภาคบริการมากยิ่งขึ้น ซึ่งสิงคโปร์เองก็มีแนวคิดที่จะขยายส่วนแบ่งตลาดในภาคบริการของโลกมากยิ่งขึ้นในอนาคต (Domestic Economy Division, MAS 1998)

จากการขยายตัวของภาคบริการพื้นฐาน โดยเฉพาะภาคการเงินและบริการเทคโนโลยี ส่งผลให้รัฐบาลสิงคโปร์เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนากำลังคนเพื่อสามารถเป็นกำลังแรงงานให้กับภาคบริการได้ในอนาคต ณ จุดนี้ สิ่งที่รัฐบาลนาย ลี กวน ยู สามารถวิเคราะห์ได้ชัดเจนและวางรากฐานได้ตรงประเด็นคือมองเห็นว่าการที่จะสร้างภาคบริการให้มีความเข้มแข็งได้จำเป็นต้องมี “แรงงาน” ที่มีทักษะในภาคบริการต่างๆ ที่ควรสนับสนุน นอกจากนี้ สิ่งที่รัฐบาลนาย ลี กวน ยู ควรได้รับเครดิตอย่างสูงคือการที่สามารถนำนโยบายขยายการพัฒนาแรงงาน โดยการสร้าง “ทุนมนุษย์” ให้สามารถเป็นจริงในทางปฏิบัติได้

2.4 การสร้างทุนมนุษย์เพื่อสนับสนุนทิศทางการขยายตัวของภาคบริการ

จากแนวโน้มการขยายตัวของภาคบริการส่งผลให้รัฐบาลสิงคโปร์เริ่มตระหนักถึงกำลังแรงงานที่จะเข้าสู่ตลาดงานในอนาคตซึ่งจะเน้นในภาคบริการ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทก่อนว่าในช่วงที่สิงคโปร์เริ่มมีการเปลี่ยนผ่านและการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบของการทดแทนการนำเข้า ไปยังการส่งเสริมการส่งออก ไปยังการสร้างเสริมความสำคัญของภาคบริการ กำลังแรงงานของสิงคโปร์ในช่วงทศวรรษ 1960 ยังมุ่งเน้นกำลังแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นหลัก การพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นการยืมเอาเทคโนโลยีจากต่างชาติมาใช้ และประเทศยังไม่ได้มีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นของตัวเองมากนัก จากจุดนี้ รัฐบาลสิงคโปร์ ซึ่งแสดงแนวนโยบายชัดเจนในการพัฒนาประเทศไปในทิศทางของภาคบริการ จึงได้เริ่มการสร้างเสริมกำลังแรงงานให้มีความรู้ความสามารถในด้านการเงินและเทคโนโลยี รวมทั้งการวิจัยและพัฒนา โดยเริ่มมีการปฏิรูปการศึกษา โดนมุ่งเน้นสร้างกำลังแรงงานให้อยู่ในสาขาวิชาชีพบริการที่ใช้ทักษะทั้งหลาย (Skill service occupation) (นักการเงิน นักวิชาการ เป็นต้น)

เมื่อครั้งสิงคโปร์ยังเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษ เนื่องจากประเทศถูกวางตัวให้เป็นเมืองท่าที่เชื่อมต่อระหว่างตะวันตก-อินเดีย-และจีน ทำให้สิงคโปร์มีผู้คนหลากหลายเข้ามาตั้งรกรากในประเทศ จนถึงเมื่อประเทศประกาศเอกราชจากอังกฤษ (ค.ศ. 1959) และแยกตัวจากมาเลเซีย (ค.ศ. 1965) ในขณะนั้น สิงคโปร์เป็นประเทศที่ยังคงมีทรัพยากรธรรมชาติไม่มากนัก มีน้ำจืดใช้ค่อนข้างจำกัด และมีการขยายตัวของประชากรอย่างรวดเร็วจากการเป็นเมืองท่า ช่วงเวลาดังกล่าว สิงคโปร์ยังไม่มีระบบการศึกษาในภาคบังคับที่ชัดเจน จนกระทั่งรัฐบาล ลี กวน ยู เข้ามาวางแนวคิดทางการศึกษาเพื่อสร้างคนโดยการเพิ่มทุนมนุษย์ ภายใต้เป้าหมายหลัก 2 ประการคือ ต้องการให้กำลังแรงงานยุคใหม่สามารถรองรับระบบเศรษฐกิจที่ทันสมัยได้ และต้องการสร้างความเป็นชาติสิงคโปร์มากยิ่งขึ้น (OECD 2010) โดยแผนงานในภาพกว้างของกำลังแรงงานและการศึกษาเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจในขณะนั้น อาจแบ่งได้เป็น³²

ทศวรรษ 1960: เน้นการดึงดูดอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor-Intensive Industries) จากต่างชาติเพื่อสร้างงานให้แก่แรงงานด้อยฝีมือในประเทศ (Low-Skilled workforce)

ทศวรรษ 1970 – 1980: เริ่มมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีที่สูงมากขึ้นจากฐานการผลิตเดิม

³² สรุปลจาก OECD 2010

ทศวรรษ 1990: มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อรองรับเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น โดยตั้งเป้าหมายให้พื้นฐานความรู้ของแรงงานสิงคโปร์เป็นที่รู้จักในประชาคมโลก สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ประกอบกับสร้างเสริมอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์ขั้นสูงมากยิ่งขึ้น

ด้วยการวางแผนที่ยาวนานดังกล่าว สิงคโปร์จำเป็นต้องสร้างเสริมทุนมนุษย์โดยปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการที่วางไว้ในทศวรรษ 1990 การที่สิงคโปร์มีวัฒนธรรมที่หลากหลาย (จากการเป็นเมืองท่า) ในช่วงปลายทศวรรษ 1960 จนถึง ปลายทศวรรษ 1980 ถือเป็นช่วงแรกของการวางรากฐานระบบการศึกษาของประเทศ³³ (OECD 2010; Boon and Gopinathan 2006) โดยพยายามขยายการศึกษาให้ทั่วถึง มีการสร้างโรงเรียนและครูจำนวนมาก เนื่องจากภาษาราชการของประเทศมีถึง 4 ภาษา อันได้แก่ ภาษาจีน มาเล อังกฤษ และ ทามิล (Tamil) จึงสร้างนโยบายให้ทุกโรงเรียนสอนให้นักเรียนรู้ 2 ภาษา (เป็นอย่างน้อย) ได้แก่ภาษาของเชื้อชาติตน และภาษาอังกฤษ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นประโยชน์มากเมื่อสิ้นสุดทศวรรษ 2000 เมื่อโลกาภิวัตน์ (Globalization) เริ่มส่งผลกระทบต่อการค้าติดต่อสื่อสารและเศรษฐกิจระหว่างประเทศมากขึ้นเรื่อย ๆ³⁴ มีการสร้างระบบตัวแทนจำหน่ายหนังสือเรียน (Textbook Agency) เพื่อรองรับการขยายตัวทางการศึกษา การขยายตัวดังกล่าวส่งผลให้ในช่วงต้นของทศวรรษ 1970 ระหว่างการพัฒนา สิงคโปร์ได้วางรากฐานระบบการศึกษาแห่งชาติ (a national system of public education) ได้อย่างมั่นคง แม้ว่าระดับคุณภาพการศึกษาในช่วงแรกนี้จะอยู่ในลักษณะไม่ได้เฉพาะเจาะจง (Generalized and One-size fit all) และยังไม่ได้อยู่ในระดับที่สูงมากนักก็ตาม

ช่วงปลายทศวรรษ 1980 จนถึงกลางทศวรรษ 2000 รัฐบาลสิงคโปร์ต้องการผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศขยับจากเศรษฐกิจที่พึ่งพิงอุตสาหกรรมใช้แรงงานเข้มข้น เป็นเศรษฐกิจที่ใช้ทุนและแรงงานฝีมือเข้มข้น³⁵ แทนที่ จึงส่งผลให้ระบบการศึกษามีลักษณะมุ่งเน้นการสร้างเสริมประสิทธิภาพ³⁶ ตามแนวคิดนี้ระบบการศึกษาจึงถูกปรับให้มีความเฉพาะเจาะจงกับวิชาชีพมากยิ่งขึ้นและมีทางเลือกในการศึกษามากยิ่งขึ้น

³³ OECD (2010) เรียกช่วงดังกล่าวว่าช่วงของแรงผลักดันจากการเอาตัวรอด (Survival-Driven Phase) Boon and Gopinathan (2006) เรียก Survival-Driven Education

³⁴ ในช่วงเวลาดังกล่าว รัฐบาลสิงคโปร์ยังมีแนวคิดเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันให้คนในชาติ ดังนั้น จึงมีการกำหนดให้ผู้จบการศึกษาต้องมารับใช้ราชการเป็นเวลา 2 ปี และการสร้างที่อยู่อาศัยโดยให้คนสิงคโปร์เข้าอาศัยโดยไม่แบ่งเชื้อชาติ ส่งผลให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกันของชาติมากยิ่งขึ้น

³⁵ OECD (2010) ถอดความการพัฒนาส่วนนี้จาก “...a third-league, labour-intensive economy to a second-league, capital and skill-intensive country.”

³⁶ Efficiency-Driven Education (Boon and Gopinathan 2006)

OECD (2010) แสดงให้เห็นว่านอกจากจะสร้างความเฉพาะเจาะจงทางวิชาชีพให้กับแรงงานในประเทศแล้ว รัฐบาลสิงคโปร์ยังตระหนักถึงความสามารถทางการศึกษาซึ่งแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน จึงสร้างทางเลือกในการศึกษาระดับมัธยมให้กับประชาชน โดยแบ่งออกเป็นสามประเภทคือ 1) หลักสูตรมัธยมเชิงวิชาการ (Academic High School) ซึ่งสนับสนุนให้นักเรียนมุ่งเรียนต่อสู่มหาวิทยาลัย 2) หลักสูตรมัธยมศึกษาเทคนิค (Polytechnic High School) มุ่งสร้างนักเทคนิคที่เฉพาะทางและมีเป้าหมายทางวิชาชีพชัดเจน 3) Technical School เพื่อสนับสนุนนักเรียนที่ไม่ได้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นการสอนแบบมุ่งเน้นการนำไปใช้งาน³⁷ นอกจากนี้รัฐบาลสิงคโปร์ยังได้สร้าง the Curriculum Development Institutes of Singapore เมื่อสร้างหลักสูตรการศึกษาทั้ง 3 ประเภท ให้ตอบโจทย์ที่ได้วางไว้ข้างต้น

จากกลางทศวรรษ 2000 จนถึงปัจจุบัน สิงคโปร์อยู่ในช่วง Ability-based, aspiration-driven phase (OECD, 2010) สิงคโปร์พยายามสร้างเสริมความรู้ให้สามารถประยุกต์ร่วมกับเศรษฐกิจโลกได้ (Global Knowledge Economy) ในระดับอุดมศึกษา มีการสร้างกองทุนมากมายเพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาของประเทศ โดยไม่ได้จำกัดว่าจะต้องมีสัญชาติสิงคโปร์เท่านั้น กองทุนที่สำคัญคือ the Government Agency for Science, Technology and Research (A-Star) ซึ่งเป็นกองทุนสนับสนุนให้ผู้มีความสามารถจากทุกที่ทั่วโลกมาทำงานในประเทศสิงคโปร์เพื่อให้ประชากรของสิงคโปร์เองได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ในระดับก่อนอุดมศึกษาก็มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง โดยใช้แนวคิดของนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น นาย Goh Chok Tong ที่ว่า “Thinking Schools, Learning Nation” โดยการสร้างระบบการศึกษาที่รองรับความฉลาดและความสนใจของนักเรียนได้ในระดับบุคคลมากยิ่งขึ้น มุ่งเน้นการปฏิบัติประกอบกับทฤษฎี มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น โครงสร้างการจัดการศึกษาก็มีการปรับเปลี่ยนจากการบังคับแบบบนลงล่าง (Top down) มาเป็นการวางแผนตามกลุ่ม (Cluster) มากยิ่งขึ้น

เมื่อนายกรัฐมนตรี นาย Lee Hsien Loong ดำรงตำแหน่งในช่วงกลางทศวรรษ 2010 ได้พัฒนาระบบการศึกษาต่อยอดจากช่วงก่อนหน้าโดยใช้แนวคิด “Tech Less, Learn More” ซึ่งต่อยอดจากช่วงก่อนหน้า โดยการมุ่งเน้นการกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดการต่อยอดทางความคิด นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้นักเรียนมีการเรียนรู้จากประสบการณ์มากยิ่งขึ้น มีการสอนหลากหลายรูปแบบ เพิ่มพูนทักษะในการใช้ชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ และในช่วงดังกล่าวนี้เองที่เทคโนโลยีข้อมูลและการสื่อสาร

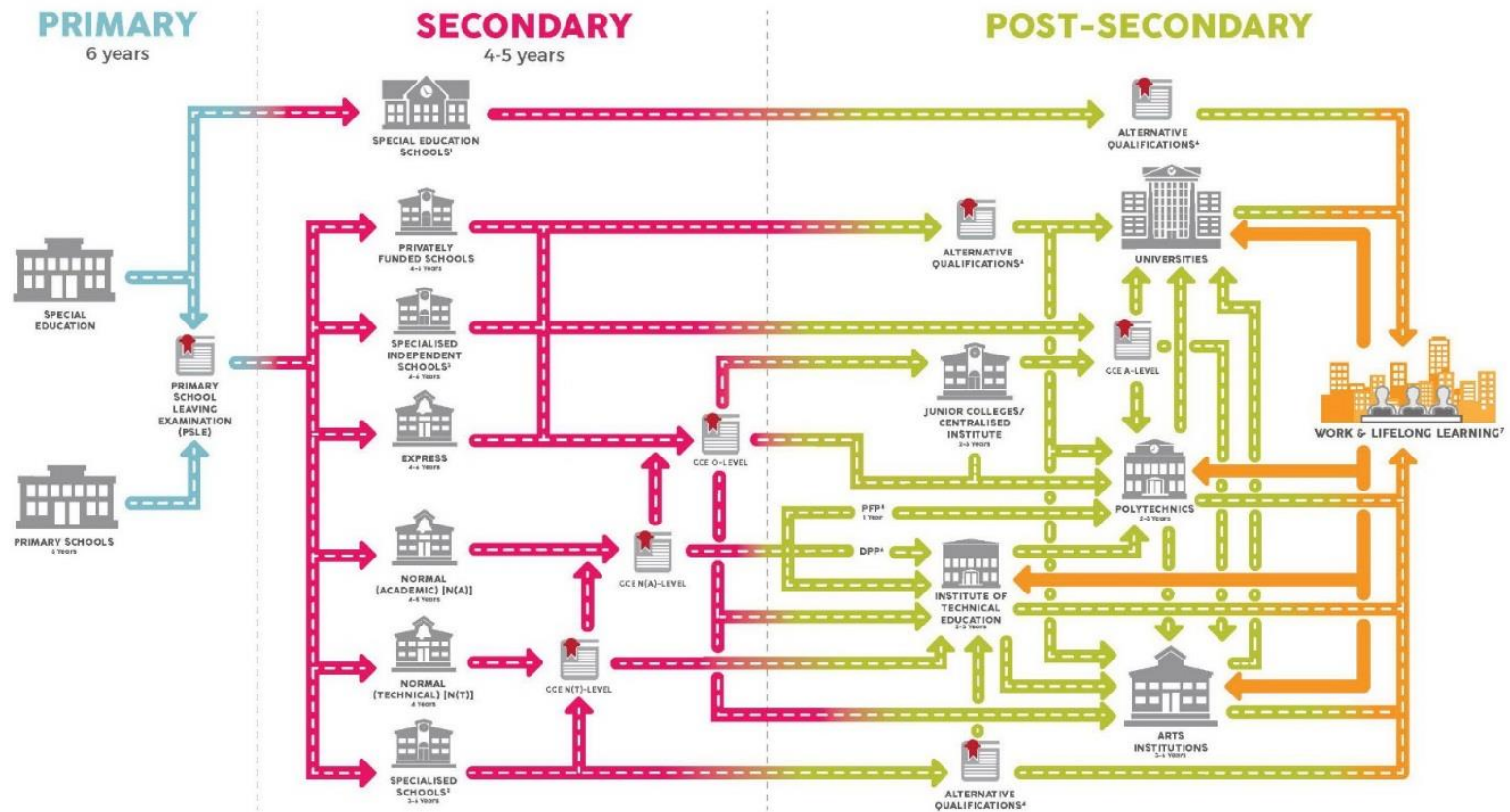
³⁷ เน้นรองรับกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำสุดร้อยละ 20

(Information and Communication Technology: ICT) ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาของสิงคโปร์อย่างมากเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ภาพที่ 2.2 และ 2.3 แสดงถึงโครงสร้างทางการศึกษาของประเทศสิงคโปร์และมูลค่าการลงทุนทางการศึกษาของรัฐบาลสิงคโปร์ตามลำดับ

จากที่แสดงให้เห็นข้างต้นจะเห็นได้ว่า การวางแผนในการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการศึกษาที่ชัดเจน ประกอบกับการให้ความสำคัญกับประชากรของประเทศในทุกระดับโดยไม่แบ่งแยกตามความเชื่อที่ว่ารากฐานของประเทศมาจากประสิทธิภาพของประชากรส่งผลให้ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีระบบการศึกษาในระดับแนวหน้าของโลกในปัจจุบัน และยังเป็นระบบการศึกษาที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาต่อยอดในตัวแรงงานเอง และยังส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในส่วนต่างของประเทศอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างระบบการศึกษาของสิงคโปร์

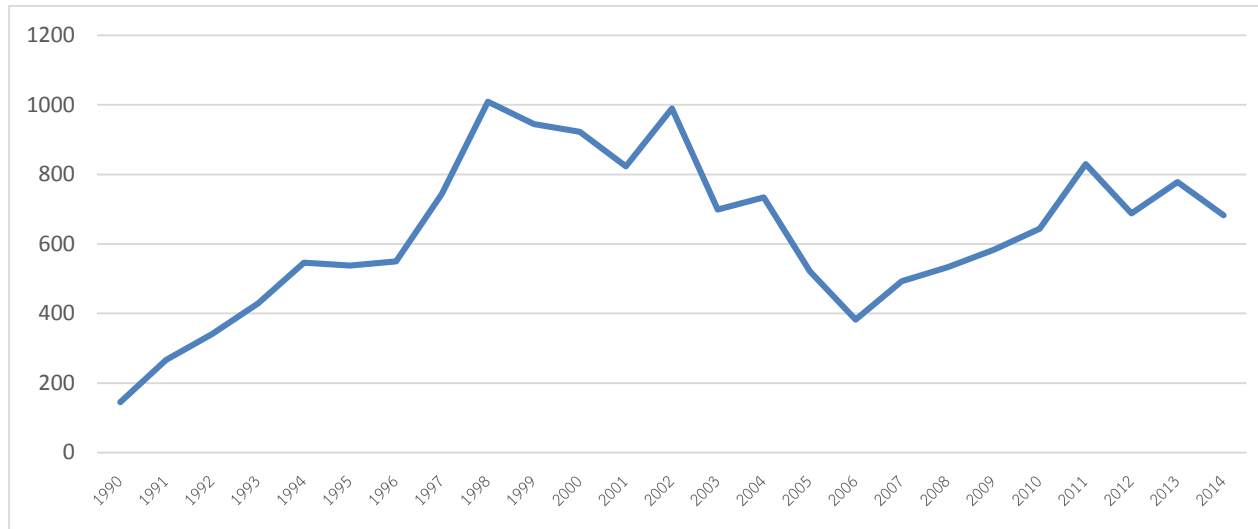
Singapore's Education System : An Overview

ที่มา: Ministry of Education, Singapore

<https://www.moe.gov.sg/education/education-system>

ภาพที่ 2.3 งบประมาณทางการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ ค.ศ. 1990 - 2014 (Millions USD)

ที่มา: Data.gov.sg – Singapore’s Open Data Portal, Government of Singapore

บทที่ 3

การขับเคลื่อนให้เป็นศูนย์กลางทางการเงินโดยภาครัฐ

บทที่ผ่านมาเห็นได้อย่างชัดเจนว่าพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศสิงคโปร์มีรูปแบบที่เฉพาะตัว มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และมีการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนหลายครั้ง แม้กระนั้นอาจพอสรุปได้ว่าตั้งแต่ประกาศเอกราชเป็นต้นมา สิงคโปร์มีรัฐบาลเป็นแรงขับเคลื่อนหลักที่ทำให้เกิดการพัฒนาย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากมีการวางแผนที่ชัดเจน สร้างจุดแข็งให้กับประเทศที่มีทรัพยากรอย่างจำกัดได้เป็นอย่างดี มีการบังคับใช้นโยบายที่เหมาะสม และนอกจากนี้ยังมีการพัฒนาการศึกษาที่เป็นระบบสอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอีกด้วย

จากประวัติของการพัฒนาประเทศสิงคโปร์ สิ่งหนึ่งที่เป็นการเชื่อมโยงระหว่างพัฒนาการทางการผลิตและการค้าในยุคแรกเริ่ม มาเป็นการเป็นศูนย์กลางทางการเงิน คือการที่รัฐบาลจัดตั้งกองทุนที่สำคัญที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งขับเคลื่อนการลงทุนเวียดนามทุนของประเทศ ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงกองทุนดังกล่าว เพื่อเป็นการแสดงถึงบทบาทสำคัญของสถาบันที่ทำหน้าที่จัดสรรเงินทุนเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศ (การส่งผ่าน State-led development มาเป็นบริษัทที่บริหารงานโดยรัฐ) และเป็นการส่งต่อไปยังส่วนของการเป็นศูนย์กลางทางการเงินสิงคโปร์ในบทถัดไป

3.1 กองทุนเพื่อการลงทุนแห่งชาติ (sovereign investment funds) หรือกองทุนความมั่งคั่งแห่งชาติ (sovereign wealth funds)

ส่วนนโยบายการเคลื่อนย้ายเงินทุน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2555) ได้อธิบายไว้ว่ามีการนิยาม “กองทุนความมั่งคั่งแห่งชาติ” หลายความหมาย โดยความหมายอย่างแคบนั้นจะหมายถึง กองทุนที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารทุนสำรองระหว่างประเทศ (foreign exchange reserve) ในขณะที่ความหมายอย่างกว้าง จะหมายถึง กองทุนที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นมาเพื่อบริหารสินทรัพย์ของภาครัฐทั้งในส่วนของ ธนาคารชาติหรือในส่วนของ รัฐบาล ทั้งนี้เมื่อทุนสำรองระหว่างประเทศ หรือเงินทุนที่รัฐบาลดูแลมีมากเกินระดับความต้องการก็จะนำไปตั้งกองทุนเพื่อลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยรูปแบบของการลงทุนมีหลายรูปแบบ อาทิเช่นการลงทุนในสินทรัพย์การเงิน (financial assets) เช่น ตราสารทางการเงินประเภทต่าง ๆ และ การลงทุนในสินทรัพย์ที่มีใช้สินทรัพย์ต่างการเงิน เช่น อสังหาริมทรัพย์ โดยมีมุ่งหมายให้ได้ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ต่อประเทศชาติมาก

ที่สุด ภายใต้ความเสี่ยงระดับหนึ่ง³⁸ สิงคโปร์นิยมใช้คำว่า กองทุนเพื่อการลงทุนแห่งชาติ ทั้งนี้สิงคโปร์มีกองทุนเพื่อการลงทุนแห่งชาติ 2 กองทุน ได้แก่ Temasek Holding และ Government Investment Corporation (GIC) ซึ่งแต่ละกองทุนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2 Temasek Holdings

Temasek Holdings³⁹ เป็นบริษัทที่มีกระทรวงการคลังสิงคโปร์เป็นเจ้าของ โดยมีหน้าที่หลักในการจัดการการลงทุนของภาครัฐใน Government-linked Companies (GLCs) และ Government-linked Real Estate Investment Trusts (GLREITs)

ลี กวน ยู ได้ก่อตั้ง Temasek Holdings ขึ้นในปี ค.ศ. 1974 ภายใต้ the Singapore Companies Act เพื่อถือหุ้น และจัดการสินทรัพย์ต่างที่ถูกถือครองโดยรัฐบาลสิงคโปร์มาก่อน ซึ่งสินทรัพย์เหล่านั้นในอดีตเป็นภาระในการจัดการดูแลของกระทรวงการคลัง และกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า ดังที่คณะผู้วิจัยในกล่าวถึงในช่วงต้นแล้วว่าในการพัฒนาอุตสาหกรรมของสิงคโปร์ในช่วงต้นนั้น รัฐบาลสิงคโปร์มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้ลงทุนและผู้ประกอบการในหลายอุตสาหกรรมเนื่องด้วยภาคเอกชนขาดเงินทุนและความชำนาญในการประกอบการ และการดูแลกิจการเหล่านั้นจึงอยู่ในความดูแลของรัฐบาล เพื่อบรรเทาภาระในการดูแล Temasek Holdings จึงถูกจัดตั้งขึ้น ทั้งนี้ลี กวน ยู ไม่เชื่อว่าระบบราชการจะสามารถดูแลรัฐวิสาหกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และโปร่งใสเท่ากับระบบเอกชน ภายใต้รัฐธรรมนูญของสิงคโปร์ ประธานาธิบดี และรัฐบาลสิงคโปร์ล้วนแต่ไม่มีสิทธิในการตัดสินใจทางธุรกิจใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ Temasek ยกเว้นการตัดสินใจนั้นจะเกี่ยวข้องกับเงินสำรองในอดีตของ Temasek ดังนั้น Temasek จึงถูกจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กรเอกชนเต็มรูปแบบ กรรมการส่วนใหญ่มาจากภาคธุรกิจรวมทั้งชาวต่างชาติ⁴⁰ ในกฎบัตร Temasek (Temasek Charter) ได้มีการระบุไว้ชัดเจนว่า Temasek จะปฏิบัติตัวเยี่ยงนักลงทุนที่กระตือรือร้น โดยมีแรงจูงใจหลักในการลงทุน คือ ผลตอบแทนสูงสุดในระยะยาว โดยที่รัฐบาลจะไม่แทรกแซงการตัดสินใจทางธุรกิจของ Temasek ในช่วงต้นของการก่อตั้ง Temasek มีบริษัทสิงคโปร์จำนวน 35

³⁸ ส่วนนโยบายการเคลื่อนย้ายเงินทุน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2555) “ภาพรวมสถานะและประสบการณ์การจัดตั้ง SWFs” Capital Flow Special Report, กันยายน 2555.

³⁹ Holding Company หมายถึง บริษัทที่มีการประกอบธุรกิจโดยมีรายได้จากการถือหุ้นในบริษัทอื่นเป็นหลัก และไม่มีการประกอบธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญเป็นของตนเอง

⁴⁰ Centre for Governance, Institutions & Organisations and Chartered Institute of Management Accountants (2014). The State as Shareholder: The Case of Singapore. NUS Business School. P.6

บริษัทที่ Temasek ถือหุ้น จนถึงปัจจุบันบริษัทที่ Temasek ถือหุ้นนับแต่ตั้งต้นได้ถูกถอนการลงทุนไปแล้ว 23 บริษัท โดยบริษัทที่ Temasek ยังคงถือหุ้นจนถึงปัจจุบันมีอาทิเช่น ธนาคาร DBS บริษัทเดินเรือ Neptune Orient Lines เป็นต้น

3.2.1 แนวคิดในการจัดตั้ง Temasek⁴¹

เราสามารถเข้าใจแนวคิดการจัดตั้ง Temasek โดยย้อนกลับไปในประวัติศาสตร์ ณ วันที่สิงคโปร์ได้รับอิสรภาพพร้อมกับการขาดดุลงบประมาณจำนวน 14 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ที่ถูกส่งผ่านจากอดีตผู้ปกครองอดีตอาณานิคมแห่งนี้ ในปีค.ศ. 1959 ซึ่งมีส่วนสำคัญให้รัฐบาลสิงคโปร์ในขณะนั้นมุ่งมั่นทำงานและพลิกสถานการณ์งบประมาณเกินดุลได้ 1 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ในปีเดียวกัน การมีวินัยทางการคลังในช่วงต้นนี้เอง ถูกใช้เป็นแนวทางในการสร้างความจำเป็นเติบโตทางเศรษฐกิจ การสร้างงาน โดยไม่สร้างภาระต่อลูกหลานรุ่นต่อมา Temasek มองว่าการมีวินัยทางการคลังเมื่อครั้งเริ่มสร้างประเทศกลายเป็นลักษณะพื้นฐานทางสังคมที่มีร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งรวมถึง Temasek โดย Temasek (2016) มองว่าลักษณะพื้นฐานทางสังคม ฯ ช่างต้นนั้นในรวมอยู่ในการปรัชญาการก่อตั้ง Temasek ในปี ค.ศ. 1974 กล่าวคือ สามารถอยู่ได้ด้วยเงินที่มีอยู่ (live within our means) มีวินัยทางการเงิน (be financially disciplined) ทำสิ่งที่ถูกต้องโดยคำนึงถึงอนาคต (do the right things with tomorrow clearly in our minds) และผลักดันให้สามารถอยู่รอด และรุ่งเรืองในขณะเดียวกันก็ทำให้แน่ใจว่าประชาชนจะมีสิ่งแวดล้อมที่สะอาด เป็นมิตร และถูกสุขลักษณะ (ensuring a clean, green and healthy environment for our people)

Temasek ยังคงมีบทบาทในการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของสิงคโปร์เหมือนเมื่อครั้งสิงคโปร์ได้รับเอกราช และรัฐบาลเป็นผู้ลงทุนในอุตสาหกรรมและกิจการที่มีบทบาทในการพัฒนาสิงคโปร์ (state-led development of Singapore) หากแต่ในปัจจุบันรูปแบบการลงทุนเปลี่ยนแปลงไป โดยส่วนใหญ่แล้ว Temasek Holding ยังคงเข้าซื้อหุ้นโดยตรงจากบริษัทสิงคโปร์ และบริษัทต่าง ๆ ในเอเชีย แล้วนำดอกผลจากการขายสินทรัพย์ และเงินปันผลไปลงทุนต่อในสินทรัพย์ต่างประเทศ ประหนึ่งการดำเนินการของกองทุนหุ้นภาคเอกชน⁴²

⁴¹ Temasek Review (2016) “The DNA of Temasek.” p. 62

⁴² Angela Cummine (2015). “How Temasek has driven Singapore’s development.” East Asia Forum. 17 February 2015. pp. 1-2 www.eastasiaforum.org

Temasek ลงทุนด้วยเงินลงทุนของตนเองทั้งสิ้น (entirely self-financing) โดยมีแหล่งทุนหลักมาจาก 5 แหล่งดังนี้ เงินปันผล (company dividends) เงินจากการการตัดการลงทุน (divestment) การจัดสรรผลได้จากเงินลงทุน (distributions of fund investment earnings) และนับตั้งแต่ ค.ศ. 2005 Temasek ได้รับอนุญาตให้ออกตราสารหนี้ระยะยาวและระยะสั้น (long-and short-term debt issuances) การที่สามารถออกตราสารหนี้ได้นั้นส่งผลให้ Temasek สามารถใช้ตราสารหนี้ในทางที่ได้รับการกล่าวถึงว่าสร้างสรรค์มาก กล่าวคือ ในเดือนตุลาคม ค.ศ.2010 Temasek ได้ออก “zero yield exchangeable bond” ซึ่งมีอายุไถ่ถอน 3 ปี โดยพันธบัตรดังกล่าวจะสามารถแลกเปลี่ยนเป็นหุ้นของธนาคาร Standard Chartered ที่ premium ร้อยละ 27 โดย Temasek เองก็เป็นหนึ่งในผู้ถือหุ้นของธนาคารดังกล่าว การกระทำนี้ได้รับการวิเคราะห์โดย Skena and Chaturvedi (2011)⁴³ ว่าพันธบัตรดังกล่าวช่วยลดสัดส่วนการถือหุ้นในธนาคารดังกล่าวโดยได้รับเงินตอบแทนสูงกว่าราคาตลาด และได้รับเงินกู้ปราศจากดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาสามปี ซึ่งนโยบายของกลยุทธ์ดังกล่าวคือการช่วยพัฒนาตลาดทุนภายในประเทศ ผ่านกิจกรรมระดมทุนในการออกตราสารหนี้ ซึ่ง Temasek ใช้โอกาสที่สามารถออกตราสารหนี้ระยะสั้น และระยะยาวได้นี้ช่วยหว่านเงินทุนลงในตลาดทุนภายในประเทศ

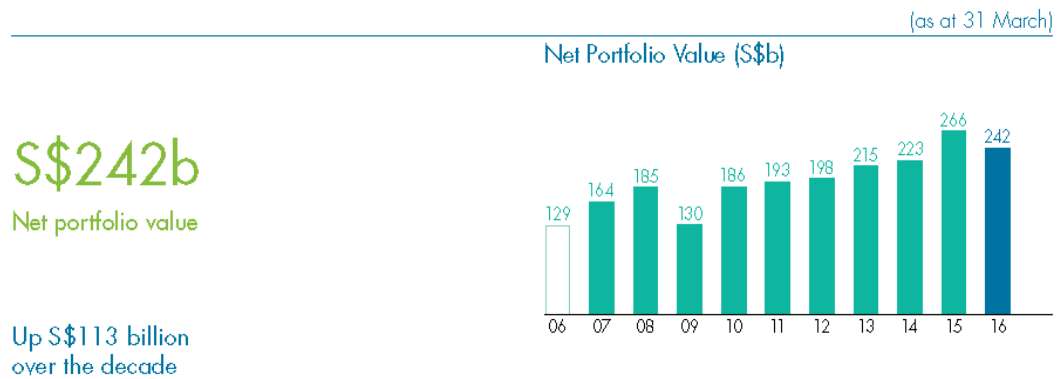
Temasek นับได้ว่าเป็นผู้ถือหุ้น และผู้ลงทุนที่บทบาทสูง การลงทุนครอบคลุมกิจการหลายสาขา โดย ณ สิ้นปีการเงิน 2016 (มีนาคม ค.ศ.2016) Temasek มีสินทรัพย์ในครอบครองมากถึง 242 พันล้านเหรียญสิงคโปร์ โดยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากทศวรรษที่แล้วถึง 113 พันล้านเหรียญสิงคโปร์ และประมาณร้อยละ 69 ของการลงทุนทั้งหมดเป็นการลงทุนในเอเชีย⁴⁴ (แสดงในแผนภาพที่ 3-1 และ 3-2)

ทั้งนี้ Temasek ได้สรุปไว้ว่ามูลค่าสินทรัพย์สุทธิจำนวน 242 พันล้านสิงคโปร์ดอลลาร์ข้างต้นสามารถแบ่งได้เป็นสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 60 กลุ่ม mature economies ซึ่งได้แก่ สิงคโปร์ ญี่ปุ่นและเกาหลี อเมริกาเหนือ ยุโรป ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ในขณะที่การลงทุนอีกร้อยละ 40 นั้นอยู่ในบริเวณที่มีความจำเริญเติบโต (growth region) ได้แก่ เอเชียซึ่งไม่รวมสิงคโปร์ ญี่ปุ่นและเกาหลี ลาตินอเมริกา แอฟริกา เอเชียกลาง และตะวันออกกลาง ดังแสดงในแผนภาพที่ 3-3 ต่อไปนี้

⁴³ Skena J., Patrick and Ravi Shankar Chaturvedi (2011). The Sovereign Wealth Fund Initiative. The Sovereign Wealth Fund Initiative. Center for Emerging Market Enterprises, The Fletcher School, Tufts University. November 2011. P.3

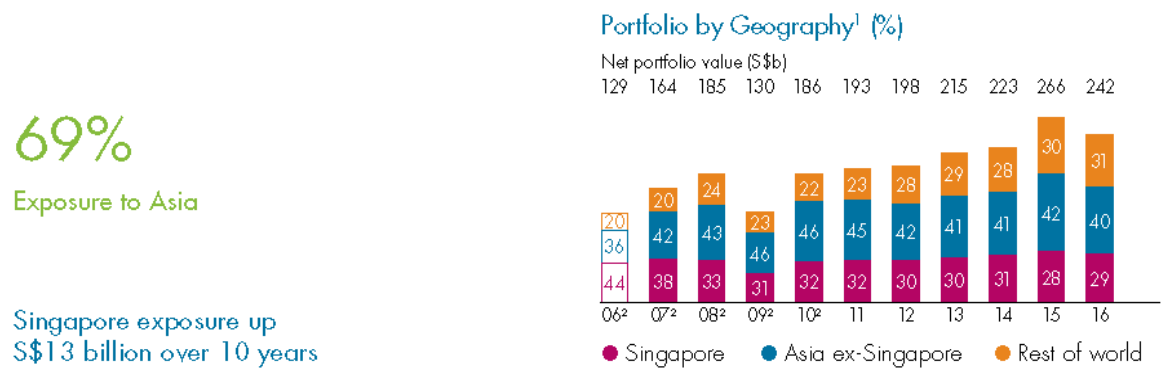
⁴⁴ Temasek (2016). Temasek Review 2016. pp. 6-9

แผนภาพที่ 3-1 มูลค่าสินทรัพย์สุทธิของ Temasek ระหว่างปีค.ศ. 2006 ถึง 2016

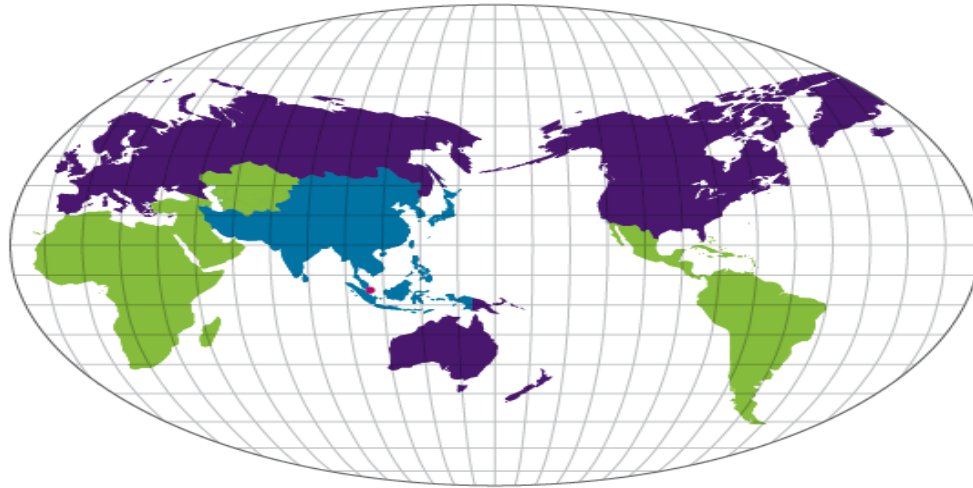
ที่มา: Temasek Review (2016) p.6

แผนภาพที่ 3-2 สัดส่วนการลงทุนกระจายตามสภาพภูมิศาสตร์ของ Temasek ระหว่างปีค.ศ. 2006 ถึง สิ้นเดือนมีนาคม ค.ศ.2016

ที่มา: Temasek Review (2016) p.6

แผนภาพที่ 3-3 สัดส่วนการลงทุนของ Temasek ใน Mature Economies และ Growth Regions ณ สิ้นเดือนมีนาคม ค.ศ.2016

ร้อยละ 40 (สีฟ้า) คือเอเชียไม่รวมสิงคโปร์ ร้อยละ 27 (สีม่วง) คือ อเมริกาเหนือ ยุโรป ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

ร้อยละ 29 (สีชมพู) คือสิงคโปร์ ร้อยละ 4 (สีเขียว) คือ ลาตินอเมริกา แอฟริกา เอเชียกลาง และตะวันออกกลาง

ที่มา: Temasek Review 2016

3.2.2 ปรัชญาในการลงทุนของกองทุน Temasek⁴⁵

Temasek (2016) ได้ระบุไว้ว่าปรัชญาในการลงทุนของกองทุนส่วนใหญ่ยังคงเหมือนเดิมแม้ว่าจะมีการขยายการลงทุนออกไปนอกประเทศมากขึ้น ทั้งนี้กิจกรรมการลงทุนของ Temasek ถูกกำหนดผ่าน 4 แกนหลัก (theme) และแนวโน้มระยะยาวของแกนหลักนั้น โดยกิจกรรมการลงทุนมุ่งเน้นลงทุนใน เศรษฐกิจที่กำลังเปลี่ยนแปลง (Transforming Economies) กลุ่มประชากรรายได้ปานกลางที่เพิ่มขึ้น (Growing Middle Income Populations) กิจกรรมที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบลึกซึ้ง (Deepening Comparative Advantages) และ ผู้ชนะที่เกิดใหม่ (Emerging Champions)

⁴⁵ Temasek Review (2016) “The DNA of Temasek.” pp. 28-31.

การลงทุนของกองทุน Temasek ครอบคลุมทั้งบริษัทในและนอกตลาดหลักทรัพย์ อีกทั้งลงทุนในกิจการหลากหลายทั้ง startup ไปจนถึงบริษัทที่มีรากฐานมั่นคงมาเป็นเวลานาน จุดเด่นในการลงทุนของ Temasek ในปีการเงิน 2016 ได้แก่ การลงทุนใน การบริการทางการเงิน (financial services) โทรคมนาคม (telecommunications) สื่อและเทคโนโลยี (media & technology) ชีววิทยาศาสตร์ และการเกษตร (life sciences & agriculture)

Temasek ได้ขยายการลงทุนอย่างต่อเนื่องไปยัง ผู้ให้บริการที่มีโชธนาคาร (non-banking sub-sectors) ซึ่งรวมถึง การลงทุนใน ระบบการรับเงินโอนเงินออนไลน์ (Paypal) ในด้านการลงทุนในกิจกรรมที่มีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบซึ่งที่น่าสนใจยิ่ง ได้แก่ การลงทุนใน Airbnb ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดที่พักให้นักท่องเที่ยวใน 190 ประเทศทั่วโลก อีกทั้งได้มีการเพิ่มการลงทุนในเครือข่ายการขนส่งของจีน หรือ Didi Chuxing อีกทั้งได้ตกลงที่จะให้ทุนกับ Dell ในการควบรวมกับ EMC ซึ่งเมื่อการควบรวมเสร็จสิ้นจะส่งผลให้เกิดกลุ่มผู้ขายเทคโนโลยี (technology vendors) ที่ดีที่สุดในโลกกลุ่มหนึ่ง ส่วนการลงทุนในชีววิทยาศาสตร์ และการเกษตรที่น่าสนใจ มี อาทิเช่น การสนับสนุนเงินกู้ยืมช่วยในการบริหารงาน (management buyout) ของบริษัท WuXi PharmaTech ซึ่งมีห้องปฏิบัติการเคมีและบริการผลิตชีวเภสัชภัณฑ์ และเครื่องมือการแพทย์ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศจีน เป็นต้น

3.2.3 บทบาทของ Temasek ในการสนับสนุนให้การดูแล และธรรมาภิบาล (fostering stewardship and governance)

กองทุน Temasek มีความเห็นว่าธรรมาภิบาลที่ดี และการให้บริการดูแลมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา และความก้าวหน้าที่ยั่งยืนในระยะยาว ดังนั้นนับตั้งแต่การจัดตั้งกองทุน Temasek ใน ค.ศ. 1974 กองทุน Temasek ได้จัดตั้งกองทุนการกุศล (endowments) รวม 16 กองทุน โดยกองทุน และ กิจการการกุศล (endowments and philanthropic entities) เหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างคน (build people) สร้างชุมชน (build communities) สร้างขีดความสามารถ (build capabilities) และสร้างชีวิตใหม่ (rebuild lives) ซึ่ง Temasek (2016) สรุปรว่าประชาชนกว่า 300,000 ได้รับประโยชน์จากกิจการเหล่านี้ทั้งในสิงคโปร์ และ เอเชีย ตัวอย่างของกิจการต่าง ๆ ข้างต้น ได้แก่ มูลนิธิ Temasek (Temasek Foundation) ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการสร้างคนผ่านการศึกษาและการสาธารณสุข การสร้างสถาบันผ่านธรรมาภิบาล การจัดการสาธารณะ และเมือง การสร้างเครือข่ายชุมชนที่มีความแตกต่างในเอเชียผ่านการแลกเปลี่ยนนักเรียน สื่อมวลชน ผู้นำ ฯลฯ ตลอดจนสร้างชีวิตใหม่ให้แก่ผู้ประสบภัยธรรมชาติ นับตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ค.ศ. 2007 มูลนิธิ Temasek ได้ให้การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ กว่า 300 โครงการใน 20 ประเทศทั่วเอเชีย

จากข้อมูลข้างต้นเราอาจกล่าวได้ว่าได้มีการเปลี่ยนผ่านรูปแบบการลงทุนภาครัฐจากการลงทุนโดยตรงในกิจการใดกิจการหนึ่งที่ขาดแคลนเงินทุน และความชำนาญสู่การลงทุนโดย Temasek Holding ที่มีรัฐเป็นเจ้าของลงทุนในบริษัททั้งในและนอกประเทศที่มีศักยภาพ ทั้งบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ อีกทั้งยังมีบทบาทสร้างความเข้มแข็งให้กับสิงคโปร์ผ่านการให้ความช่วยเหลือ (philanthropy)

3.3 Government Investment Corporation (GIC)

3.3.1 แนวคิดในการจัดตั้ง Government Investment Corporation (GIC)

Government Investment Corporation (GIC) เป็นผลงานที่มาจากความคิดของ Dr. Goh Keng Swee ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และ Chairman ของ Monetary Authority of Singapore F โดยในขณะนั้นสิงคโปร์มีเงินสำรองระหว่างประเทศจำนวนมาก โดย Dr. Goh ระบุว่า “สิงคโปร์แตกต่างจากประเทศอื่น เนื่องจากสิงคโปร์คงจะมีบัญชีดุลการชำระเงินเกินดุลอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมุ่งรักษาให้เงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในรูปสินทรัพย์สภาพคล่องมากเกินกว่าจำนวนที่เพียงพอกับภาระผูกพันซึ่งตามกฎหมายที่จะรักษาระบบ currency board และจำนวนที่จะจัดการค่าเสมอภาคเงินตราได้”⁴⁶ ดังนั้นเงินสำรองระหว่างประเทศจำนวนที่ถือว่าเป็นส่วนเกินนี้จึงถูกนำไปลงทุนระยะยาวโดยมีเป้าหมายให้การลงทุนมีมูลค่าสูงขึ้น เงินสำรองระหว่างประเทศดังกล่าวจึงถูกโอนไปยัง บริษัทการลงทุน (Investment Corporation) ซึ่งมีรัฐบาลเป็นเจ้าของ

GIC ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1981 ภายใต้ the Singapore Companies Act โดย GIC มีรัฐบาลเป็นเจ้าของ แต่เพียงผู้เดียว และตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพียงวัตถุประสงค์เดียว คือ บริหารจัดการ เงินสำรองระหว่างประเทศของสิงคโปร์ ซึ่งกองทุนนี้ได้ลงทุนไปแล้วทั้งสิ้นกว่า 100 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยเป็นการลงทุนทั่วโลกในหลากหลายประเภทสินทรัพย์ (asset classes) และหลากหลายเครื่องมือทางการเงิน ทั้งนี้การลงทุนของ GIC นั้นจะต้องเป็นการลงทุนภายนอกประเทศเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากการลงทุนของ Temasek Holding ปัจจุบัน GIC มีเครือข่ายสำนักงานในศูนย์กลางทางการเงินทั่วโลกรวม 10 แห่ง ได้แก่ สิงคโปร์ โฮล โดเกียวก ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ มุมไบ ซานเปาโล ลอนดอน ซานฟรานซิสโก และนิวยอร์ก

⁴⁶ Freddy Orchard. Safeguarding the Future: The story of How Singapore has managed its reserves and the founding of GIC. An E-book.

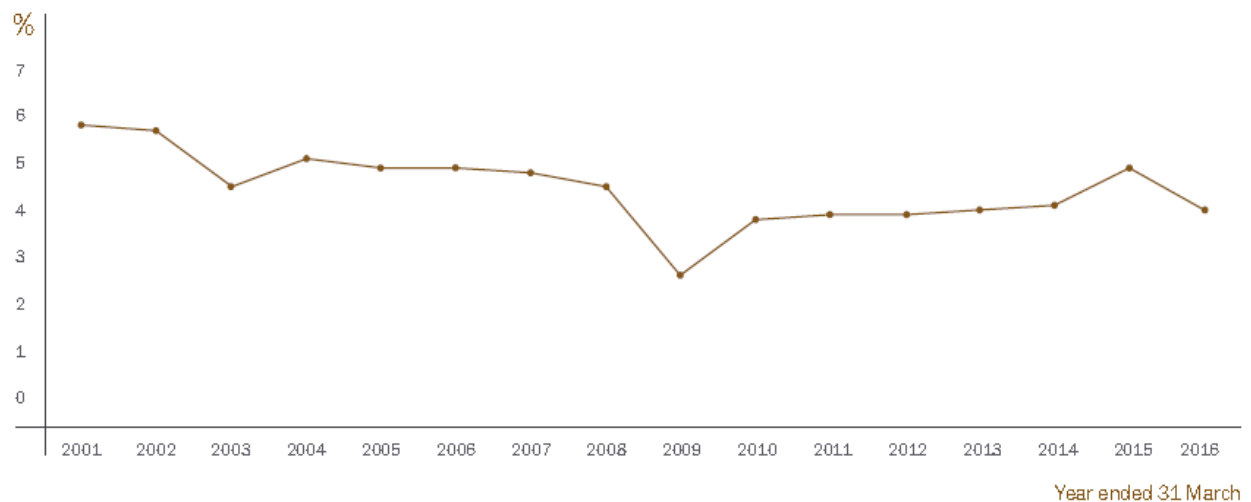
3.3.2 เป้าหมายในการลงทุนของ GIC

GIC เปรียบเสมือนผู้จัดการกองทุนของรัฐบาล มิได้เป็นเจ้าของสินทรัพย์ใด ๆ ที่ตนจัดการ แหล่งที่มาของสินทรัพย์ที่รัฐบาลสิงคโปร์ให้ GIC จัดการมาจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ รายได้จากการออกหลักทรัพย์ของรัฐบาลสิงคโปร์ (Singapore Government Securities: SGS) และการออกหลักทรัพย์พิเศษของรัฐบาลสิงคโปร์ (Special Singapore Government Securities: SSGS) งบประมาณเกินดุล และรายได้จากการขายที่ดินของรัฐ

เป้าหมายในการลงทุนของ GIC คือ การได้รับผลตอบแทนระยะยาวที่ดี โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องเอาชนะอัตราเงินเฟ้อโลก และรักษาอำนาจซื้อระหว่างประเทศของเงินสำรองระหว่างประเทศที่ GIC จัดการอยู่

ในภาพรวม GIC สามารถบรรลุเป้าหมายข้างต้นได้ โดยในระยะ 20 ปีที่ผ่านมาจนถึงสิ้นเดือน มีนาคม 2016 Annualised rolling rate of return สูงกว่าอัตราเงินเฟ้อโลกอยู่ร้อยละ 4

แผนภาพที่ 3-4: Annualised Rolling 20-Year Real Rate of Return of the GIC Portfolio since 2001

ที่มา: GIC(2016) GIC 2015/2016: Report on the management of the government portfolio for the year 2015/2016. P. 10

การลงทุนของ GIC กระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลกดังแสดงในแผนภาพที่ 3-4 สิ่งที่น่าสนใจคือ การลงทุนส่วนใหญ่ของ GIC อยู่ในสหรัฐฯ สืบเนื่องจากในช่วงวิกฤตการณ์ Sub-prime กองทุน GIC ได้ลงทุนในสถาบัน

การเงินต่าง ๆ ในสหรัฐฯ ซึ่งประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง ซึ่งผู้บริหารกองทุนเชื่อว่าการลงทุนดังกล่าวจะให้ผลตอบแทนที่ดี

ในแต่ละปีผลตอบแทนจากการลงทุนของ GIC จะถูกรัฐบาลสิงคโปร์ดึงไปใช้จ่ายในงบประมาณประจำปีและบริการสาธารณะหลัก ๆ ซึ่งจะส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชาวสิงคโปร์ ซึ่ง GIC ได้กล่าวไว้ว่าเงินสำรองระหว่างประเทศของรัฐบาลได้ก่อให้เกิดกระแสของผลตอบแทนที่ยังประโยชน์แก่ประชากรทั้งรุ่นปัจจุบัน และประชากรรุ่นอนาคต

แผนภาพที่ 3-4: การลงทุนของ GIC ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก

ที่มา: GIC(2016) GIC 2015/2016: Report on the management of the government portfolio for the year 2015/2016.

P. 13

บทที่ 4

การเป็นศูนย์กลางทางการเงินของสิงคโปร์

นิยามของคำว่า “ศูนย์กลางทางการเงิน” (financial centre) หรือ “ศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศ” (international financial centre) หรือศูนย์กลางทางการเงินนอกประเทศ (offshore financial centre) นั้นมิได้มีนิยามที่เป็นเอกฉันท์ ทั้งนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2557)⁴⁷ ได้ระบุไว้ว่า “ศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศเป็นตลาดการเงินระหว่างประเทศที่กฎหมายในประเทศตลาดการเงินแห่งนั้นได้รับการก่อตั้ง เอื้ออำนวยอย่างยิ่งให้มีการทำธุรกรรมการเงินระหว่างประเทศ เป็นต้นว่า การเคลื่อนย้ายเงินตราระหว่างประเทศเข้าและออกจากประเทศได้โดยเสรีส่งผลให้มีผู้สนใจจากประเทศอื่นเข้ามาทำธุรกรรมด้วยเป็นจำนวนมาก” นักเศรษฐศาสตร์ อาทิ Zorome (2007)⁴⁸ ได้นำเสนอนิยามของคำว่า ศูนย์กลางทางการเงินนอกประเทศ (offshore financial centre) ไว้ว่า “ประเทศหรือเขตอำนาจรัฐ (jurisdiction) ที่ให้บริการทางการเงินกับผู้ที่มีถิ่นฐานในประเทศนั้นในระดับที่ไม่สามารถเทียบได้กับขนาดและบริการทางการเงินที่ระบบเศรษฐกิจภายในประเทศต้องการ ในขณะที่นักเศรษฐศาสตร์ และนักกฎหมายจำนวนหนึ่งได้ให้นิยามในลักษณะที่ว่า ศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศนั้น ได้แก่ ประเทศหรือดินแดนที่มีลักษณะต่าง ๆ ที่ดึงดูดให้เป็นแหล่งลงทุนทางการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศหรือดินแดนที่มีอัตราภาษีที่ต่ำ หรือแม้กระทั่งเป็นสวรรค์ทางด้านภาษี (tax heavens) โดยคำว่าสวรรค์ทางด้านภาษีนี้ได้รับการนิยามในงานของ Gordon (1981)⁴⁹ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าคำว่า “สวรรค์ทางด้านภาษี” นั้นเป็นการกล่าวถึงประเทศที่มีอัตราภาษีต่ำหรือเป็นศูนย์ในรายการภาษีรายได้ชนิดต่าง ๆ และมีการรักษาความลับทางด้านธุรกรรม การธนาคารและการค้าอยู่ในระดับสูง

⁴⁷ ตลาดการเงินและการลงทุนในหลักทรัพย์ (2557) บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) หน้า 154.

⁴⁸ Ahmed Zorome (2007). Concept of Offshore Financial Centers: In Search of an Operational Definition. IMF Working Paper WP/07/08.

⁴⁹ Richard A. Gordon (1981). Tax Havens and Their Use by United States Taxpayers – An Overview. A report to the Commissioner of Internal Revenue the Assistant Attorney General (Tax Division) and the Assistant Secretary of the Treasury (Tax Policy). P 14.

ดังนั้นไม่ว่าเราจะพิจารณาสิงคโปร์ภายใต้นิยามใดข้างต้น เราก็จะพบว่าสิงคโปร์สามารถจัดว่าเป็นศูนย์กลางทางการเงินได้ทั้งสิ้น ทั้งนี้วรรณกรรมจำนวนมากให้การยอมรับว่าสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศ เป็นต้นว่า งานของ Jin (1996)⁵⁰, Hew (2005)⁵¹, Brown (2006)⁵² และ Jarvis (2009)⁵³

4.1 จุดเริ่มต้นการเป็นศูนย์กลางทางการเงินของประเทศสิงคโปร์

ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ว่าที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ คือ Dr. Winsemius ได้ระบุไว้ในกระบวนการการพัฒนาเศรษฐกิจของสิงคโปร์ว่าจะพัฒนาสิงคโปร์ไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการเงิน อย่างไรก็ตามการเริ่มต้นเป็นศูนย์กลางทางการเงินนี้เริ่มต้นขึ้นอย่างไม่น่าจะเป็นไปได้ จากความทรงจำของลีกวนยู⁵⁴ ในปี ค.ศ. 1968 Dr. Winsemius ได้โทรศัพท์ไปหาเพื่อนของเขาชื่อ Mr. Van Oenen ซึ่งดำรงตำแหน่งรองประธาน Bank of America สาขาสิงคโปร์ซึ่งขณะนั้นกำลังอยู่ในกรุงลอนดอน โดย Dr. Winsemius ได้บอกแก่ Mr. Van Oenen ว่าสิงคโปร์ต้องการจะเป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่ง Mr. Van Oenen ได้ตอบกลับว่า ถ้าต้องการเช่นนั้นให้ Dr. Winsemius มาลอนดอน ภายในห้าปีสิงคโปร์จะสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการเงินได้ ซึ่ง Dr. Winsemius ก็ได้เดินทางไปลอนดอนทันที เมื่อเดินทางไปถึง Mr. Van Oenen ได้พา Dr. Winsemius ไปยังลูกโลกขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ และกล่าวกับ Dr. Winsemius ว่า “ดูนี่โลกการเงินเริ่มต้นที่ซูริค (Zurich) ธนาคารในซูริคเปิดในเวลา 9 นาฬิกา ต่อไปเป็นแฟรงก์เฟิร์ต (Frankfurt) แล้วลอนดอน (London) ในช่วงบ่ายธนาคารในซูริคปิด ต่อไปเป็นธนาคารในแฟรงก์เฟิร์ต และในลอนดอนที่ปิดตาม ในขณะที่ธนาคารในนิวยอร์ก (New York) เปิดทำการ ซึ่งเท่ากับว่าลอนดอนได้ส่งต่อธุรกรรมทางการเงิน

⁵⁰ Ngiam Kee Jin (1996). Singapore as a Financial Center: New Developments, Challenges, and Prospects. In Financial Deregulation and Integration in East Asia, NBER-EASE Volume 5. University of Chicago press. <http://www.nber.org/chapters/c8569>.

⁵¹ Danis Hew (2005). Singapore as a Regional Financial Centre. In Capital Markets in Asia: Changing Roles for Economic Development edited by Donna Vandenbrink and Denis Hew. Tokyo Club Foundation for Global Studies.

⁵² Raj Brown (2006). The Emergence and Development of Singapore as a Regional/International Financial Centre. XIV International History Congress, Session 31, Helsinki

⁵³ Jarvis, D.S.L., “Race for the Money: International Financial Centers in Asia.” Lee Kuan Yew School of Public Policy Research Paper No. LKYSPP09*012*CA. June 3, 2009 อ้างถึงใน Douglas J. Elliott (2011). Building a Global Financial Center in Shanghai: Observations for Other Center.” John L. Thornton China Center at Brookings.

⁵⁴ Lee Kuan Yew (2011). From Third World to First. Harper Business.

ไปยังนิวยอร์ก และเมื่อธนาคารในนิวยอร์กปิดทำการ ธุรกิจต่าง ๆ ได้ถูกส่งมอบต่อไปยังซานฟรานซิสโก (San Francisco) และเมื่อธนาคารในซานฟรานซิสโกหยุดทำการในช่วงบ่าย โลกก็ปิดมานาน และไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้น จนกระทั่งเวลา 9 นาฬิกาในสวิสเซอร์แลนด์ ดังนั้นถ้าเราสามารถนำสิงคโปร์เข้าไปแทรกก่อนที่ธนาคารในซานฟรานซิสโกจะปิดทำการ สิงคโปร์ก็จะรับช่วงจากซานฟรานซิสโก แล้วส่งต่อไปให้ซูริค หากเป็นเช่นนี้ จะเป็นครั้งแรกที่เราจะมีบริการทางการเงินการธนาคารตลอด 24 ชั่วโมง” (Lee, 2011, p. 73)

กลยุทธ์ในการที่จะพัฒนาสิงคโปร์ไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศนั้น นับว่าเป็นเส้นทางที่แตกต่างจากประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในขณะนั้นอย่างสิ้นเชิง และในระยะเวลาอีก 3 ทศวรรษต่อมาคือระยะเวลาที่รัฐบาลสิงคโปร์ได้ทำการปฏิรูป เปิดตลาดการเงินใหม่ ๆ ออกกฎ ระเบียบ ตลอดจนแรงจูงใจด้านการคลังเพื่อที่จะดึงดูดให้สถาบันการเงินต่างชาติเข้ามาয়สิงคโปร์⁵⁵

4.2 วิวัฒนาการการเป็นศูนย์กลางทางการเงิน

ภาคการเงินของสิงคโปร์ในยุคก่อนทศวรรษที่ 70 นั้นถูกมองว่ามีบทบาทเพียงเสริมให้ระบบเศรษฐกิจสมบูรณ์เท่านั้น แต่เมื่อรัฐบาลสิงคโปร์ตระหนักถึงศักยภาพของภาคการเงินในอันจะเป็นแหล่งความจำเริญเติบโตที่สำคัญได้ กลยุทธ์เพื่อนำสิงคโปร์ไปสู่ความสำเร็จในการเป็นศูนย์กลางทางการเงินให้กับทั้งภูมิภาค และโลกในกาลต่อมาจึงถูกนำมาใช้โดยรัฐบาลสิงคโปร์⁵⁶

ทั้งนี้เราอาจกล่าวถึงการเริ่มต้นของการพัฒนาภาคการเงินของสิงคโปร์ผ่านการมองระบบธนาคารของสิงคโปร์เป็นลำดับแรก จุดเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1968 เมื่อธนาคารต่าง ๆ ในสิงคโปร์ได้พัฒนา Asian Dollar Market ขึ้น ซึ่งแท้จริงแล้วก็คือ Euro Dollar Market ซึ่งตั้งอยู่ในเอเชีย โดยหนึ่งในธนาคารแรก ๆ ที่ขอจัดตั้ง Asian Dollar Market ได้แก่ สาขาของ Bank of America ซึ่งข้อเสนอหนึ่งในการจัดตั้งดังกล่าวได้แก่การตั้งหน่วยงานใหม่ซึ่งจะได้รับอนุญาตให้รับฝากเงินตราต่างประเทศจากผู้มีถิ่นฐานอยู่นอกประเทศ และเงินที่ได้รับมาก็จะให้กู้ยืมแก่บริษัท และบุคคลที่มีถิ่นฐานจากต่างประเทศ ซึ่งนำไปสู่การแบ่งแยกการดำเนินงานของธนาคารที่รู้จักกันในนาม “Two-tier banking system” โดยธนาคารของสิงคโปร์จะมีหน่วยหลัก 2 หน่วย ได้แก่ Domestic Banking Unit (DBU) และ Asian Currency Unit (ACU) ทั้งนี้ Domestic

⁵⁵ Denis Hew (2005). “Singapore as a Regional Financial Centre” in Capital Markets in Asia: Changing Roles for Economic Development edited by Donna Vandenbrink and Denis Hew. Tokyo Club Foundation, pp. 1-26.

⁵⁶ Yong, Cao and Lee Nah Quek (1995). Financial Growth in Singapore. Nanyang Business School, Nanyang Technological University. P. 156

Banking Unit (DBU) ได้รับอนุญาตให้ทำธุรกรรมในสกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์เท่านั้น ในขณะที่ Asian Currency Unit (ACU) ได้รับอนุญาตให้ทำธุรกรรมในสกุลเงินต่างประเทศเท่านั้น หรืออาจกล่าวได้ว่า Domestic Banking Unit มุ่งเน้นบริการต่าง ๆ เช่น ให้สินเชื่อ รับฝากเงิน และดำเนินงานอื่น ๆ ในฐานะธนาคารในรูปเงินดอลลาร์สิงคโปร์ ในขณะที่ Asian Currency Unit (ACU) มุ่งเน้นบริการ offshore banking ให้แก่ลูกค้า Two-tier banking system เริ่มขึ้นในเดือน ตุลาคม ค.ศ. 1968 หลังจากนั้นก็มีธนาคารอื่น ๆ ขออนุญาตจัดตั้งหน่วยงานในลักษณะดังกล่าวมากขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงต้นของการก่อตั้ง Asian Dollar Market เงินฝากสกุลดอลลาร์สหรัฐฯ มีสัดส่วนมากที่สุดถึงร้อยละ 90 ที่เหลือประกอบด้วยสวิสฟรังก์ ดอยช์มาร์ค เยน และ ดัชท์กิลเดอร์เป็นหลัก และนับตั้งแต่การก่อตั้งในปี ค.ศ. 1968 จนถึงวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ. 2015 บัญชีของทั้งสองหน่วยนี้จะแยกออกจากกันโดยเด็ดขาด อย่างไรก็ตามการแบ่งแยกจากกันหลายทศวรรษได้สิ้นสุดลงเนื่องจากในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาได้มีการพัฒนากฎ ระเบียบครั้งใหญ่ ซึ่งส่งผลให้ในภาพรวม กิจกรรมของ offshore banking อยู่ภายใต้กฎระเบียบเดียวกันกับกิจกรรมของ domestic banking และในปัจจุบัน Asian Currency Unit (ACU) ก็ยังคงมีความสำคัญในการทำธุรกรรมของ offshore banking ในตลาด Asian Dollar Market อนึ่ง ไม่มีข้อจำกัดสำหรับทั้งผู้ที่มีถิ่นฐานในสิงคโปร์ และผู้ที่ไม่ใช่ถิ่นฐานในสิงคโปร์ในการโยกย้ายเงินระหว่าง 2 หน่วยนี้ การกำเนิดขึ้นของ Asian Dollar Market ถูกมองว่าเป็นการเริ่มต้นของ internationalisation ของภาคการเงินสิงคโปร์⁵⁷

ในช่วงก่อนปี ค.ศ. 1970 หน้าที่ทางด้านนโยบายการเงินซึ่งควรจะดำเนินโดยธนาคารกลางนั้นถูกจัดการโดยหน่วยงานของรัฐบาลหลายหน่วยงาน อย่างไรก็ตามเมื่อภาคการเงินมีการพัฒนามากขึ้น กอปรกับอุปสงค์ต่อบริการทางการเงินธนาคารที่ซับซ้อนขึ้น ส่งผลให้สภาผู้แทนราษฎรสิงคโปร์ผ่านกฎหมาย the Monetary Authority of Singapore Act ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้ง the Monetary Authority of Singapore ในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1971 ซึ่ง Monetary Authority of Singapore ทำหน้าที่ธนาคารกลางของสิงคโปร์ และเพื่ออำนาจในการกำกับดูแลของ Monetary Authority of Singapore จึงได้มีการตรากฎหมายอีกหลายฉบับ ได้แก่ Banking Act Finance Companies Act Exchange Control Act Development Loans Act Local Treasury Bills Act และ Insurance Act

นอกจากนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมการดำเนินงานของธนาคารให้มีขนาดใหญ่ขึ้น สิงคโปร์ได้ยกเลิกนโยบายในอดีตที่ไม่อนุญาตให้ธนาคาร และสถาบันการเงินต่างชาติใหม่ ๆ เข้ามาในสิงคโปร์ อย่างไรก็ตามนโยบายเปิดเสรีนี้เป็นการเปิดเสรีที่ผ่านการคัดสรรของ Monetary Authority of Singapore กล่าวคือ Monetary Authority of Singapore จะคัดเลือกและอนุญาตเฉพาะสถาบันการเงินต่างชาติที่มีชื่อเสียงมาเปิด

⁵⁷ Yong, Cao and Lee Nah Quek (1995). อ้างแล้ว p. 157.

ดำเนินการในสิงคโปร์ และเพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันกับธนาคารท้องถิ่น Monetary Authority of Singapore จึงจัดให้มีธนาคารประเภท Offshore bank ขึ้นในปี ค.ศ. 1973 ซึ่งมีส่วนสำคัญในการอำนวยความสะดวกธนาคารต่างประเทศเข้าถึง Asian Dollar Market นอกจากนี้รัฐบาลสิงคโปร์ยังมอบแรงจูงใจด้านภาษีให้แก่ชาวต่างชาติ เช่น การยกเว้นภาษีดอกเบี้ยที่ได้รับจากธนาคารที่ได้รับอนุญาต หรือ Asian Dollar Bond ที่ได้รับอนุญาตให้แก่ผู้ที่มีถิ่นฐานอยู่ในประเทศ

ในขณะเดียวกันสิงคโปร์ก็ค่อย ๆ ผ่อนคลายการควบคุมอัตราแลกเปลี่ยน การเคลื่อนย้ายเงินทุน การลงทุนในเงินตราต่างประเทศ และการส่งกำไรกลับประเทศของนักลงทุนชาติ

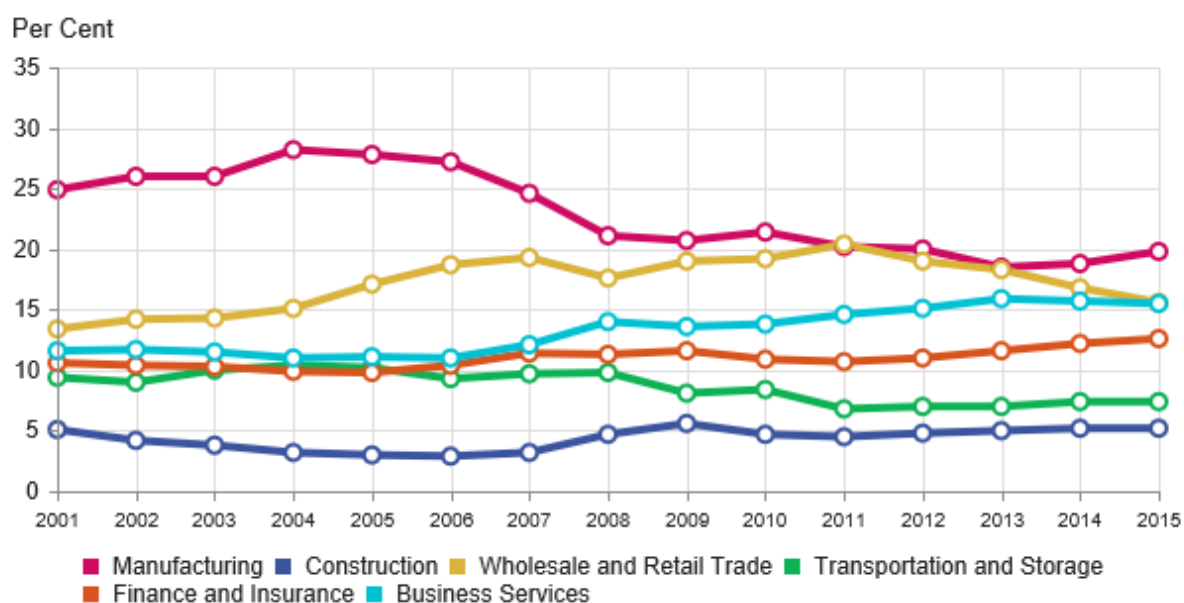
ในช่วงทศวรรษที่ 80 ภาคการเงินของสิงคโปร์ยิ่งทวีความโดดเด่นมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี ค.ศ. 1985 ซึ่งสิงคโปร์ประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ และเป็นรัฐบาลสิงคโปร์เผชิญกับปัญหาการขาดดุลงบประมาณเป็นครั้งแรกหลังจากได้รับเอกราชในปี ค.ศ. 1965 ทั้งนี้คณะอนุกรรมการของ Banking and Financial Services (SBFS) ได้รับมอบหมายให้ทบทวนความเป็นไปได้ของภาคต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจที่มีศักยภาพ นำประเทศไปสู่ความเจริญเติบโต รายงานของคณะอนุกรรมการได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการให้รัฐลดบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุมในการอนุญาต อนุมัติเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการธนาคาร โดยให้รัฐคอยกำกับดูแล (banking deregulation) ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้ภาคการเงินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเห็นควรให้มีการแปลงหนี้เป็นสินทรัพย์ (securitisation of debt) ตลอดจนให้เกิดการบูรณาการระหว่างสินเชื่อและตลาดทุน (integration of loan and capital markets) โดยเห็นว่าการดำเนินการข้างต้นจะนำไปสู่ตลาดทุนที่มีความลึกมากขึ้น อีกทั้งนำไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศ รายงานดังกล่าวยังได้เรียกร้องให้ Monetary Authority of Singapore มีบทบาทในเชิงการพัฒนาเพิ่มขึ้นเพื่อกระตุ้นอุตสาหกรรมบริการทางการเงิน และส่งผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวของสิงคโปร์ อนึ่ง การเน้นย้ำถึงความสำคัญของการเงินการธนาคารยังปรากฏอยู่ในรายงานโดยคณะกรรมการขีดความสามารถทางการแข่งขันของสิงคโปร์ (Committee on Singapore's Competitiveness) ภายหลังวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี ค.ศ. 1998 ประเด็นหลักของรายงานดังกล่าว ได้แก่ ข้อเสนอแนะในการเลือกส่วนที่จะเป็นจุดยุทธศาสตร์ซึ่งแตกต่างจากจุดยุทธศาสตร์ดั้งเดิม โดยจุดยุทธศาสตร์ที่นำเสนอนี้รวมถึง ส่วนของผู้จัดการกองทุน การบริหารความเสี่ยง ตลาดหุ้น การประกันหนี้ การเงินธุรกิจ การประกันภัยและการประกันภัยต่อ การธนาคารข้ามพรมแดน ซึ่งเชื่อว่าส่งผลให้สิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางทางการเงินชั้นนำ⁵⁸

⁵⁸ Karen P.Y. Lai and Joseph A. Daniels (2015). Banking on Finance in Singapore: The State-led Financialization of Banking Firms. GPN Working Paper Series. National University of Singapore. P.11-12.

4.3 ภาคการเงินของประเทศสิงคโปร์ในปัจจุบัน

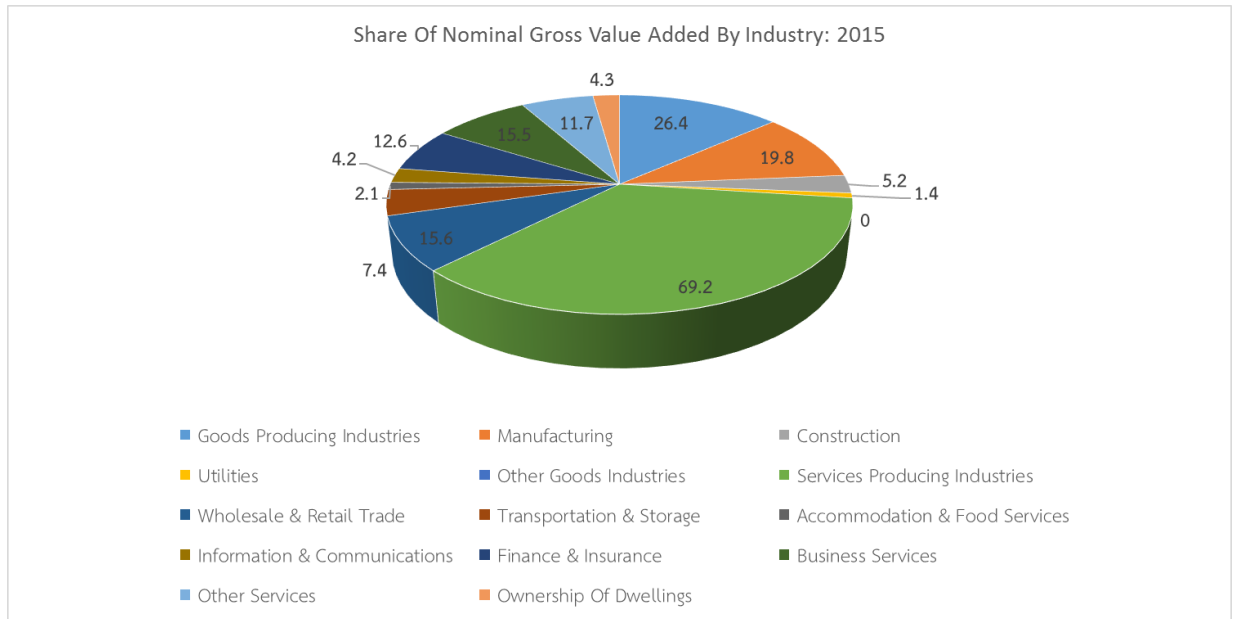
ภาคการเงินของสิงคโปร์มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของสิงคโปร์ โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 12.6 ของ GDP ในปี ค.ศ. 2015 โดยมีความสำคัญเป็นอันดับที่ 4 รองลงมาจาก ภาคการผลิต (Manufacturing) ภาคการค้าส่งและค้าปลีก (Wholesale and Retail Trading) และภาคธุรกิจบริการ (Business Service) ทั้งนี้ตลาดการเงินของสิงคโปร์มีทั้งความกว้างและความลึก โดยมีการให้บริการทางการเงินที่หลากหลายและครบวงจร

ภาพที่ 4.1 ความสำคัญของภาคต่าง ๆ ต่อ GDP ของสิงคโปร์ (ค.ศ. 2001 - 2015)

ที่มา: Monetary Authority of Singapore

ภาพที่ 4.2 สัดส่วนภาคการเงินต่อ GDP ของสิงคโปร์

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลของ Monetary Authority of Singapore

ในปี ค.ศ. 2016 สิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับโดย Global Financial Centre Index (GFCI) ให้เป็นศูนย์กลางทางการเงินอันดับที่ 3 ของโลก เป็นรองเพียงลอนดอน และนิวยอร์กเท่านั้น และเป็นอันดับที่ 1 ในกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิก (Z/Yen Group, March 2016)

สถาบันการเงินในประเทศสิงคโปร์อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ Monetary Authority of Singapore (MAS – ธนาคารกลางของสิงคโปร์) ธนาคารกลางของสิงคโปร์ หรือ MAS เป็นสถาบันที่ช่วยส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและไม่กระตุ้นเงินเฟ้อ (sustained, non-inflationary economic growth) ผ่านการใช้นโยบายการเงินที่เหมาะสม และการจับตามองการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจมหภาค ทั้งนี้ธนาคารกลางสิงคโปร์มีหน้าที่หลักในการจัดการอัตราแลกเปลี่ยน เงินทุนสำรองระหว่างประเทศ และสภาพคล่องในระบบธนาคาร อีกทั้งเป็นผู้กำกับดูแลสถาบันการเงินทุกประเภทของสิงคโปร์ ตลอดจนสนับสนุนให้ภาคการเงินมีความเข้มแข็ง และมีความก้าวหน้า MAS มีส่วนช่วยทำให้อุตสาหกรรมการเงินของสิงคโปร์เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา โดยการส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาลที่เข้มแข็ง และการใช้ระบบบัญชีที่เป็นไปตามมาตรฐานสากลต่าง ๆ อนึ่ง MAS ยังเป็นผู้นำในการให้ความรู้กับนักลงทุนรายย่อย นอกจากนี้ MAS ยังมุ่งมั่นที่จะทำงานอย่างใกล้ชิดกับรัฐบาลอื่น ๆ และหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนา และส่งเสริมให้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลาง

ทางการเงินในภูมิภาค และศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจได้ว่าอุตสาหกรรมการเงินของสิงคโปร์จะยังคงเป็นอุตสาหกรรมที่มีชีวิตชีวา มีพลวัต และมีความสามารถในการแข่งขัน⁵⁹

เป้าหมายในการดำเนินนโยบายการเงินของ MAS (MAS' monetary policy objective) คือ เสถียรภาพราคา (price stability) ในระยะกลาง (medium-term) ซึ่ง MAS เห็นว่าเป็นรากฐานของการมีความจำเป็นเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ทั้งนี้นโยบายการเงินของสิงคโปร์ดำเนินการผ่านการจัดการอัตราแลกเปลี่ยนถ่วงน้ำหนักตามปริมาณการค้า (trade-weighted exchange rate) โดย MAS จะดำเนินการในตลาดปริวรรตเงินตราเพื่อให้ดัชนีค่าเงิน (nominal effective exchange rate) คงอยู่ในช่วงนโยบาย (policy band) นอกจากนี้ MAS ยังมีการดำเนินการผ่านตลาดการเงิน (money market operations) เพื่อดูแลให้สภาพคล่องในระบบธนาคารมีความเหมาะสมอีกด้วย⁶⁰

ทั้งนี้จะได้กล่าวถึงองค์ประกอบของภาคการเงินของประเทศสิงคโปร์ดังต่อไปนี้

4.3.1 ภาคธนาคาร (banking sector)

ธนาคารกลางแห่งสิงคโปร์ (MAS) ได้กล่าวไว้ว่า “ในฐานะที่สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางทางการเงิน สิงคโปร์นำเสนอสถานะแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การดำเนินธุรกิจต่อสถาบันการเงินต่าง ๆ มีต้นทุนที่แข่งขันได้ โดยมีการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ มีโครงสร้างพื้นฐานที่ยอดเยียม และมีบุคลากรทางการเงินที่มีทักษะสูงจากทั่วทุกมุมโลก อีกทั้งสิงคโปร์ยังตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ของภูมิภาคซึ่งมีโอกาสมากมาย

ณ วันที่ 9 มิถุนายน 2559 สิงคโปร์มีธนาคารพาณิชย์ (commercial banks) รวม 125 ราย ซึ่งประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ท้องถิ่น (local banks) ซึ่งได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจแบบ Full Bank จำนวน 5 รายได้แก่

- Bank of Singapore Limited
- DBS Bank Limited
- Far Eastern Bank Limited
- Oversea-Chinese Banking Corporation Limited และ
- United Overseas Bank Limited

⁵⁹ www.mas.gov.sg About MAS

⁶⁰ www.mas.gov.sg Monetary Policy and Economics

ในขณะที่เดียวกันสิงคโปร์ก็มีธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ (foreign banks) รวม 120 ราย โดยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศจำนวน 29 ราย ได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจแบบ Full Bank ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศจำนวน 53 ราย ได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจแบบ Wholesale Bank และธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศอีก 38 รายได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจแบบ Offshore Bank ทั้งนี้รายละเอียดเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์ประเภทต่าง ๆ ข้างต้น ได้รวบรวมไว้ในภาคผนวกที่ 1

Monetary Authority of Singapore ได้สรุปไว้ว่าภาคการธนาคารเป็นภาคที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบทบาทในการก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทั้งภายในสิงคโปร์เอง และความเจริญเติบโตในภูมิภาค โดยความสำคัญของภาคการเงินมีตัวอย่าง เช่น ช่วยอำนวยความสะดวกทางการค้า การเงินธุรกิจ และการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน

4.3.2 ตลาดทุน (capital markets)

Monetary Authority of Singapore ได้ระบุไว้ว่า ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งต่อการเป็นศูนย์กลางทางการเงินของสิงคโปร์ได้แก่ การมีตลาดทุนที่ลึก และมีสภาพคล่อง (deep and liquid capital markets) ทั้งนี้จะได้กล่าวถึงตลาดทุนของสิงคโปร์โดยอ้างอิงตามนิยามของ Monetary Authority of Singapore ซึ่งได้กล่าวถึงตลาดหลัก 3 ตลาดภายใต้ตลาดทุน ได้แก่ ตลาดตราสารหนี้ (Debt Capital Markets) ตลาดตราสารทุน (Equity Capital Markets) และตลาดปริวรรตเงินตราระหว่างประเทศ (Foreign Exchange)

- ตลาดตราสารหนี้ (debt capital markets)

ในช่วงก่อนปี ค.ศ. 1998 ตลาดตราสารหนี้ (bond market) ของสิงคโปร์นั้นมีขนาดเล็ก และขาดการพัฒนาเนื่องจากรัฐบาลสิงคโปร์มีฐานะการคลังที่เกินดุลอย่างต่อเนื่องยาวนานจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องระดมทุนในตลาดทุน (capital market) ทั้งนี้ตราสารหนี้ภาครัฐ (Singapore government securities) มีไว้เพื่อช่วยให้ธนาคารพาณิชย์สามารถดำรงสภาพคล่องตามที่กฎหมายกำหนดได้เท่านั้น เนื่องจากส่วนหนึ่งขององค์ประกอบของสินทรัพย์สภาพคล่องที่ธนาคารพาณิชย์จะต้องดำรงไว้มีตราสารหนี้ภาครัฐรวมอยู่ด้วย เมื่อการมีอยู่ของตราสารหนี้ภาครัฐมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นองค์ประกอบของการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องข้างต้น การซื้อขายจึงเบาบางมาก การที่ตลาดตราสารหนี้ขาดความลึกเช่นนี้จึงมีนัยต่อไปว่าผู้กู้เอกชนพึ่งพาการกู้ยืมจากสถาบันการเงิน และการระดมทุนผ่านตราสารทุน (equity) เป็นหลัก⁶¹ ต่อมาเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปี ค.ศ. 1997 ได้ส่งผลให้แหล่งของการระดมทุนจำต้องมีความ

⁶¹ Chuan Teck Lee (2005). Developing Singapore's corporate bond market. BIS paper No.26

หลากหลายมากขึ้น เนื่องจากสถาบันการเงินจำนวนมากในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประสบปัญหาวิกฤตการณ์ สถาบันการเงิน รัฐบาลสิงคโปร์จึงได้ริเริ่มพัฒนาตลาดตราสารหนี้

Monetary Authority of Singapore (2012)⁶² ได้ระบุว่าการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักคือ

1. สร้างสภาพคล่องของตราสารหนี้ภาครัฐเพื่อสร้างเส้นผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล (government yield curve) ซึ่งจะใช้อ้างอิงในการกำหนดราคาตราสารหนี้ภาคเอกชนต่อไป
2. พัฒนาความจำเริญเติบโตของตลาดรอง (secondary market) ทั้งในส่วนธุรกรรมเงินสด และ ตราสารอนุพันธ์ เพื่อช่วยให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ และ
3. ส่งเสริมให้ผู้ออกตราสาร และนักลงทุนทั้งชาวสิงคโปร์ และชาวต่างชาติเข้ามามีส่วนร่วมในตลาดตราสารหนี้สิงคโปร์

อนึ่ง รัฐบาลสิงคโปร์ยังมีพันธบัตรออมทรัพย์ (Singapore savings bonds) ซึ่งออกให้กับประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนมีเครื่องมือในการออมระยะยาว

ปัจจุบันตลาดตราสารหนี้ของสิงคโปร์นั้นเป็นตลาดที่ได้พัฒนาจนมีทั้งความลึก และความกว้างในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีทั้งตราสารหนี้ภาครัฐ (Singapore government securities) และ ตราสารหนี้ภาคเอกชน (foreign corporate bonds) ทั้งนี้ Monetary Authority of Singapore (2015)⁶³ เห็นว่าสภาพแวดล้อมของตลาดตราสารหนี้ที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับ 5 “I” ได้แก่

- นักลงทุน (investors)
- ผู้ออกตราสาร (issuers) และการออกตราสาร (issuances)
- ตัวกลางทางการเงิน (intermediaries) และ โครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure)

ซึ่ง Monetary Authority of Singapore จะเดินหน้าพัฒนาสภาพแวดล้อมดังกล่าวต่อไปเรื่อย ๆ

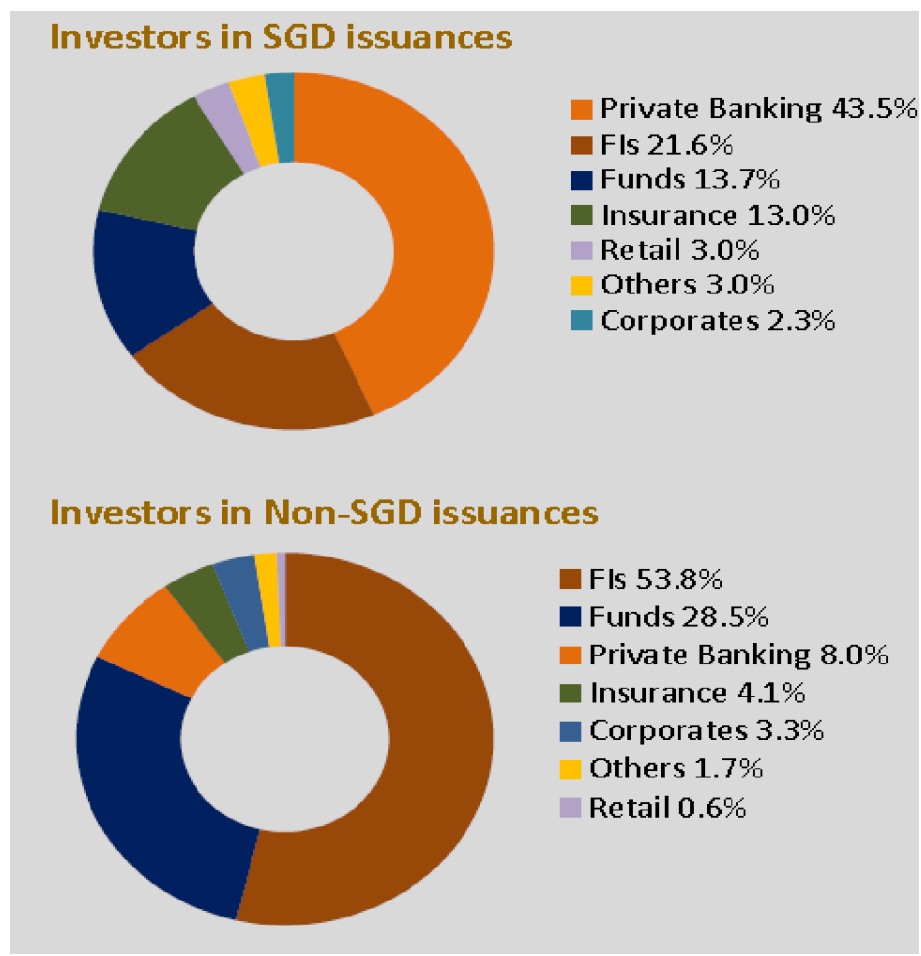
ทั้งนี้นักลงทุนที่เข้าร่วมในตลาดตราสารหนี้สิงคโปร์มีความหลากหลาย ดังที่ Monetary Authority of Singapore (2015) ได้ระบุไว้ว่าในปี ค.ศ. 2014 นักลงทุนที่หลากหลายมีทั้งสถาบันการเงินที่ต้องการบริหาร

⁶² Monetary Authority of Singapore (2012). Singapore Bond Market Guide. p. 8

⁶³ Monetary Authority of Singapore (2015). Singapore Corporate Debt Market Development 2015: Singapore – Global City, World of Opportunities. p. 3

จัดการสภาพคล่องก็สามารถเข้าถึงตลาดเงินที่มีความลึก ในขณะที่ผู้จัดการกองทุน (fund manager) และบริษัทประกันต่าง ๆ ก็สามารถจัดการกับการลงทุนระยะยาวของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านตลาดตราสารหนี้สิงคโปร์ ในขณะที่ธนบดีธนกิจ (private banks) เป็นผู้ลงทุนในตลาดตราสารหนี้ถึงเกือบครึ่งหนึ่งของการลงทุนทั้งหมดในตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนที่อยู่ในสกุลสิงคโปร์ดอลลาร์ ในขณะที่กลุ่มของผู้จัดการกองทุน และธนาคารพาณิชย์คือผู้ลงทุนหลักในตลาดตราสารหนี้ที่อยู่ในรูปสกุลเงินอื่น เนื่องจากนักลงทุนสถาบันเหล่านี้มาจากสหรัฐฯ และยุโรปซึ่งมีข้อบังคับที่ต้องลงทุนในตลาดตราสารหนี้ที่อยู่ในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ ปอนด์สเตอร์ลิง และยูโร

ภาพที่ 4.3 ประเภทของผู้ลงทุนในตลาดตราสารหนี้ที่ออกในสกุลสิงคโปร์ดอลลาร์และสกุลเงินอื่น ๆ

ที่มา: Monetary Authority of Singapore (2015), p.9

- ตราสารหนี้ภาครัฐ (Singapore Government Securities)
ตราสารหนี้ภาครัฐของรัฐบาลสิงคโปร์ทั้งพันธบัตรรัฐบาล (SGS bonds) และตั๋วเงินคลัง (T-bills) นั้นมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดจำหน่ายที่แตกต่างจากรัฐบาลของประเทศส่วนใหญ่ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่ารัฐบาล

สิงคโปร์ยึดหลักงบประมาณสมดุล (balanced budget) และในทางปฏิบัติรัฐบาลสิงคโปร์มักจะมั่งคั่งงบประมาณเกินดุล (budget surplus) ดังนั้นการออกตราสารหนี้ภาครัฐจึงได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการระดมทุนของภาครัฐ แต่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ธนาคารสามารถมีสินทรัพย์ที่ปราศจากความเสี่ยง (risk-free asset) ในหลักทรัพย์ที่ธนาคารเหล่านั้นครอบครอง (portfolio) โดยในปี ค.ศ. 1998 Monetary Authority of Singapore ได้มีความพยายามที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพ และสภาพคล่องของตลาดตราสารหนี้ของรัฐบาลสิงคโปร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ในการพัฒนาให้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางหนี้ระหว่างประเทศ (international debt hub)

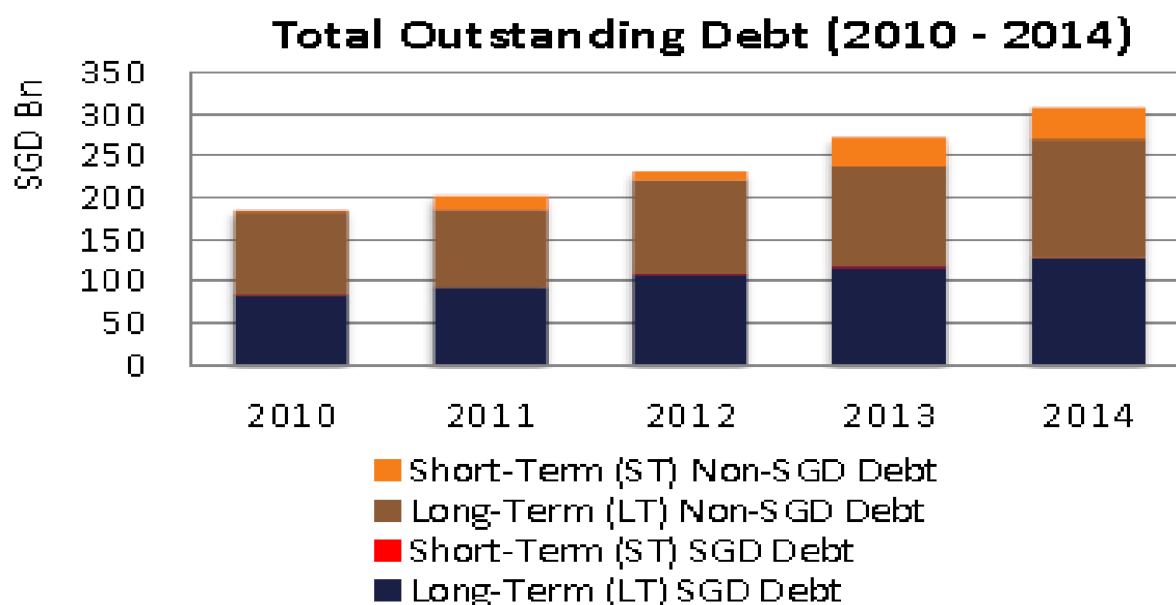
Monetary Authority of Singapore เป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาการออกตราสารหนี้ภาครัฐดังกล่าวภายใต้กฎหมายหลัก 2 ฉบับ ได้แก่ the Development Loan Act และ the Government Securities Act ทั้งนี้ปริมาณตราสารหนี้ที่จะออกในปีงบประมาณหนึ่ง ๆ นั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา และประธานาธิบดี โดย Monetary Authority of Singapore จะหารือกับคู่ค้าพันธบัตรหลักของรัฐบาล (SGS primary dealers) ในเรื่องช่วงเวลา และจำนวนพันธบัตรที่จะออกสู่ตลาด

- ตราสารหนี้ภาคเอกชน (corporate debt)

ตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชน (corporate debt market) เติบโตขึ้นอย่างมากในปี ค.ศ. 2014 โดยมีมูลค่ารวมของหนี้เท่ากับ 308 พันล้านสิงคโปร์ดอลลาร์ หรือเป็นการเติบโตขึ้นถึงร้อยละ 13 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ผู้ออกตราสารหนี้ที่มีความหลากหลาย จำนวนของผู้ออกตราสารหนี้รายใหม่ในตลาดตราสารหนี้สิงคโปร์ก็มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยตราสารหนี้ภาคเอกชน⁶⁴นี้ออกโดยผู้ออกตราสารรวม 149 ราย ทั้งนี้เป็นผู้ออกตราสารหนี้ครั้งแรก (first time issuers) ถึง 62 ราย ในปี ค.ศ. 2014 ดังปรากฏในรายงานของ Monetary Authority of Singapore (2015) อนึ่ง แม้นว่ายังมีได้มีรายงานรายละเอียดของการสำรวจตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนของสิงคโปร์ออกมาจาก Monetary Authority of Singapore ในขณะที่งานวิจัยนี้ดำเนินอยู่ แต่จากรายงานของ iFAST ผ่าน www.bondsupermart.com ได้ระบุว่า ณ วันที่ 17 ธันวาคม 2015 มีผู้ออกตราสารหนี้รายใหม่ในตลาดตราสารหนี้สิงคโปร์ จำนวน 162 ราย รวมมูลค่าของตราสารหนี้เท่ากับ 22.81 พันล้านสิงคโปร์ดอลลาร์

⁶⁴ ตราสารหนี้ในที่นี้หมายถึงตราสารหนี้ที่ออกโดย corporates, financial institutions, statutory boards/government agencies, supnationals, and special purpose vehicles

ภาพที่ 4.4 มูลค่าตราสารหนี้รวมของสิงคโปร์ ค.ศ. 2010 - 2014

ที่มา: Monetary Authority of Singapore (2015)

- ตลาดตราสารทุน (Equity Capital Markets)

ตลาดตราสารทุนของสิงคโปร์ หรือ Singapore Exchange Limited (SGX) เป็นตลาดตราสารทุนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มี Market capitalization มากกว่า 1 ล้านล้านเหรียญสิงคโปร์ (s\$1 trillion) อนึ่ง ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้รับการจัดอันดับจาก Moody's Investors Service, Standard & Poor's และ Fitch Ratings ให้อยู่ในระดับ AAA โดยตลาดตราสารทุนสิงคโปร์ให้บริการหลากหลายที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ และตราสารอนุพันธ์ โดยมีบริษัทจดทะเบียนกว่า 800 บริษัทอยู่ในตลาดแห่งนี้ ความพิเศษของตลาดตราสารทุนสิงคโปร์ประการหนึ่งคือ การที่สัดส่วนของบริษัทจดทะเบียนเป็นบริษัทต่างประเทศ (foreign listings on SGX) จากทั้งในเอเชียแปซิฟิก ยุโรป และสหรัฐฯ มีมากถึงประมาณร้อยละ 40 ซึ่งเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้นักลงทุนได้กระจายความเสี่ยงในการลงทุนของตนไปยังการลงทุนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกผ่านการลงทุนในตลาดตราสารทุนของสิงคโปร์ อนึ่งกิจการที่จดทะเบียนเหล่านี้มีความหลากหลายสูง เช่น อสังหาริมทรัพย์ การเดินเรือ โครงสร้างพื้นฐาน เภสัชภัณฑ์ นอกจากนี้ สิงคโปร์จัดว่าเป็นประเทศที่มีตลาดกองทุนอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Investment Trust: REIT) ที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียรองลงมาจากญี่ปุ่น รวมทั้งมีกองทุนในกิจการอื่น ๆ ที่หลากหลายเช่นกัน โดย SGX (2015) ได้ระบุ

ไว้ว่าในความหลากหลายนั้น SGX มีลักษณะทั้ง vertically และ horizontally integrated กล่าวคือผลิตภัณฑ์และบริการของ SGX นั้นครอบคลุมการแลกเปลี่ยนแนวตั้งทั้งหมด (entire vertical exchange value chain) นับตั้งแต่การจดทะเบียนบริษัท จนถึงการซื้อขาย การ clearing และ settlement จนถึงบริการหลังการขาย ในขณะที่เดียวกันก็มีลักษณะการขยายตัวตามแนวนอน (extend horizontally) ไปยังสินทรัพย์หลักทุกชนิด ได้แก่ หุ้น (stocks), ตราสารรายได้คงที่ (fix income), โภคภัณฑ์ (commodities), และเงินตราสกุลต่างๆ (currencies) ทั้งในส่วนที่เป็นหลักทรัพย์ และส่วนที่เป็นตราสารอนุพันธ์

คุณลักษณะต่าง ๆ ข้างต้นส่งผลให้ตลาดตราสารทุนของสิงคโปร์มีผู้ให้ความสนใจทั้งในส่วนของผู้ที่ต้องการระดมทุน และผู้ที่ต้องการลงทุนทางการเงิน อนึ่ง IMD World Competitiveness Yearbook (2016) ได้จัดอันดับให้สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 2 ของโลกในด้านความง่ายในการเข้าถึงตลาดทุนทั้งในและต่างประเทศ

- ตลาดปริวรรตเงินตราระหว่างประเทศ (Foreign Exchange Market)

ตลาดปริวรรตเงินตราระหว่างประเทศของสิงคโปร์เป็นตลาดปริวรรตเงินตราที่มีบทบาทสำคัญทั้งในระดับโลก และต่อสิงคโปร์เอง รายงานการสำรวจ Triennial Central Bank Survey ของ Bank of International Settlements (BIS) ซึ่งจัดทำขึ้นทุกสามปี โดยรายงานฉบับล่าสุดจัดทำขึ้นในปี ค.ศ. 2013⁶⁵ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกระจุกตัวอยู่ในศูนย์กลางทางการเงินของโลก ซึ่งการสำรวจครั้งนี้พบว่าสิงคโปร์จัดเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนเงินตราอันดับที่สามของโลกโดยมีการแลกเปลี่ยนเงินตราในสัดส่วนร้อยละ 5.7 เมื่อเทียบกับปริมาณการแลกเปลี่ยนเงินตราทั้งหมดในปี ค.ศ. 2013 โดยมีลำดับที่รองลงมาจากสหราชอาณาจักร (ร้อยละ 41) สหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 19) จาก และในการสำรวจครั้งนี้สิงคโปร์ได้ขยับอันดับที่ 3 ไปจากญี่ปุ่น (ร้อยละ 5.6) ซึ่งตกลงไปเป็นเป็นอันดับที่ 4 และอันดับที่ 5 ได้แก่ เขตปกครองพิเศษฮ่องกง (ร้อยละ 4.1) ข้อมูลดังกล่าวเป็นการเน้นย้ำถึงความเป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศของสิงคโปร์ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่าสิงคโปร์ได้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำในการเป็นศูนย์กลางในการปริวรรตเงินตราในภูมิภาคเอเชียอีกด้วย

ทั้งนี้ ณ วันที่ 1 กันยายน 2016 Triennial Central Bank Survey (2016) ได้เผยแพร่ผลการสำรวจเบื้องต้น (preliminary survey) โดยข้อมูลการสำรวจและการวิเคราะห์โดยละเอียดจะสามารถเผยแพร่ได้ในเดือนธันวาคม 2016 จากข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวพบว่าสิงคโปร์ยังคงรักษาความเป็นผู้นำในการเป็นศูนย์กลางใน

⁶⁵ Bank of International Settlements ได้เริ่มดำเนินการสำรวจ the 11th Triennial Central Bank Survey of Foreign Exchange and Over-the-Counter Derivatives Market Activity ในวันที่ 30 มีนาคม 2016 คาดว่าจะสามารถตีพิมพ์ผลเบื้องต้นของ Triennial Central Bank Survey (2016) บางส่วนได้ในเดือนกันยายน 2016

การปริวรรตเงินตราในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และ การเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนเงินตรา และตลาดรองตราสารอนุพันธ์ที่ไม่เป็นทางการ (over-the-counter (OTC) derivatives markets) อันดับที่สามของโลก เช่นเดิม

จากข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวพบว่าอัตราหมุนเวียน (turnover) ในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศในหนึ่งวันเฉลี่ยอยู่ที่ 517 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ณ เดือนเมษายน 2016 เทียบกับ 383 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ณ เดือนเมษายน 2013 ในการสำรวจครั้งก่อน ซึ่งอัตราการเติบโตของส่วนแบ่งปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของสิงคโปร์เมื่อเทียบกับปริมาณทั้งหมดเป็นร้อยละ 7.9 เทียบกับร้อยละ 5.7 ในการสำรวจที่ผ่านมา อนึ่ง IMD World Competitiveness Yearbook (2016) ได้จัดอันดับไว้ว่าสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนสูงเป็นอันดับที่ 4 ของโลกในปี ค.ศ. 2015 ซึ่งการมีอัตราแลกเปลี่ยนที่มีเสถียรภาพนั้นเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งของการเป็นศูนย์กลางทางการเงินที่สามารถดึงดูดเงินทุนไหลเข้า เนื่องจากแสดงถึงความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน (exchange rate risk) ที่ต่ำ ทั้งนี้ Jacqueline Loh ซึ่งเป็น Deputy Managing Director of Monetary Authority of Singapore ได้กล่าวปิดท้ายผลการสำรวจข้างต้นไว้ว่า “Monetary Authority of Singapore ได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับอุตสาหกรรมการเงินเพื่อที่จะส่งเสริมการกำหนดราคา สภาพคล่อง และความโปร่งใสในตลาดปริวรรตเงินตราของสิงคโปร์ โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับศักยภาพในการซื้อขายอิเล็กทรอนิกส์ และโครงสร้างพื้นฐานของตลาด

4.3.3 การบริหารจัดการความมั่งคั่ง และการประกันภัย

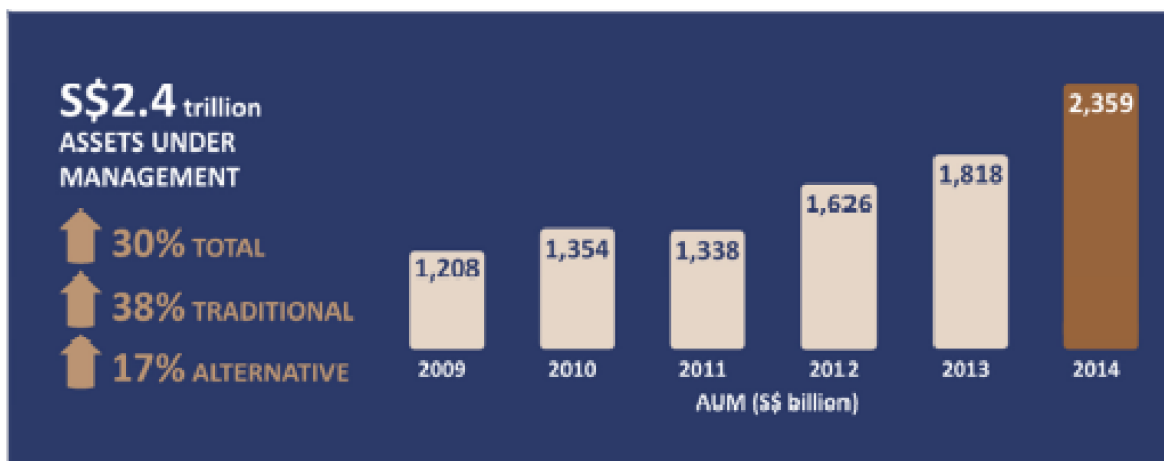
- การจัดการสินทรัพย์ (Asset Management)

สิงคโปร์มีสินทรัพย์ทางการเงินที่หลากหลาย ตลอดจนทรัพยากรมนุษย์ภาคการเงินที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สิงคโปร์มีสินทรัพย์ภายใต้การจัดการจำนวนมาก จากรายงาน Singapore Asset Management Survey ฉบับล่าสุด ของ Monetary Authority of Singapore ในปี ค.ศ. 2014⁶⁶ พบว่าสิงคโปร์มีสินทรัพย์ภายใต้การจัดการมูลค่า 2.4 ล้านล้านสิงคโปร์ดอลลาร์ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 เมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปี ค.ศ. 2013 ซึ่งสิงคโปร์มีสินทรัพย์ภายใต้การจัดการมูลค่า 1,818 ล้านล้านสิงคโปร์ดอลลาร์ ทั้งนี้ Monetary Authority of Singapore ได้ให้เหตุผลถึงความเติบโตในสินทรัพย์ที่อยู่ภายใต้การจัดการของสิงคโปร์ว่ามีผลมาจาก ความจำเป็นเติบโตในภูมิภาคเอเชีย และสถานะความเป็นศูนย์กลางในการจัดการ

⁶⁶ Monetary Authority of Singapore (2014). 2014 Singapore Asset Management Survey: Singapore – Global City World of Opportunities.

สินทรัพย์ในเอเชียแปซิฟิก (a pan-Asian asset management hub) ของสิงคโปร์ โดยเราพบว่าร้อยละ 81 ของสินทรัพย์ที่ได้รับการจัดการในสิงคโปร์มีแหล่งที่มาจากภายนอกประเทศ

ภาพที่ 4.5 มูลค่าการจัดการสินทรัพย์ของสิงคโปร์ระหว่าง ค.ศ. 2009 – 2014

ที่มา: Monetary Authority of Singapore (2014)

- การประกันภัย (Insurance)

สิงคโปร์นับว่าเป็นศูนย์กลางทางการประกันภัยในภูมิภาคเอเชีย มีบริษัทประกันภัยต่างชาติ (international insurers) บริษัทประกันภัยต่อต่างประเทศ (international reinsurers) จำนวนมากตั้งอยู่ในสิงคโปร์ ซึ่งธุรกิจเหล่านี้ให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยอย่างครบถ้วน นอกจากนี้บริษัทรับประกันภัยต่อ และ ผู้รับประกันภัยในอาณัติ⁶⁷ (captive insurers) ยังใช้สิงคโปร์เป็นฐานในการพิจารณารับประกันภัยในภูมิภาค (write risks from the region) นอกจากนี้ธุรกิจนายหน้าการประกันภัย (insurance broking) การจัดการประกันภัยในอาณัติ (captive management) และธุรกิจบริหารความเสี่ยง (risk management) จำนวนมากได้ตั้งกิจการอยู่ในสิงคโปร์

⁶⁷ ผู้รับประกันภัยในอาณัติ หมายถึงผู้รับประกันภัยหรือบริษัทประกันภัยที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการรับประกันภัยทรัพย์สินของเจ้าของบริษัทนั้น

4.3.4 การเป็นประตูในภูมิภาคให้แก่สกุลเงินของจีน (Regional Gateway for RMB)

ภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างจีนและญี่ปุ่น (China-Singapore Free Trade Agreement) ได้มีความร่วมมือทางการเงิน ซึ่ง People's Bank of China (PBC) ได้แต่งตั้งให้ Industrial and Commercial Bank of China (ICBC) สาขาสิงคโปร์ให้เป็นธนาคารที่สามารถบริการชำระดุลเงินหยวน (RMB clearing bank) ได้เพียงแห่งเดียว ในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2013

อนึ่งเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม ค.ศ. 2014 รัฐบาลจีนได้อนุญาตให้มีการค้าโดยตรงผ่านสกุลเงินหยวน และเหรียญสิงคโปร์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับการค้าเงินระหว่างทั้งสองประเทศ โดยก่อนหน้านี้หากต้องการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างเหรียญสิงคโปร์และหยวน จะต้องแลกเปลี่ยนผ่านสกุลเงินกลาง อาทิ ดอลลาร์สหรัฐฯ ดังนั้นเมื่อเหรียญสิงคโปร์ถูกบรรจุเข้าสู่ระบบอัตราแลกเปลี่ยน (China Foreign Exchange Trade System – CFETS) จึงช่วยลดต้นทุนการทำธุรกรรม ตลอดจนส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างทั้งสองประเทศ

ในปี ค.ศ. 2015 สภาเพื่อความร่วมมือจีน-สิงคโปร์ ได้ประกาศสนับสนุนช่องทางการใช้เงินหยวน ระหว่างสิงคโปร์และเมืองซูโจว (Suzhou) และเทียนจิน (Tianjin) โดยให้บริษัทและธนาคารในเมืองทั้ง 2 ของจีนกู้เงินจากธนาคารของสิงคโปร์ได้ พร้อมด้วยข้อกำหนดที่ให้บริษัทใน 2 เมืองดังกล่าวสามารถนำเงินที่ระดมจากตลาดสิงคโปร์ด้วยการออกพันธบัตรกลับไปได้เต็มจำนวน Mr. Zhang Wei Wu ซึ่งเป็น General Manager ของธนาคาร ICBC สิงคโปร์ให้สัมภาษณ์กับหนังสือพิมพ์สเตรตส์ไทม์ว่า “ข้อตกลงดังกล่าวจะทำให้บริษัทและธนาคารในจีนที่มีคุณสมบัติเหมาะสม สามารถกู้เงินหยวนในสิงคโปร์และใช้เป็นฐานในการขยายตัวออกนอกประเทศ และทำให้มีการจัดตั้งศูนย์การเงินและตราสารการเงินขึ้นที่สิงคโปร์ โดยเราคาดว่าธุรกิจจากเมืองซูโจวและเทียนจินจะออกพันธบัตรเงินหยวนในสิงคโปร์มากขึ้นทำให้นักลงทุนตลาดเงินในสิงคโปร์มีสินค้าให้เลือกมากขึ้น” และ Mr. Zhang Wei Wu เห็นว่าพลวัตใหม่นี้จะช่วยส่งเสริมกิจกรรมเงินหยวนข้ามพรมแดนระหว่างสิงคโปร์และจีนซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนให้สิงคโปร์นำหน้าตลาดเงินหยวนนอกประเทศอื่น ๆ ในขณะที่ Mr. Clifford Lee ซึ่งเป็น fixed income head จาก ธนาคาร DBS แสดงความเห็นด้วยกับ Mr. Zhang Wei Wu โดยกล่าวว่า “ในอดีตการนำเงินจากการออกพันธบัตรเงินหยวนกลับไปประเทศจีนต้องขออนุมัติภายใต้กระบวนการที่ยุงยาก เมื่อมีข้อตกลงดังกล่าวจะทำให้บริษัทจากเมืองซูโจวและเทียนจินมาออกพันธบัตรระดมเงินที่สิงคโปร์มากขึ้น”⁶⁸

ข้อมูลในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี ค.ศ. 2015 ระบุว่าตลาดเงินหยวนในสิงคโปร์ใหญ่เป็นอันดับ 2 รองจากตลาดเงินหยวนฮ่องกงเพียงแห่งเดียว โดยธนาคาร ICBC สิงคโปร์ รายงานว่าในช่วง 3 ไตรมาสแรกปีนี้มี

⁶⁸ The Straits Times on October 26, 2015, “Singapore yuan hub set to grow further.”

ปริมาณเงินหยวนที่ผ่านการ clearing มีมูลค่า 47.1 ล้านล้านหยวน (10.3 ล้านล้านเหรียญสิงคโปร์) ซึ่งเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 97 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งปริมาณดังกล่าวคาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้นอีกเมื่อมีการนำเอาระบบอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในการทำธุรกรรมเงินหยวนซึ่งเริ่มใช้ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2015 และในปี ค.ศ. 2016 สิงคโปร์ได้ริเริ่มให้บริษัทจากเมืองฉงชิ่ง (Chongqing) ซึ่งกำลังเติบโตให้สามารถนำเงินที่ระดมจากตลาดสิงคโปร์ด้วยการออกพันธบัตรกลับไปได้เต็มจำนวนเช่นเดียวกับซูโจว และเทียนจิน

4.4 การวิเคราะห์อุตสาหกรรมการเงินของสิงคโปร์

ในการวิเคราะห์อุตสาหกรรมการเงินของสิงคโปร์นั้นคณะวิจัยใช้แบบจำลองเพชร (Diamond Model) เป็นต้นแบบ เนื่องจากเป็นแบบจำลองที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในระดับนานาชาติว่าสามารถวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันได้อย่างเป็นรูปธรรม และมีความเชื่อมโยงกันระหว่างปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดความสามารถทางการแข่งขันได้อย่างชัดเจน

4.4.1 แบบจำลองเพชร (diamond model)

ในอดีตเรามักมีความเชื่อว่าความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่ง ขึ้นอยู่กับทรัพยากรของประเทศนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม Michael E. Porter (1990) ซึ่งได้ทำการศึกษาความได้เปรียบของประเทศต่าง ๆ ได้แสดงให้เห็นว่า ความได้เปรียบของประเทศนั้น ๆ สามารถทำความเข้าใจผ่านมุมมองของเศรษฐศาสตร์จุลภาคได้ โดยมีปัจจัยสำคัญ คือ เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมในการกำเนิดอุตสาหกรรมในประเทศดังกล่าว ซึ่งรู้จักกันในนามแบบจำลองเพชร หรือ diamond model และกุญแจสู่ความมั่งคั่ง และความได้เปรียบของประเทศ แบบจำลองดังกล่าวให้ความสนใจปัจจัยหลัก 4 ด้าน และปัจจัยเสริมที่เกี่ยวข้อง 2 ด้านดังต่อไปนี้

1. เงื่อนไขด้านการผลิต (factor conditions) เป็นปัจจัยแรกที่ใช้วิเคราะห์อุตสาหกรรม เนื่องจากเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน และส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตซึ่งประกอบด้วย
 - ทรัพยากรมนุษย์ (human resources) ได้แก่ ปริมาณแรงงานประเภทต่าง ๆ ทักษะแรงงาน และต้นทุนแรงงานในอุตสาหกรรมการเงินของสิงคโปร์
 - ทรัพยากรทางกายภาพ (physical resources) ได้แก่ สถานที่ตั้งของสิงคโปร์
 - ทรัพยากรความรู้ (knowledge resources) ได้แก่ ความรู้ในการให้บริการด้านการเงิน ระบบข้อมูล การวิจัยและพัฒนาทางด้านผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน

- โครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure) ได้แก่ สิ่งต่าง ๆ ที่จะสะท้อนให้เห็นความน่าดึงดูดของประเทศไทยสิงคโปร์ในการเป็นศูนย์กลางทางการเงิน
2. เงื่อนไขด้านอุปสงค์ (demand condition) เป็นการพิจารณาลักษณะความต้องการสินค้า/บริการทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ ตลอดจนความคาดหวังต่อผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินของสิงคโปร์ ทั้งนี้ปัจจัยด้านอุปสงค์เป็นแรงผลักดันพื้นฐานที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้อุตสาหกรรมพัฒนาการผลิตที่มีคุณภาพต่อไปได้ นอกจากนี้ขนาดความต้องการ ประกอบกับความพิถีพิถันในการใช้สินค้าจะกำหนดให้ผู้ผลิตต้องปรับตัว เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ในประเด็นนี้เราจึงต้องพิจารณาความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินของสิงคโปร์ทั้งในและต่างประเทศด้วย
 3. อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและอุตสาหกรรมสนับสนุน (related & supporting industries) เป็นการพิจารณาถึงการดำรงอยู่ และคุณภาพของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และอุตสาหกรรมสนับสนุนของอุตสาหกรรมการเงิน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรม ซึ่งหากมีพร้อมก็จะช่วยส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการเงินของสิงคโปร์
 4. กลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน (firm strategy, structure and rivalry) เป็นการพิจารณาการจัดการ และกลยุทธ์ทางการแข่งขันที่เลือกใช้ ตลอดจนความสามารถในการพัฒนาธุรกิจรวมทั้งการศึกษาถึงลักษณะของกลยุทธ์ที่ผู้ผลิต/ผู้ให้บริการใช้ในการแข่งขัน ลักษณะความร่วมมือกันและความรุนแรงของการแข่งขันกัน ทั้งนี้การแข่งขันที่สูงจะช่วยให้เกิดการพัฒนาคูณภาพและเทคโนโลยีการผลิต
 5. บทบาทของภาครัฐ (the role of government) เป็นการพิจารณาถึงนโยบายของภาครัฐที่มีผลต่อศักยภาพการแข่งขันของประเทศสิงคโปร์
 6. โอกาส และ/หรือ เหตุสุดวิสัย (chance) เป็นการพิจารณาถึงปัจจัยเฉพาะอื่น ๆ หากว่ามีความสำคัญต่อการแข่งขันของอุตสาหกรรมการเงินสิงคโปร์

4.4.2 การวิเคราะห์อุตสาหกรรมการเงินของสิงคโปร์ด้วยแบบจำลองเพชร (diamond model)

1. เงื่อนไขด้านการผลิต (factor conditions)

- ทรัพยากรมนุษย์ (human resources)

- สิงคโปร์มีจำนวนประชากรค่อนข้างน้อย โดย ณ สิ้นปี 2558 สิงคโปร์มีประชากรประมาณ 5.54 ล้านคน จัดเป็นอันดับที่ 47 ของโลก อย่างไรก็ตามปริมาณประชากรที่น้อยนี้กลับส่งผลให้สิงคโปร์ได้เปรียบเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่ผ่อนปรนในการจ้างงานชาวต่างชาติ ส่งผลให้มีแรงงานที่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์สูงจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเข้ามาทำงานในภาคการเงินของสิงคโปร์ ดังปรากฏในรายงานของ IMD World Competitiveness Yearbook (2016) ได้จัดอันดับสิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 3 ของโลกในด้านความสามารถในการดึงดูดแรงงานต่างชาติที่มีทักษะความชำนาญสูงอันเนื่องมาจากบรรยากาศในการทำธุรกิจของประเทศ อนึ่ง รายงานฉบับดังกล่าวยังได้จัดอันดับประสบการณ์ด้านต่างประเทศของระดับจัดการในสิงคโปร์ให้อยู่ในอันดับ 6 ของโลกอีกด้วย ในขณะที่ Monetary Authority of Singapore ได้ระบุว่าการทำงานที่มีทักษะสูงจำนวนมากในสิงคโปร์ เป็นปัจจัยหลักที่สถาบันการเงินทั่วโลกพากันมาดำเนินกิจการในสิงคโปร์ และใช้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางในภูมิภาค และในโลก อีกทั้งได้ระบุต่อไปว่าทางการสิงคโปร์จะยังคงดึงดูดผู้มีทักษะและความชำนาญชั้นนำ (top talent and expertise) จากทั่วโลกต่อไป
- ข้อมูลของ Monetary Authority of Singapore ระบุว่า กำลังแรงงานประมาณร้อยละ 5 จากกำลังแรงงานทั้งหมดของสิงคโปร์อยู่ในภาคการเงิน โดยนาย Ravi Menon ซึ่งเป็น Managing Director ของ Monetary Authority of Singapore ได้ระบุว่า⁶⁹ ภาคการเงินของสิงคโปร์นั้นจ้างงานคนจำนวนประมาณ 200,000 คน โดยร้อยละ 84 เป็นชาวสิงคโปร์ และนาย Menon ยังได้กล่าวต่อไปอีกว่าภาคการเงินได้สร้างงานที่ดี โดยค่าจ้างเฉลี่ยของชาวสิงคโปร์ที่ทำงาน

⁶⁹ Ravi Menon (2016) "Singapore's Financial Centre: Resilience, Dynamism, Trust." A Speech given at Foreign Correspondents Association of Singapore on 6 September 2016.

ในภาคการเงินอยู่ที่ 6,400 สิงคโปร์ดอลลาร์ ในขณะที่ค่าจ้างเฉลี่ยของประเทศอยู่ที่ 4,000 สิงคโปร์ดอลลาร์

- แรงงานสิงคโปร์มักได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่สูงในด้านต่าง ๆ อาทิ แรงงานสิงคโปร์เป็นแรงงานที่มีแรงกระตุ้นสูง ส่งผลให้มีผลิตภาพที่สูง เนื่องจากนโยบายของบริษัท สภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ทำงาน และสภาพความเป็นอยู่ โดย IMD World Competitiveness Yearbook (2016) ได้จัดอันดับสิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 23 ของโลก นอกจากนี้สิงคโปร์ยังได้รับการจัดอันดับว่าเป็นประเทศที่เป็นที่รวมแรงงานทักษะสูง (the most skilled labour pools) เนื่องจากนโยบายด้านการศึกษาที่ดีเยี่ยมของสิงคโปร์ รวมถึงหลักสูตรการอบรมที่มีอยู่ และแรงจูงใจที่ให้ผู้มีความสามารถทั้งชาวสิงคโปร์ และต่างชาติ หนึ่ง ชาวสิงคโปร์ที่มีพรสวรรค์เหล่านี้ยังมี mind-set ที่ยอดเยี่ยม ซึ่งส่งผลต่อบรรยากาศการทำงานที่ก่อให้เกิดผลิตภาพ หนึ่ง ในรายงานฉบับเดียวกันนี้ได้จัดอันดับทักษะทางการเงินของแรงงานชาวสิงคโปร์ไว้ที่อันดับ 13 ของโลก
- ภาคการเงินของสิงคโปร์มีความตื่นตัวในการรักษาคุณภาพ และปรับปรุงคุณภาพของกำลังแรงงานให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ด้าน website ของ Monetary Authority of Singapore ได้ระบุว่าหน่วยงานดังกล่าวได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับภาคการเงินในอันที่จะส่งเสริมให้มีการเพิ่มพูนความสามารถของชาวสิงคโปร์ ผู้ที่อยู่ในภาคการเงินผ่านโครงการฝึกอบรมต่าง ๆ อาทิ ภาคการเงินได้มีการออกมาตราฐานที่รู้จักกันในนาม “the Institute of Banking and Finance (IBF) Standards” เพื่อ benchmark และ certify ทักษะต่าง ๆ ที่บุคลากรในภาคการเงินจะต้องมี อีกทั้งยังมีการฝึกอบรมที่หลากหลายภายใต้กองทุนพัฒนาภาคการเงิน (the Financial Sector Development Fund)⁷⁰ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับบุคลากรภาคการเงินอย่างมีระบบ

⁷⁰ The Financial Sector Development Fund (FSDF) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1999 ภายใต้ the Monetary Authority of Singapore Act โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางทางการเงินของสิงคโปร์ 2. พัฒนา และยกระดับทักษะและความชำนาญที่พึงมีสำหรับภาคบริการทางการเงิน 3. พัฒนาและส่งเสริมสถาบันการศึกษา และสถาบันวิจัย ตลอดจนการวิจัยและพัฒนาในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริการในภาคการเงิน และ 4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนภาคบริการทางการเงินในสิงคโปร์

- ทรัพยากรทางกายภาพ (physical resources)
 - สถานที่ตั้งของสิงคโปร์ถือได้ว่าเป็นความได้เปรียบทางยุทธศาสตร์ (inherent location advantage) ที่เยี่ยมยอด กล่าวคืออยู่ระหว่างชาติตะวันตก และ ตะวันออก ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นของบทนี้ว่าในอดีตโลกมิได้มีการทางการเงินการธนาคารตลอด 24 ชั่วโมง แต่เมื่อสิงคโปร์เข้ามามีบทบาทในฐานะ ศูนย์กลางทางการเงิน โดยเปิดทำการก่อนที่ตลาดการเงินซานฟรานซิสโกจะปิดทำการ แล้วส่งต่อให้ตลาดการเงินซูริก

- ทรัพยากรความรู้
 - สิงคโปร์มีการจัดตั้งหน่วยงาน รวมทั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนความรู้ของบุคลากร ภาคการเงินผ่าน รวมทั้งการพัฒนาและส่งเสริมสถาบันการศึกษา และ สถาบันวิจัย เพื่อการวิจัยและการพัฒนาในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริการใน ภาคการเงิน ผ่านกองทุนพัฒนาภาคการเงิน (the Financial Sector Development Fund)
 - สิงคโปร์มีความพยายามในการพัฒนาองค์ความรู้ของผู้ให้บริการภาคการเงิน อย่างไม่หยุดยั้ง เช่น The IBF Standards Training Scheme (IBF-STTS) และ Financial Training Scheme (FTS) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการฝึกอบรม ในภาคการเงิน ซึ่งได้รับการสนับสนุนภายใต้กองทุนพัฒนาภาคการเงิน (the Financial Sector Development Fund) โดย IBF-STTS จะให้การสนับสนุน การอบรมซึ่งได้รับการรับรองภายใต้มาตรฐาน IBF เช่น Capital Markets and Financial Advisory Services (CMFAS), Client Adviser Competency Standards (CACS), Corporate Banking Common Examination (CBCE), Financial Markets Regulatory Practices (FMRP) และหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาด้านวิชาชีพต่าง ๆ (Continuing Professional Development) ในขณะที่ FTS เป็นการสนับสนุนการอบรมทางการเงินที่มีความ เฉพาะเจาะจงและได้รับการยอมรับโดย FTS
 - สิงคโปร์มีความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนในการพัฒนาองค์ ความรู้ อาทิ ภายใต้การสนับสนุนของ Financial Training Scheme (FTS) นั้น ผู้เข้ารับการอบรม และรับการสนับสนุนด้านการเงินจาก FTS จะต้องเป็นชาว

สิงคโปร์ หรือผู้อาศัยถาวรในสิงคโปร์ ซึ่งมีถิ่นพำนักในสิงคโปร์ โดยเป็นพนักงานระดับบริหารของสถาบันการเงินที่ได้รับการรับรองจาก Monetary Authority of Singapore ซึ่งได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากบริษัทของตน ทั้งนี้ FTS จะสนับสนุนทุนในการอบรมร้อยละ 50 และในจำนวนไม่เกิน 2,000 เหรียญสิงคโปร์ ต่อผู้เข้ารับการอบรมคนหนึ่ง ในการอบรมรายการหนึ่ง ๆ

- Monetary Authority of Singapore ได้ริเริ่มความพยายามที่จะช่วยเพิ่มความชำนาญให้มีความเข้มข้นในกลุ่มวิชาชีพการเงิน และส่งเสริมให้พวกเขามีความสามารถในการทำงานข้ามสายงานภายใต้ “the national Skills Future programme” อนึ่ง คณะกรรมการไตรภาคีของภาคการเงิน (the Financial Sector Tripartite Committee) ได้ให้คำแนะนำแก่กลุ่มวิชาชีพการเงินซึ่งเปลี่ยนผ่านเข้าสู่งานใหม่ในอุตสาหกรรมการเงิน โดยการจัดตั้งศูนย์ให้คำแนะนำด้านอาชีพในอุตสาหกรรมการเงิน (the Financial Industry Career Advisory Centre: FiCAC) ในเดือนเมษายน 2016 จากวันจัดตั้งจนถึงประมาณปลายเดือนกรกฎาคม 2016 มีผู้ที่อยู่ในกลุ่มวิชาชีพการเงินเข้ารับคำแนะนำกว่า 600 ราย
- ปัจจุบัน Monetary Authority of Singapore ได้เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาเพื่อสร้างทักษะเชิงลึกแก่ชาวสิงคโปร์ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการเงินที่กำลังทวีความสำคัญ โดยช่วงประมาณครึ่งปีแรกของปีค.ศ. 2016 เงินรางวัลและทุนการศึกษาประมาณ 100 ทุน ได้ถูกมองให้กับบุคคลที่ศึกษาหลักสูตรที่สร้างเสริมความชำนาญในด้านการบริหารความเสี่ยงและการกำกับดูแล (risk and compliance) การวิเคราะห์ข้อมูล (data analytics) การรักษาความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ (cyber security) การจัดการด้านการลงทุน และกลุ่มลูกค้าองค์กร (investment management and corporate banking)
- โครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure)
 - สิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับในด้านโครงสร้างพื้นฐานจาก IMD World Competitiveness Yearbook (2016) ในด้านหลัก ๆ ดังนี้
 - โครงสร้างพื้นฐานเบื้องต้น (basic infrastructure) อยู่ในอันดับที่ 9 ของโลก

- โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี (technological infrastructure) อยู่ในอันดับที่ 1 ของโลก
- โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ (scientific infrastructure) อยู่ในอันดับที่ 13 ของโลก
- โครงสร้างพื้นฐานด้านสุขภาพและสภาวะแวดล้อม (health and environment infrastructure) อยู่ในอันดับที่ 25 ของโลก และ
- โครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษา (education infrastructure) อยู่ในอันดับที่ 4 ของโลก

2. ปัจจัยด้านอุปสงค์ (demand condition)

○ ลักษณะของตลาดภายในประเทศ

○ ขนาดของตลาดและทิศทางของตลาด

- แม้ว่าสิงคโปร์จะมีจำนวนประชากรไม่มากนัก แต่ความจำเป็นเติบโตทางด้านเศรษฐกิจซึ่งหลัก ๆ มาจากภาคการผลิต (manufacturing) ภาคการค้าส่งและค้าปลีก (wholesale and retail trading) และภาคธุรกิจบริการ (business service) ล้วนแล้วแต่ต้องได้รับการสนับสนุนจากภาคการเงินจึงมีส่วนให้ภาคการเงินเติบโตไปด้วย
- นวัตกรรมทางการเงินที่พัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งส่งผลให้อุปสงค์ต่อผลิตภัณฑ์ทางการเงินและบริการทางการเงินมีมากขึ้น และมีความซับซ้อน (sophisticated) มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเติบโตขึ้นของ Financial Technology หรือ FinTech ซึ่งมีส่วนผลักดันให้ภาคการเงินของสิงคโปร์ต้องพัฒนาเพื่อให้สามารถรักษาความได้เปรียบในอดีตไว้ต่อไป ดังที่ Ravi Menon ซึ่งเป็น Managing Director ของ Monetary Authority of Singapore ได้กล่าวไว้ว่า⁷¹ “เทคโนโลยีได้เปลี่ยนแปลงการบริการด้านการเงิน และนวัตกรรมกำลังเพิ่มความสำคัญในฐานะเป็นที่มาของความ

⁷¹ Monetary Authority of Singapore (2015). “The Monetary Authority of Singapore announcement of the formation of a new FinTech & Innovation Group on 27 July 2015.

ได้เปรียบในการแข่งขันของอุตสาหกรรม (การเงิน) ทั้งนี้ Monetary Authority of Singapore ได้จัดตั้ง FinTech & Innovation Group (FTIG) ขึ้นภายใต้โครงสร้างของ Monetary Authority of Singapore โดยหน่วยงานดังกล่าวรับผิดชอบในด้านนโยบายที่เกี่ยวกับกฎระเบียบ และพัฒนากลยุทธ์ที่จะช่วยอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยให้กับการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเงิน เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนเพิ่มพูนประสิทธิภาพ และความสามารถในการแข่งขันของภาคการเงิน ทั้งนี้หน่วยงาน FTIC ประกอบไปด้วยหน่วยงานย่อย 3 หน่วยงานได้แก่ 1. Payments & Technology Solutions Office ซึ่งมีความรับผิดชอบหลักในการจัดทำนโยบาย และกลยุทธ์ที่จะส่งผลให้ระบบการชำระเงินมีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย 2. Technology Infrastructure Office ซึ่งมีความรับผิดชอบหลักเกี่ยวกับนโยบาย และกลยุทธ์ในการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานแก่ภาคการเงิน ซึ่งครอบคลุม cloud computing, big data, และ distributed ledgers เป็นต้น และ 3. Technology Innovation Lab ซึ่งจะสรรหาเทคโนโลยีที่มีความล้ำหน้า (cutting-edge technologies) ซึ่งมีศักยภาพที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับอุตสาหกรรมการเงิน และหน่วยงาน ดังกล่าว จะทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทดสอบนวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยในความพยายามที่จะส่งเสริมวัฒนธรรมในการพัฒนานวัตกรรมให้เกิดขึ้นในภาคการเงิน จะเกิดขึ้นไปพร้อม ๆ กับการสร้างความมั่นใจในด้านความปลอดภัยและความมั่นคง อนึ่ง Ravi Menon ได้กล่าวว่า การจัดตั้ง FTIG นี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของ Monetary Authority of Singapore ที่มีต่อความพยายามบรรลุถึงวิสัยทัศน์ในการเป็น Smart Financial Centre ซึ่งมุ่ง

ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างแพร่หลายในการสร้างโอกาสใหม่ ๆ และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน

○ ลักษณะตลาดภายนอกประเทศ

○ ขนาดของตลาดและทิศทางของตลาด

- สิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับโดย Global Financial Centre Index (GFCI) ให้เป็นศูนย์กลางทางการเงินอันดับที่ 3 ของโลกในปี ค.ศ. 2016 ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น อุปสงค์ต่อผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินของสิงคโปร์จากภายนอกประเทศย่อมมีปริมาณมาก ทั้งนี้สิงคโปร์เป็นประเทศที่ให้บริการทางการเงินในลักษณะของศูนย์กลางทางการเงินนอกประเทศ (offshore financial service centre) โดยเกี่ยวข้องกับการให้บริการทางการเงินนอกประเทศถึงประมาณร้อยละ 4.3 ของบริการทางการเงินนอกประเทศทั้งหมด โดย ให้บริการกับผู้ใช้บริการในต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ใช้บริการจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁷²
- ผู้รับบริการทางการเงินจำนวนมากต้องการให้ธุรกรรมทางการเงินของตนเป็นความลับ ซึ่งสิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับที่ 4 ในปี ค.ศ. 2015 โดย Financial Secrecy Index โดยเป็นรองเพียง สวิตเซอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกา และฮ่องกงเท่านั้น ทั้งนี้ Section 47 ของ Banking Act ได้ระบุไว้ว่าข้อมูลของผู้รับบริการจะต้องไม่ถูกเปิดเผยต่อผู้อื่นโดยเด็ดขาด ไม่ว่าจะจากธนาคาร หรือพนักงานของธนาคาร หากมิได้ระบุไว้ในข้อยกเว้นแห่ง Banking Act อย่างไรก็ตามสิงคโปร์มักถูกมองว่าเป็นสวรรค์ของผู้เสียภาษี เป็นสถานที่พอกเงิน ซึ่งรัฐบาลสิงคโปร์มิได้มีเจตนาในประเด็นดังกล่าว โดยรัฐบาลสิงคโปร์ได้มีความพยายามอย่างต่อเนื่องในอันที่จะบังคับใช้กฎระเบียบที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล อีกทั้งปัจจุบันสิงคโปร์มีฐานะเป็นรองประธานใน the Global Forum's

⁷² Tax Justice Network: financial secrecy index (2016). Narrative Report on Singapore (www.financialsecrecyindex.com)

Peer Review Group จึงส่งผลให้สิงคโปร์ต้องเร่งให้เกิดความโปร่งใส และให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวกับภาษีที่มีปัญหา อีกทั้งสิงคโปร์ยังเป็นประเทศแรก ๆ ที่ตกลงจะบังคับใช้มาตรฐาน “the Common Reporting Standard”⁷³ ในปี ค.ศ. 2018 ซึ่งสิงคโปร์จะทำการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีธนาคารต่าง ๆ ของบุคคลผู้มีหน้าที่เสียภาษีในเขตอำนาจของรัฐที่เป็นพันธมิตรกับสิงคโปร์โดยอัตโนมัติ ซึ่งการรับมาตรฐานดังกล่าว จะมีผลต่อการป้องกันการฟอกเงินซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของนาย Ravi Menon (2016) ที่ว่ากุญแจสู่ความสำเร็จดอกที่สามในการเป็นศูนย์กลางด้านการเงินของสิงคโปร์ คือ การเป็นศูนย์กลางทางการเงินที่ได้รับความเชื่อถือ (a trusted financial centre) และหนึ่งในหนทางสู่ความสำเร็จดังกล่าวรวมถึงการต่อต้านการฟอกเงิน

3. อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและอุตสาหกรรมสนับสนุน (related & supporting industries)

- อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology industry) เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และอุตสาหกรรมสนับสนุนที่สำคัญยิ่งของอุตสาหกรรม

⁷³ The common reporting standard ถือว่าเป็นแม่บทของการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านบัญชีการเงิน โดยใช้หลักถิ่นที่อยู่ในการเสียภาษีเป็นมาตรฐานเดียวกัน เมื่อมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางภาษีแล้ว เชื่อว่าจะสามารถป้องกันการหลบหนี และหลีกเลี่ยงภาษี ตลอดจนขจัดอาชญากรรมทางภาษีข้ามชาติ รวมถึงยังแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสในระบบภาษีของแต่ละประเทศ ปัจจุบันมีประเทศสมาชิกรวม 134 ประเทศ โดยมีสมาชิกจากอาเซียนรวม 4 ประเทศเข้าร่วม ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และ อินโดนีเซีย (จาก สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงสิงคโปร์ รายงานข่าวเด่นประจำสัปดาห์จากสิงคโปร์ วันที่ 17-23 กันยายน 2559) ทั้งนี้งานวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2559) ได้ระบุไว้ว่าในโลกที่ไร้พรมแดนมากขึ้นนั้น การย้ายเงินทุนจากประเทศที่มีต้นทุนภาษีสูงไปยังประเทศที่มีต้นทุนภาษีต่ำกว่าเป็นไปได้ง่ายขึ้น กอปรกับในปัจจุบันธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้รับการพัฒนาอย่างมาก ซึ่งมีส่วนทำให้การเลี่ยงภาษีมีความซับซ้อน และการตรวจสอบถิ่นสัญชาติและถิ่นที่อยู่ของผู้เสียภาษีทำได้ยากขึ้น ดังนั้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลภาษีระหว่างประเทศนับวันจะยิ่งมีการนำมาใช้มากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากจะช่วยสร้างความโปร่งใสของและตรวจสอบความถูกต้องของผู้เสียภาษีแล้ว การแลกเปลี่ยนข้อมูลภาษีระหว่างประเทศดังกล่าวยังจะเพิ่มมากขึ้นจากแรงกดดันของประเทศและองค์กรต่าง ๆ ที่ต้องการข้อมูลภาษีเพื่อเพิ่มยอดการจัดเก็บอีกด้วย อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังไม่เคยเข้าทำความตกลงประเภทช่องทางการแลกเปลี่ยนข้อมูลภาษีตามข้อตกลงแต่อย่างใด (จาก สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (กันยายน 2559), โครงการวิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนากฎหมายไทยเพื่อรองรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางภาษีระหว่างประเทศ)

การเงินของสิงคโปร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ financial technology ทวีความสำคัญ
ขึ้นเรื่อย ๆ

- สิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับในด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับ
เทคโนโลยีสารสนเทศจาก โดย IMD World Competitiveness Yearbook
(2016) ในด้านหลัก ๆ ดังนี้
 - ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology
skills) อยู่ในอันดับที่ 9 ของโลก
- Monetary Authority of Singapore ได้จัดตั้ง FinTech & Innovation
Group (FTIG) เพื่อรับผิดชอบในด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบ และ
พัฒนากลยุทธ์ที่จะช่วยอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยให้กับการ
ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเงิน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น
- Monetary Authority of Singapore ได้เปิดตัว FinTech Innovation
Lab ซึ่งรู้จักกันในนาม Looking Glass @ MAS ทั้งนี้ นาย Sopnendu
Mohanty ซึ่งเป็น Chief FinTech Officer ของ Monetary Authority of
Singapore ได้กล่าวไว้ในการประกาศเปิดตัวของ FinTech Innovation
Lab เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2016 ว่าทาง Monetary Authority of
Singapore ได้มีความพยายามที่จะส่งเสริมให้สถาบันการเงินต่าง ๆ ก่อตั้ง
innovation labs ของตนในสิงคโปร์เสมอมา และในวันนี้ทาง Monetary
Authority of Singapore ก็ได้แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจจริงในการส่งเสริม
ให้เกิดวัฒนธรรมในการสร้างนวัตกรรมในภาคการเงินผ่านการเปิด
FinTech Innovation Lab แห่งนี้ ซึ่งหวังที่จะให้ lab แห่งนี้เป็นต้นแบบใน
การเชื่อมโยง สร้างความร่วมมือ ตลอดจนร่วมสร้างสรรค์ในชุมชนชาว
FinTech ทั้งนี้ Looking Glass @ MAS มีวัตถุประสงค์หลักในการทำการ
ทดลองเกี่ยวกับ FinTech ร่วมกับสถาบันการเงิน start-ups และ ผู้
ให้บริการเทคโนโลยี (Technology vendor) ตลอดจนให้คำปรึกษาแก่
start-ups โดยผู้เชี่ยวชาญของอุตสาหกรรมในด้านต่าง ๆ เช่น กฎหมาย
กฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ และแง่มุมต่าง ๆ ด้านธุรกิจ รวมทั้งให้บริการ
อบรม และสร้างกิจกรรมเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชน FinTech

○ สำหรับความก้าวหน้าทางด้าน FinTech ของสิงคโปร์ ทางด้านของภาคเอกชน มีการดำเนินการดังต่อไปนี้

- ธนาคาร UOB เป็นธนาคารแห่งแรกในภูมิภาคเอเชียที่สร้างการระดมทุนจากมวลชน หรือ crowdfunding กับ Israel's OurCrowd เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2559 ซึ่งจะเป็นช่องทางเข้าถึงเงินทุนของผู้ที่มีโครงการแต่ไม่มีเงินทุนในการดำเนินงาน ซึ่งเจ้าของโครงการสามารถนำเสนอโครงการผ่านเว็บไซต์เพื่อระดมทุนจากบุคคลทั่วไป โดยผู้ลงทุนให้จะได้รับหุ้น หรือส่วนแบ่งจากการขาย ซึ่งธนาคาร UOB เห็นว่าวิสาหกิจขนาดเล็กลงและขนาดกลาง (SMEs) นั้นเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจเอเชีย และธนาคาร UOB เองก็เป็นธนาคารเพื่อวิสาหกิจขนาดเล็กลงและขนาดกลางที่ใหญ่ที่สุดของสิงคโปร์จึงมีประสบการณ์และความเข้าใจที่เกี่ยวกับธุรกิจตั้งต้น (Start-ups) และขนาดเล็กลงและขนาดกลาง (SMEs) ซึ่งความร่วมมือในการสร้างการระดมทุนจากมวลชนนี้จะส่งผลให้ผู้ประกอบการชาวเอเชียเข้าถึงแหล่งทุนในอิสราเอล Silicon Valley และที่อื่น ๆ ทั่วโลก⁷⁴

- ธนาคาร OCBC เป็นธนาคารแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ใช้เทคโนโลยี blockchain ในการให้บริการโอนเงินทั้งในประเทศและการโอนเงินระหว่างประเทศ ซึ่งการใช้ระบบชำระเงินโดย blockchain นั้นเชื่อว่าจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และความปลอดภัยรวมทั้งต้นทุนที่ลดลงและประสบการณ์ที่ดีขึ้นของผู้ใช้บริการ ธุรกิจการชำระเงินนำร่องระหว่างธนาคาร OCBC และ ธนาคารอื่น ๆ เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560 ซึ่ง blockchain solution นี้เป็นการพัฒนาร่วมกันระหว่างธนาคาร OCBC และบริษัทท้องถิ่นที่พัฒนาระบบการชำระเงินของธนาคาร ได้แก่ บริษัท BCS Information System ทั้งนี้เมื่อระบบการชำระเงินดังกล่าวสมบูรณ์แล้ว ระบบการชำระเงินระหว่างธนาคารในสิงคโปร์และคู่ทำธุรกรรมในต่างประเทศจะสามารถทำได้โดยอัตโนมัติผ่านทางตัวกลาง ทั้งนี้ธนาคาร OCBC จะได้ขยายขอบเขตการใช้เทคโนโลยี

⁷⁴ www.uob.co.th/en/investor/press/news/2016/news-03Mar2016.html

blockchain ไปยังผลิตภัณฑ์ทางการเงินอื่นๆ และบริการซอฟต์แวร์ผ่านอินเทอร์เน็ต (service applications)⁷⁵

- นอกจากนี้ธนาคาร OCBC ยังได้พัฒนาเครื่องมือทางการเงินที่เรียกว่า Fincast ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยแนะนำว่าผู้ใช้บริการ Fincast ดังกล่าวควรลงทุนในตราสารใด ในสัดส่วนเท่าใด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการออมของผู้ใช้บริการคนดังกล่าว โดยซอฟต์แวร์ดังกล่าว จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้บริการป้อนเข้าไป อาทิเช่น วัตถุประสงค์ในการออม ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ สัดส่วนการลงทุนในปัจจุบัน เป็นต้น นอกจากนี้ OCBC ยังพัฒนาเครื่องมือในการบริหารจัดการความมั่งคั่ง (Wealth Management) ที่เรียกว่า BondIT ซึ่งเครื่องมือนี้พัฒนามาเพื่อรองรับกลุ่มผู้ใช้บริการที่ไม่นิยมการลงทุนในตราสารทุน ดังนั้นเครื่องมือนี้จะเน้นการวิเคราะห์ว่าผู้ใช้บริการควรลงทุนในตราสารหนี้ใด ภายใต้ความเสี่ยงที่ตนยอมรับได้ และสามารถให้คำแนะนำได้ภายในเวลา 90 วินาที นอกจากนี้ทางธนาคาร OCBC ได้สร้างบริการสินบ้านในรูปแบบ Virtual Reality กล่าวคือ ธนาคารให้บริการเว็บไซต์เพื่อขอสินเชื่อ โดยมีลักษณะเสมือนผู้รับบริการเข้าไปขอสินเชื่อด้วยตนเองที่ธนาคาร⁷⁶

- ธนาคาร DBS ได้เซ็นสัญญากับ Amazon เพื่อนำ Amazon web services มาผสานกับเทคโนโลยี Cloud ทั้งนี้ธนาคาร DBS จัดเป็นธนาคารแรก ๆ ที่ใช้เทคโนโลยี Cloud ซึ่งช่วยให้ธนาคารสามารถสร้างและพัฒนา application ใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็วและคล่องตัว และข้อมูลมีความปลอดภัยสูง⁷⁷

4. กลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน (firm strategy, structure and rivalry)

⁷⁵ <http://fintchnews.sg> First Bank in SouthEast Asia To Use Blockchain Technology For Payment Services by FinTechnews Singapore November 14,2016

⁷⁶ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงสิงคโปร์ (พฤศจิกายน 2559) Singapore FinTech. pp. 4-5

⁷⁷ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงสิงคโปร์ (พฤศจิกายน 2559) Singapore FinTech. P.5

○การจัดการจากภาครัฐก่อให้เกิดการแข่งขันขึ้นในภาคการเงินของสิงคโปร์ ทั้งนี้ การแข่งขันที่สูงจะช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและเทคโนโลยีการผลิต โดย ในวันที่ 17 พฤษภาคม 1999 Monetary Authority of Singapore ได้ประกาศ โครงการที่จะเปิดเสรีธนาคารพาณิชย์ (a programme to liberalise commercial banking) และสร้างความเข้มแข็งด้านธรรมาภิบาลแก่ธนาคาร ท้องถิ่น (strengthen corporate governance of local banks) โดยระบุ วัตถุประสงค์ว่าต้องการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เปิด และมีการแข่งขันเพื่อเป็น สิ่งเร้าให้เกิดการพัฒนาและการยกระดับของธนาคารท้องถิ่น โดยนาย ลีเซียนลุง (Lee Hsien Loong) ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่ง Chairman ของ Monetary Authority of Singapore ได้กล่าวไว้ว่า โครงการดังกล่าวจะช่วยสร้างความ แข็งแกร่งให้กับระบบธนาคารของสิงคโปร์ ตลอดจนให้บริการธนาคารที่มี คุณภาพแก่ชาวสิงคโปร์ และส่งเสริมสถานะความเป็นศูนย์กลางทางการเงิน ระหว่างประเทศของสิงคโปร์ ซึ่งสามารถสรุปความพยายามในการสร้าง บรรยากาศในการแข่งขันให้ระบบธนาคารพาณิชย์ในครั้งนี้ได้ 3 ด้านหลัก ดังต่อไปนี้

- แผนเปิดเสรีธนาคารพาณิชย์ระยะ 5 ปี
- ปรับปรุงธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน
- ยกเลิกข้อกำหนดที่ให้ต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 40 ในธนาคาร พาณิชย์ท้องถิ่น (local bank)

○ระบบสิทธิประโยชน์ที่ดึงดูด อาทิต

- รัฐบาลสิงคโปร์จัดตั้ง Finance and Treasury Centre (FTC) เพื่อ สนับสนุนให้บริษัทขนาดใหญ่ใช้สิงคโปร์เป็นศูนย์บริหารเงิน (Finance and Treasury Centre) ในภูมิภาค โดยบริษัทดังกล่าวจะต้องมีการใช้ จ่ายรวม (total business spending) ไม่ต่ำกว่า 750,000 เหรียญ สิงคโปร์ โดยมีเจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการปฏิบัติงานในศูนย์บริหารเงิน ของบริษัทที่ตั้งอยู่ที่สิงคโปร์อย่างน้อย 3 คน มีกิจกรรมทางการเงิน อาทิต บริการให้คำแนะนำทางการเงินเตรียมตราสารเครดิต (letter of credit) ระหว่างบริษัทเครือข่ายอย่างน้อย 3 บริษัท บริษัทที่มี คุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขจะเสียภาษีนิติบุคคลในอัตราลดหย่อนร้อยละ

ละ 10 จากรายได้ที่ได้รับจากบริษัทลูก (subsidiary) หรือบริษัทในเครือที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงิน และดอกเบี้ยที่ได้จากการลงทุนทางการเงินอื่น ๆ โดยบริษัทที่ได้รับสิทธิต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของสิงคโปร์ (Economic Development Board : EDB)

○การคุ้มครองผู้ลงทุนทางการเงิน

- สิงคโปร์มีระบบคุ้มครองเงินฝาก (deposit insurance) ซึ่งครอบคลุมเงินฝากทั้งธนาคาร (banks) สถาบันการเงิน (financial companies) และผู้ประกอบการการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) ในสิงคโปร์โดยจะครอบคลุมเฉพาะเงินฝากสกุลเหรียญสิงคโปร์ และมีวงเงินรับประกันไม่เกิน 50,000 เหรียญสิงคโปร์ต่อราย

○กฎหมายแข่งขัน

- สิงคโปร์มีระบบกฎหมายที่คุ้มครองให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ IMD World Competitiveness Yearbook (2016) ได้จัดสิงคโปร์ไว้ในอันดับที่ 6 ของโลกที่มีกฎหมายการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการป้องกันการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม และอันดับที่ 2 ในด้านที่สิงคโปร์มีกรอบกฎหมาย และข้อบังคับ (legal and regulatory framework) ที่จูงใจให้เกิดการแข่งขันของหน่วยธุรกิจ

5. บทบาทของภาครัฐ (the role of government) เป็นการพิจารณาถึงนโยบายของภาครัฐที่มีผลต่อศักยภาพการแข่งขันของประเทศสิงคโปร์

- รัฐบาลสิงคโปร์มีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำพาสิงคโปร์สู่การเป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศ ดังรายละเอียดที่ปรากฏอยู่ในรายงานวิจัยฉบับนี้

6. โอกาส และ/หรือ เหตุสุคติวิสัย (chance) เป็นการพิจารณาถึงปัจจัยเฉพาะอื่น ๆ หากว่ามีความสำคัญต่อการแข่งขันของอุตสาหกรรมการเงินสิงคโปร์

- โอกาสที่สำคัญโอกาสหนึ่งคือ Brexit ที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดความไม่แน่นอนในสภาพของอังกฤษ ซึ่งปัจจุบันเป็นศูนย์กลางทางการเงินอันดับ 1 ของโลก โดยเฉพาะความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้สิงคโปร์มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นในฐานะศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศที่มีการเมือง และอัตราแลกเปลี่ยนที่มีเสถียรภาพ
- เหตุผลวิสัยที่พึงระวัง ได้แก่ ประเด็นเรื่องความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีที่จำเป็นจะต้องมีเพื่อก้าวสู่การเป็น Smart Financial Centre ของสิงคโปร์ต่อไป หากเกิดปัญหาขึ้น และประชาชนรู้สึกไม่ปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีเกี่ยวกับภาคการเงินก็จะส่งผลต่อเป้าหมายการเป็น Smart Financial Centre

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

5.1 สรุปผลการศึกษา

เกาะเล็ก ๆ ปลายแหลมมลายูในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีทรัพยากรจำกัด แม่น้ำจืดที่จะใช้กลับมีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วจนถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วเพียงหนึ่งเดียวในภูมิภาค โดยใช้ช่วงเวลาไม่ถึงครึ่งศตวรรษในการเจริญเติบโตอย่างก้าวกระโดด ความโดดเด่นดังกล่าวทำให้ประเทศสิงคโปร์เป็นกรณีศึกษาเพื่อให้เห็นถึงวิวัฒนาการ แนวคิด และวิธีการพัฒนาที่ส่งผลให้ สิงคโปร์มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจดังเช่นทุกวันนี้

แม้ว่าวัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้จะเน้นถึงพัฒนาการทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคการเงิน ของประเทศสิงคโปร์ แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าพัฒนาการทางเศรษฐกิจ มักมีความเกี่ยวเนื่องกับประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลงและปรับตัว ทางด้านการเมือง สังคม และวัฒนธรรมอยู่ด้วย ดังนั้นการจะเข้าใจถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องมีภาพกว้างในการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่อยู่ด้วย

พื้นที่ประเทศสิงคโปร์ในยุคก่อนศตวรรษที่ 17 เป็นเพียงพื้นที่รกร้างส่วนมาก พื้นที่ไม่อุดมสมบูรณ์ไม่เหมาะกับการเกษตร มีสินค้าสำคัญที่พอนำมาแลกเปลี่ยนได้คือ ทอง (เนื้อหยาบและคุณภาพต่ำ) ไม้ และดีบุก มีหมู่บ้านชาวประมงอยู่ประปรายและยังเป็นที่พำนักของกลุ่มโจรสลัด มีการค้าขายอยู่บ้างจากการผ่านทางของพ่อค้านักเดินเรือชาวจีน จนในช่วงปลายศตวรรษที่ 17 ต่อเนื่องไปจนถึงต้นศตวรรษที่ 19 พื้นที่สิงคโปร์ได้ถูกควบคุมจากประเทศมหาอำนาจในการเดินเรือ โดยเริ่มจากการแผ่ขยายของอาณาจักรมะละกา ต่อเนื่องมาจนถึงการขยายอำนาจของกองเรือโปรตุเกส และฮอลันดา จนเข้ามาในสมัยต้นศตวรรษที่ 19 เมื่ออังกฤษได้ทำข้อตกลงกับฮอลันดาและได้เข้าปกครองประเทศตั้งแต่นั้นต่อเนื่องไปจนถึงต้นสงครามโลกครั้งที่ 2

การเข้าครอบครองของประเทศอังกฤษนี้เองที่ส่งผลให้ประเทศสิงคโปร์กลายเป็นเมืองท่าของการค้าขายที่สำคัญของภูมิภาคโดยมีแนวนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งคือการเป็น Free Port ซึ่งทำการค้าทางเรือกับทุกชาติ ส่งผลให้การพัฒนาการทางเศรษฐกิจของประเทศก็เริ่มจากการค้าขายเป็นต้นมา และทำให้เกิด การขยายตัวของแรงงานชาวจีนอย่างต่อเนื่อง การเข้ามาของอังกฤษส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ทั้งยังวางรากฐานที่สำคัญให้กับสิงคโปร์ ได้แก่ การเล็งเห็นถึงทำเลที่ตั้งของสิงคโปร์ว่าเป็นทรัพยากร

ที่สำคัญของประเทศ และการเข้ามาของคนอังกฤษและจีน ส่งผลให้คนในพื้นที่เริ่มมีพื้นฐานของภาษาอังกฤษและจีน นอกเหนือจากภาษาท้องถิ่น ซึ่งทั้งสองประการนี้ส่งผลประโยชน์มหาศาลกับประเทศในเวลาต่อมา

ในช่วงที่อังกฤษปกครองสิงคโปร์ ยังมีปัจจัยเสริมที่ทำให้สิงคโปร์มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วคือ การขุดคลองสุเอซ ซึ่งทำให้การเดินทางเรือเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ความนิยมของการบริโภคอาหารกระป๋องส่งผลให้เกิดตลาดการค้าดีบุกในสิงคโปร์ และพัฒนาจนเป็นตลาดที่สำคัญในการค้าดีบุกของโลก (การค้าดีบุกส่งผลให้เริ่มมีการขยายตัวของภาคการเงินระหว่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าให้กับผู้ค้าดีบุก จนเป็นรากฐานสำคัญของภาคการเงินของสิงคโปร์) และ การนำเอาสภาพารเข้ามาในพื้นที่โดยบังเอิญ ส่งผลให้สิงคโปร์สามารถพัฒนาจนกลายเป็นตลาดประมุขที่สำคัญของภูมิภาค ปัจจัยเสริมเหล่านี้เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ต้องหยุดชะงักลงพร้อมกับการปกครองของอังกฤษ เมื่อกองทัพญี่ปุ่นเข้ามายึดอำนาจในช่วงต้นของสงครามโลกครั้งที่สอง (ค.ศ. 1942 – 1945) ต่อเนื่องไปจนจบสงคราม ในช่วงดังกล่าว กองทัพญี่ปุ่นใช้สิงคโปร์เป็นฐานในการผลิตสินค้าพื้นฐานทางการบริโภคต่าง ๆ เพื่อส่งกลับประเทศ ทำให้การเป็นเมืองท่าต้องหยุดชะงักลง ตลอดจนการดำเนินนโยบายทางการเงินที่ขาดวินัยของกองทัพญี่ปุ่นทำให้เกิดเงินเฟ้ออย่างมากในประเทศ

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง อังกฤษได้เข้ามาปกครองอีกครั้งและฟื้นฟูความเป็นเมืองท่าทางการค้าของสิงคโปร์ ทำให้เศรษฐกิจสิงคโปร์มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องอีกครั้ง ในช่วงดังกล่าวจนถึงการประกาศเอกราชของสิงคโปร์ (ค.ศ. 1965) นั้น นอกจากให้ความสำคัญทางการค้า อังกฤษยังผลักดันให้เกิดภาคอุตสาหกรรมขึ้นในสิงคโปร์จากการใช้ประโยชน์ของโรงงานต่อเนื่องจากที่กองทัพญี่ปุ่นสร้างไว้ จนถึงช่วงก่อนประกาศเอกราช ประเทศสิงคโปร์เริ่มเล็งเห็นความสำคัญของการปกครองตนเอง การรวบรวมความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการพัฒนาทางเศรษฐกิจด้วยตัวเองมากขึ้น เริ่มมีการวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจในระยะยาว และเริ่มการเปลี่ยนแปลงจากการสนับสนุนอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า ซึ่งขัดต่อการเป็นเมืองท่า มาเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และยังเริ่มเล็งเห็นถึงความสำคัญของภาคบริการมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภาคการเงิน

จากแนวคิดถึงการพัฒนาดังกล่าว ความสำคัญทางด้านภูมิศาสตร์ที่ตั้งของสิงคโปร์ ทำให้แนวคิดการเป็นศูนย์กลางทางการเงิน (Financial Centre) ของประเทศเริ่มมีความโดดเด่นขึ้น อย่างไรก็ตาม ในช่วงรอยต่อของการประกาศเอกราช รัฐบาลสิงคโปร์ โดย นายลี กวน ยู จำเป็นต้องมีการดำเนินการวางรากฐานอื่น

ๆ ที่สำคัญให้ได้ก่อนนั้นคือการดูแลแรงงานที่หลั่งไหลเข้ามาจากประเทศจีนตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งแรงงานกลุ่มนี้มักเป็นแรงงานที่มีข้อจำกัดทางด้านทักษะต่าง ๆ ดังนั้น รัฐบาลของสิงคโปร์ในช่วงนั้น จึงดำเนินการสร้างที่พักอาศัยให้กับประชาชน โดยมีการตั้ง Housing and Development Board เพื่อดูแลเรื่องนี้โดยเฉพาะ และมีการสร้างงานในภาคอุตสาหกรรมโดยตั้ง Jurong Industrial Estate ขึ้นเพื่อให้เกิดการผลิตในภาคอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น

การดำเนินการโครงการขนาดมหึมาทั้งสองของรัฐบาลสิงคโปร์ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดทางการเงินขึ้น โดยเฉพาะในแง่ผู้ลงทุน รัฐบาลสิงคโปร์จึงมีแนวคิดรัฐวิสาหกิจ คือให้รัฐรับลงทุนในโครงการดังกล่าว และรัฐได้ตั้งธนาคารเพื่อการพัฒนาสิงคโปร์ (the Development Bank of Singapore Limited (DBS): present name DBS bank ltd.) เพื่อรองรับและทำให้เกิดการหมุนเวียนของเงินทุนขึ้น และทำให้โครงการดังกล่าว ลุล่วงไปได้ด้วยดี

จากการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเน้นภาคอุตสาหกรรมข้างต้น และการเป็นเมืองท่าของสิงคโปร์ ส่งผลให้ในช่วงทศวรรษที่ 1960 เรื่อยมา ภาคบริการของสิงคโปร์ โดยเฉพาะภาคการเงิน เกิดการเจริญเติบโตขึ้นอย่างช้า ๆ เพื่อรองรับการทำธุรกรรมทางการเงินที่เกิดขึ้นทั้งในและระหว่างประเทศ โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการขยายตัวดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นปัจจัยภายนอก อันได้แก่การค้าระหว่างประเทศ เป็นหลัก และปัจจัยดังกล่าวส่งผลเป็นอย่างมากในช่วงทศวรรษ 1990 เนื่องจากการสร้างข้อตกลงทางการค้าเสรีที่มีมากยิ่งขึ้นและถูกขับเคลื่อนโดย WTO นอกจากนี้ยังได้รับแรงหนุนจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี (ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของรัฐบาลสิงคโปร์) และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริโภคของประชากรในภูมิภาค นอกจากนี้สภาพทางภูมิศาสตร์ (location) ของประเทศยังส่งผลให้เกิดการสนับสนุนทั้งทางด้านการค้า และยังเป็นทำเลที่ตั้งที่ดีในเรื่องบริการทางการเงิน โดยเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างตลาดการเงินทางฝั่งตะวันตกและตะวันออกได้เป็นอย่างดี

จากปัจจัยข้างต้นทำให้หลังจากที่สิงคโปร์มีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อพัฒนาส่งเสริมภาคบริการ (services promotion division) ในปี ค.ศ. 1986 ภาคบริการของสิงคโปร์มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะบริการพื้นฐานอันได้แก่ บริการทางการเงิน บริการทางการค้า และบริการทางการสื่อสารและเทคโนโลยีต่าง ๆ จะทำให้ตั้งแต่ทศวรรษ 1990 ภาคบริการของสิงคโปร์มีการขยายตัวเร็วกว่าภาคอุตสาหกรรม

ดังที่ได้แสดงไว้ข้างต้น ในช่วงของการประกาศเอกราช อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนผ่าน ทั้งในภาคอุตสาหกรรม และการเล็งเห็นการพัฒนาเศรษฐกิจผ่านภาคบริการ รัฐบาลสิงคโปร์ตระหนักว่าควรมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาจากอุตสาหกรรมเน้นการใช้แรงงาน ไปเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้ทุนและเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น ประกอบกับความต้องการพัฒนาในภาคบริการ โดยเฉพาะภาคการค้าซึ่งเป็นรากฐานของเศรษฐกิจสิงคโปร์อยู่แล้ว และภาคการเงิน ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวต้องการใช้แรงงานที่มีทักษะมากยิ่งขึ้น จึงมีแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาเพื่อวางรากฐานแรงงานมีทักษะ เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของภาคการผลิตดังกล่าวข้างต้น

จากแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจผ่านอุตสาหกรรมและบริการส่งผลให้สิงคโปร์ต้องการวางระบบการศึกษาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการป้อนแรงงานเข้าสู่ตลาดในระยะยาว ของดีที่สำคัญที่สุดของโครงการดังกล่าวคือ การวางแผนอย่างเป็นระบบควบรวมกันอย่างบูรณาการระหว่างภาคต่าง ๆ ทำให้แรงงานผู้ได้รับการศึกษาในระบบเป็นที่ต้องการของตลาดเอง โดยในช่วงแรก (ช่วง Survival-Driven Education: ทศวรรษ 1960 – 1980) เป็นการวางรากฐานการศึกษาโดยการเพิ่มปริมาณโรงเรียนและครูจำนวนมาก ความหลากหลายทางชนชาติและวัฒนธรรมในขณะนั้นทำให้เกิดระบบ bilingual โดยให้นักเรียนเรียนอย่างน้อยสองภาษา คือภาษาถิ่น (ซึ่งในขณะนั้น ได้แก่ ภาษา มาเล จีน หรือ ทมิฬ) และภาษาอังกฤษ มีการเพิ่มปริมาณ การกระจายและคุณภาพของหนังสือเรียนจากระบบ Textbook Agency ในช่วงแรกนี้เป็นการกระจายการศึกษาให้ทั่วถึงและคุณภาพยังไม่ได้อยู่ในระดับสูงมากนัก

การพัฒนาการศึกษาช่วงที่สอง (ช่วง efficiency-driven education: ทศวรรษ 1980 – 2000) เป็นช่วงที่รัฐบาลเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้ทุนและแรงงานมีฝีมือสูง ทำให้การพัฒนาทุนมนุษย์ต้องมีการส่งเสริมให้เกิดความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากยิ่งขึ้นและเน้นการนำไปใช้งาน เพื่อการนี้ รัฐบาลสิงคโปร์จึงสร้างทางเลือกในการศึกษาระดับมัธยมให้กับประชาชน โดยแบ่งออกเป็นสามประเภทคือ 1) หลักสูตรมัธยมเชิงวิชาการ (academic high school) ซึ่งสนับสนุนให้นักเรียนมุ่งเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย 2) หลักสูตรมัธยมโพลีเทคนิค (polytechnic high school) มุ่งสร้างนักเทคนิคที่เฉพาะทางและมีเป้าหมายทางวิชาชีพชัดเจน 3) Technical School เพื่อสนับสนุนนักเรียนที่ไม่ได้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ

ในช่วงที่ 3 ของพัฒนาการทางการศึกษาสิงคโปร์ (ability-based, aspiration-driven education: จากกลางทศวรรษ 2000 จนถึงปัจจุบัน) เป็นช่วงที่การศึกษาสิงคโปร์พยายามเน้นการควบรวมและประยุกต์ความรู้ในห้องเรียนเพื่อให้สามารถเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้ มีการสร้างกองทุนเพื่อเน้นการวิจัย และดึงผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มาทำงานที่สิงคโปร์เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของความรู้ (knowledge spillover) มี

ระบบการศึกษาที่รองรับความต้องการและความสนใจของผู้ศึกษามากยิ่งขึ้น เน้นการเรียนแบบปฏิบัติกันเป็น Cluster มากขึ้นและมุ่งให้ผู้ศึกษาสร้างความคิดต่อยอดและกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการควรวรรณเอาาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีเข้ากับการเรียนในห้องเรียนเพื่อให้เกิดการต่อยอดทางความรู้และเพิ่มพูนทักษะอีกด้วย

จากพัฒนาการทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ที่เน้นด้านอุตสาหกรรมมาในอดีต และปรับมาสนับสนุนภาคบริการโดยเฉพาะภาคการเงิน ทำให้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศซึ่งประสบความสำเร็จอย่างสูง จากผลการศึกษาเราไม่อาจปฏิเสธได้ว่าความสำเร็จนี้มาจากการผลักดันของนโยบายภาครัฐเป็นสำคัญ รัฐบาลไม่เพียงแต่ชี้ว่าภาคการเงินจะนำมาซึ่งความเจริญเติบโต แต่รัฐบาลสิงคโปร์ได้ลงมือปฏิบัติทั้งในด้านการวางโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น การออกกฎหมาย และปรับปรุงกฎหมาย รวมทั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไป ในขณะเดียวกันแม้ว่าสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์จะมีความได้เปรียบในด้านเวลาที่สิงคโปร์สามารถเข้าไปเติมเต็มบริการทางการเงินการธนาคารของโลกให้มีบริการครบ 24 ชั่วโมง แต่ในขณะเดียวกันสภาพทางภูมิศาสตร์ก็ได้สร้างข้อจำกัดทั้งในด้านพื้นที่ และทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยข้อจำกัดเหล่านี้จึงส่งผลให้สิงคโปร์มองหาสิ่งที่จะนำมาซึ่งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่แตกต่างไปจากประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จนนำไปสู่การพัฒนาภาคการเงินไปเป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศ อนึ่ง แม้สิงคโปร์จะมีจำนวนประชากรน้อย แต่ก็เต็มไปด้วยประชากรที่มีคุณภาพ มีการศึกษา และมีทักษะความชำนาญ ในขณะเดียวกันรัฐบาลก็ได้หยุดยั้งที่จะพัฒนาศักยภาพของแรงงานในภาคการเงิน ผ่านการอบรม การให้รางวัล และทุนการศึกษา ตลอดจนการกำหนดการวัดระดับความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ แรงงานเหล่านี้จึงสามารถเพิ่มพูนศักยภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ในขณะเดียวกันสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และค่าตอบแทนในภาคการเงินที่สูงกว่าภาคการผลิตและภาคบริการอื่น ๆ หลายภาคโดยเปรียบเทียบดึงดูดให้ชาวต่างชาติที่มีทักษะความชำนาญสูงเข้ามาเสริมความแข็งแกร่งของภาคการเงินสิงคโปร์ อย่างไรก็ตามการรักษาความเป็นผู้นำในการเป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศของสิงคโปร์นั้นก็เผชิญกับความท้าทายอยู่เนื่อง ๆ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วในโลกการเงิน ประเด็นหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อสิงคโปร์หากเรามองว่าการเป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศเทียบเท่ากับการเป็นสวรรค์ทางด้านภาษีคือ การที่สิงคโปร์ตกลงที่จะทำการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีธนาคารต่าง ๆ ผ่านการบังคับใช้มาตรฐาน “the Common Reporting” ในปี ค.ศ. 2018 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มลูกค้าที่ต้องการรักษาความลับ อย่างไรก็ตามทางสิงคโปร์เห็นว่าการเป็นศูนย์กลางทางการเงินที่ได้รับความเชื่อถือ ถือเป็นกุญแจสู่ความสำเร็จดอกแรกในการเป็นศูนย์กลางด้านการเงิน และหนึ่งในหนทางสู่ความสำเร็จได้แก่ การต่อต้านการฟอกเงิน

นอกจากนี้ยังมีประเด็นเรื่องความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีที่จำเป็นจะต้องมีเพื่อก้าวสู่การเป็น Smart Financial Centre ของสิงคโปร์ต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากพัฒนาการทางเศรษฐกิจของประเทศสิงคโปร์ทำให้พอจะเห็นภาพได้ว่า แม้ว่าประเทศไทยและสิงคโปร์จะมีความแตกต่างกันทั้งในหลายด้าน และแนวทางการพัฒนาอาจจะใช้กระบวนการเดียวกันไม่ได้ หากแต่ความสำคัญอยู่ที่การเล็งเห็นถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของประเทศ และนำเอาจุดแข็งมาเป็นแกนหลักในการพัฒนา ยิ่งกว่านั้น การมีกรอบนโยบายและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนทำให้กระบวนการวางแผนในการพัฒนา เป็นไปได้อย่างมีทิศทาง ประกอบการการวางแผนงานเพื่อสนับสนุนเป็นไปอย่างมีระบบ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างทุนมนุษย์ หรือการวางกรอบการพัฒนาภาคการผลิตต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลัก สิ่งเหล่านี้อาจพอเป็นแนวทางให้การวางนโยบายของประเทศเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเห็นผลสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น

5.3 ข้อจำกัดทางการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ข้อจำกัดที่สำคัญของการศึกษานี้คือการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้น เป็นพัฒนาการที่ไม่สามารถแยกกันอย่างเด็ดขาดได้ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจ การที่คณะผู้วิจัยพยายามจำแนกเอาเฉพาะส่วนที่เป็นพัฒนาการทางเศรษฐกิจมาแจกแจงนั้น หลายครั้งอาจมีเหตุการณ์ที่นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันอย่างเบื้องหลัง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปัจจัยดังกล่าว ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง อยู่นอกเหนือขอบเขตของการศึกษา และคณะผู้วิจัยก็ไม่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นการศึกษานี้จึงให้ข้อมูลที่มุ่งเน้นพัฒนาการทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ หากต้องการให้มีความสมบูรณ์อย่างบูรณาการ อาจจำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของศาสตร์อื่น ๆ ข้างต้นอีกด้วย

นอกเหนือจากข้อจำกัดข้างต้น Huff (1995) ได้ชูประเด็นที่น่าสนใจว่าโครงสร้างการพัฒนาทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์มีความเชื่อมโยงกับสถาบันทางสังคมและการเมืองอยู่สูง ดังนั้นหากมีการใช้ขยาย

การศึกษาตามแนวคิดเศรษฐศาสตร์สถาบันเข้าช่วยวิเคราะห์อาจทำให้เห็นภาพและคำอธิบายการเปลี่ยนแปลง
ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- Boon, Goh Chor and Gopinathan, S. (2006), “The Development of Education in Singapore since 1965,” *Background paper prepared for the Asia Education Study Tour for African Policy Makers, June 18-30, 2006*, National Institute of Education, Nanyang Technological University, Singapore.
- Brown, Raj (2006), “The Emergence and Development of Singapore as a Regional/International Financial Centre. XIV International History Congress, Session 31, Helsinki.”
- Centre for Governance, Institutions & Organisations and Chartered Institute of Management Accountants (2014). *The State as Shareholder: The Case of Singapore*. NUS Business School. P.6
- Chen, David L.K. and Phoon, Kok F. (2014), “Singapore’s Financial Market: Challenges and Future Prospects,” *Handbook of Asian Finance: Financial Markets and Sovereign Wealth Funds*, Vol. 1, Elsevier.
- Chuan Teck Lee (2005), “Developing Singapore’s corporate bond market,” *BIS paper*, No.26.
- Cummine, Angela (2015). “How Temasek has driven Singapore’s development.” *East Asia Forum*. 17 February 2015. pp. 1-2
- Daquila, Teofilo C. and Huy, Le Huu (2003), “Singapore and ASEAN in the Global Economy: The Case of Free Trade Arrangement,” *Asian Survey*, 43(6), pp. 908-928.
- Discovery Channel (2010), *The History of Singapore: Lion City, Asian Tiger*, Wiley.
- Domestic Economy Division, Economics Department, Monetary Authority of Singapore (1998), “Singapore’s Services Sector in Perspective: Trend and Outlook,” *Occasional Paper*, no. 5.

- Economics Department, Monetary Authority of Singapore (1981), *Papers on Monetary Economics*, Singapore University Press.
- Fong, Pang Eng and Lim, Linda (1982), "Foreign Labor and Economic Development in Singapore," *The International Migration Review*, 16(23), pp. 548-576.
- Gordon, Richard A. (1981), "Tax Havens and Their Use By United States Taxpayers – An Overview," *A report to the Commissioner of Internal Revenue the Assistant Attorney General (Tax Division) and the Assistant Secretary of the Treasury (Tax Policy)*, P 14.
- Heng, Toh Mun and Low, Linda (1989), "Singapore's Service Sector Development in the ASEAN Context," *ASEAN Economic Bulletin*, 6(1), pp. 8-30.
- Hew, Danis (2005), "Singapore as a Regional Financial Centre. In *Capital Markets in Asia: Changing Roles for Economic Development* edited by Donna Vandenbrink and Denis Hew," Tokyo Club Foundation for Global Studies.
- Huang, Lijie and Fang, Joyce (2015), *Front Page: Stories of Singapore since 1845*, Straits Times Press.
- Huat, Tan Chwee (2005), *Financial Markets & Institutions in Singapore*, Singapore University Press.
- Huff, W.G. (1995), "The Developmental State, Government, and Singapore's Economic Development," *World Development*, 23(8), pp. 1427-1438.
- Huff, W.G. (1987), "Patterns in the Economic Development of Singapore," *the Journal of Developing Area*, 21(3), pp. 305-326.
- Jarvis, D.S.L., (2009) "Race for the Money: International Financial Centers in Asia," *Lee Kuan Yew School of Public Policy Research*, Paper No. LKYSPP09*012*CA, June 3, 2009 อ้างอิง
 ถึงใน Douglas J. Elliott (2011), "Building a Global Financial Center in Shanghai: Observations for Other Center," John L. Thornton China Center at Brookings.

- Kindleberger, C.P. (1974), "The Formation of Financial Centres: A Study in Comparative Economics History," *Princeton Studies in International Finance*, No.36.
- Lai, Karen P.Y. and Joseph A. Daniels (2015), "Banking on Finance in Singapore: The State-led Financialization of Banking Firms," *GPN Working Paper Series*. National University of Singapore, P.11-12.
- Lee Kuan Yew (2011), "From Third World to First," *Harper Business*.
- Lee, William K. M. (2001), "Economic Restructuring in Singapore: A Reflection on Regional Security in Southeast Asia," *Asian Affairs*, 27(4), pp. 211 – 221.
- Menon, Ravi (2016), "Singapore's Financial Centre: Resilience, Dynamism, Trust," A Speech given at Foreign Correspondents Association of Singapore on 6 September 2016.
- Monetary Authority of Singapore (2012), "Singapore Bond Market Guide," p.8.
- Monetary Authority of Singapore (2014), "2014 Singapore Asset Management Survey: Singapore – Global City World of Opportunities."
- Monetary Authority of Singapore (2015), "The Monetary Authority of Singapore announcement of the formation of a new FinTech & Innovation Group on 27 July 2015."
- Monetary Authority of Singapore (2015), "Singapore Corporate Debt Market Development 2015: Singapore – Global City," *World of Opportunities*, p.3
- National Library Board, Singapore (2015), "Living the Singapore Story: Celebrating our 50 years 1965-2015."
- Ngiam Kee Jin (1996), "Singapore as a Financial Center: New Developments, Challenges, and Prospects. In Financial Deregulation and Integration in East Asia," *NBER-EASE*, Volume 5, University of Chicago press. <http://www.nber.org/chapters/c8569>.

- Noland, Marcus; Park, Donghyun and Estrada, Gemma B. (2012), "Developing the Service Sector as Engine Growth for Asia: An Overview," *ADB Economics Working Paper Series*, no. 320.
- OECD (2010), "Singapore: Rapid Improvement Followed by Strong Performance," *Strong Performers and Successful Reformers in Education Lessons from Pisa for the United States*, Chapter 7, OECD Publishing, pp. 159-176.
- Rajan, Ramkishan S. (2002), "Going It Alone: Singapore's New Commercial Trade Strategy," *Economic and Political Weekly*, 37(6), pp. 534-536.
- Seng, You Poh and Yah, Lim Chong (1971), "The Singapore Economy," Eastern Universities Press.
- Schena J., Patrick and Ravi Shankar Chaturvedi (2011). The Sovereign Wealth Fund Initiative. The Sovereign Wealth Fund Initiative. Center for Emerging Market Enterprises, The Fletcher School, Tufts University. November 2011. P.3
- Siddiqui, K. (2010), "The Political Economy of Development in Singapore," *Research in Applied Economics*, Vol. 2, Macrothink Institute, No.2.
- Tax Justice Network: financial secrecy index (2016), "Narrative Report on Singapore (www.financialsecrecyindex.com)."
- Temasek Review (2016) "The DNA of Temasek."
- Young, Alwyn (1992), "The Tale of Two Cities: Factor Accumulation and Technological Change in Hong Kong and Singapore," *NBER Macroeconomics Annual*, 7, pp. 13-54.
- Yong, Cao and Lee Nah Quek (1995), "Financial Growth in Singapore," Nanyang Business School, Nanyang Technological University, P. 156
- Zorome, Ahmed (2007), "Concept of Offshore Financial Centers: In Search of an Operational Definition," *IMF Working Paper*, WP/07/08.

โคริน เฟื่องเกษม (2542), “การพัฒนาการทางเศรษฐกิจและการเมืองสิงคโปร์,” กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์คบไฟ.

พีชรี สุมิตร (2557), “ประวัติศาสตร์สิงคโปร์ : *A History of Singapore*,” มุลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์.

วรวิทย์ ไชยทอง “การเมืองการปกครองสิงคโปร์ ลักษณะเด่นและความสำคัญของการเมืองสิงคโปร์” เขียนลง
ใน website:

http://www.baanjomut.com/library_2/asean_community/singapore/02.html.

สุมาลี สุขตานนท์ (2554), “การครอบครองมหาสมุทรหลายของมหาอำนาจตะวันตก,” ใน website:

<http://www.tri.chula.ac.th/triresearch/malau/malau.html>.

ส่วนนโยบายการเคลื่อนย้ายเงินทุน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2555) “ภาพรวมสถานะและประสิทธิภาพ
การจัดตั้ง SWFs” Capital Flow Special Report, กันยายน 2555

ภาคผนวก 1

โครงสร้างระบบธนาคารของสิงคโปร์ คัดลอกจากธนาคารแห่งประเทศไทย

1). Full Bank

ดำเนินธุรกิจธนาคารครอบคลุมตามขอบเขตที่กำหนดใน Banking Act โดยสามารถประกอบธุรกิจได้ทั้งด้าน Corporate และ Retail Banking

- รับฝากเงิน : เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ เงินฝากเผื่อเรียก หรือเงินฝากประเภทใกล้เคียงอื่นๆ
- ให้สินเชื่อ : สินเชื่อระยะยาว สินเชื่อหมุนเวียน สินเชื่อเพื่อการนำเข้าและส่งออก สินเชื่อเงินเบิกเกินบัญชี
- การให้บริการด้าน Treasury : ปริวรรตเงินตราต่างประเทศ ตราสารอนุพันธ์
- บริการด้านชำระเงิน : เช็ค Clearing และ Remittance
- บริการด้าน Custody
- บริการด้าน Wealth management
- บริการด้าน Leasing และ Factoring

นอกจากนี้ Full Banks ยังสามารถประกอบธุรกิจอื่นๆ เพิ่มเติมได้ตามที่ระบุไว้ใน Banking Regulation¹ สำหรับการให้บริการสินเชื่อบัตรเครดิตยังต้องขออนุญาตจาก MAS เป็นรายกรณี

2) Qualifying Full Bank (QFBs)

Qualifying Full Banks (QFBs) มีขอบเขตการประกอบธุรกิจเท่ากับ Full Banks อย่างไรก็ตาม QFBs ได้รับสิทธิพิเศษเพิ่มเติมมากกว่า Full Banks ทั่วไป ดังนี้

1. มีสถานประกอบกิจการรวมได้สูงสุด 25 แห่ง (รวมสาขา Off-site ATM)²
2. สามารถใช้ ATMs ร่วมกันระหว่าง QFBs ด้วยกันได้ และย้ายสถานที่ตั้งสาขาได้โดยเสรี
3. สามารถเจรจากับธนาคารท้องถิ่นเพื่อให้ผู้ถือบัตรเครดิตของ QFBs สามารถใช้บริการ Cash in advance จาก ATM Network ของธนาคารท้องถิ่นได้
4. ให้บริการ Debit ผ่าน EFTPOS³ Network ได้
5. ให้บริการเปิดบัญชี Supplementary Retirement Scheme และ CPF Investment Scheme ได้
6. สามารถรับฝาก Fixed Deposit ภายใต้ CPF⁴ Investment Scheme

3). Wholesale Banks

ขอบเขตการประกอบธุรกิจคล้ายคลึงกับ Full Banks อย่างไรก็ตาม การทำธุรกรรมกับบุคคล/นิติบุคคลที่ไม่ใช่ Approved financial institutions⁵ ธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับใบอนุญาตในรูปแบบ Wholesale banks มีข้อจำกัด ดังนี้

ประเภทบริการ	ข้อจำกัด
Saving account	ไม่อนุญาตให้บริการ Saving account ในสกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์ ยกเว้นจะได้รับอนุญาตจาก MAS เป็นรายกรณี
Fixed account	ไม่อนุญาตให้บริการ Fixed deposits ในสกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์ที่ต่ำกว่า 250,000 ดอลลาร์สิงคโปร์
ตราสารหนี้ (Bond) และบัตรเงินฝาก (Negotiable Certificate of Deposit: NCD)	ต้องอยู่ในเงื่อนไข 1) เป็นตราสารหนี้สกุลเงินต่างประเทศ หรือ 2) กรณีตราสารหนี้สกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์ที่ออกให้แก่นักลงทุนซึ่งเป็นผู้มีฐานะดีและมีความเข้าใจในการลงทุน (Sophisticated investor) ⁶ ตราสารดังกล่าวจะต้องมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 200,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ และระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 12 เดือน นับจากวันที่ออก

4). Offshore Banks

ขอบเขตการประกอบธุรกิจคล้ายคลึงกับ Full Bank และ Wholesale Bank อย่างไรก็ตาม การทำธุรกรรมในสกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์จะมีข้อจำกัดมากกว่า ขณะที่การทำธุรกรรมในสกุลเงินต่างประเทศจะต้องดำเนินการผ่าน Asia Currency Unit (ACU)

การให้บริการแก่บุคคล/นิติบุคคลที่ไม่ใช่ Approved financial institutions ธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับใบอนุญาตในรูปแบบ Offshore banks จะต้องปฏิบัติตามข้อจำกัด ดังนี้

ประเภทของลูกค้า	ข้อจำกัด
การให้บริการแก่ลูกค้าที่มีถิ่นที่อยู่ในสิงคโปร์	- ไม่อนุญาตให้บริการ Saving account และ Fixed account สกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์ - ไม่อนุญาตให้บริการสินเชื่อรวมเกินกว่า 500 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก MAS เป็นรายกรณี
การให้บริการแก่ลูกค้าที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ในสิงคโปร์	- ไม่อนุญาตให้บริการ Saving account สกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์ - ไม่อนุญาตให้บริการ Fixed deposits สกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์ที่ต่ำกว่า 250,000 ดอลลาร์สิงคโปร์

ตราสารหนี้ (Bond) และบัตร เงินฝาก (Negotiable Certificate of Deposit: NCD)	ต้องอยู่ในเงื่อนไข 1) เป็นตราสารหนี้สกุลเงินต่างประเทศ หรือ 2) กรณีตราสารหนี้สกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์ที่ออกให้แก่นักลงทุนซึ่งเป็นผู้มี ฐานะดีและมีความเข้าใจในการลงทุน (Sophisticated investor) โดยตรา สารดังกล่าวจะต้องมีมูลค่า ไม่ต่ำกว่า 200,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ และ ระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 12 เดือน นับจากวันที่ออก
--	---

5). Merchant Banks

ขอบเขตการดำเนินธุรกิจครอบคลุมการให้บริการด้าน Investment banking อาทิ จัดจำหน่าย
ตราสารทางการเงิน (Stock underwriting and bond issuance) การควบรวมกิจการ (Mergers and
acquisitions) การปรับโครงสร้างหนี้ (Debt restructuring) และทำ Syndicated loans เป็นต้น นอกจากนี้
ยังรวมถึงการบริหารพอร์ตลงทุน (Portfolio investment management) การรับเป็นที่ปรึกษา
(Management consultancy) และการดำเนินธุรกรรม Foreign exchange ทั้งนี้ Merchant Bank ส่วน
ใหญ่จะมีการขออนุญาตจัดตั้ง Asian Currency Units (ACUs) จาก MAS เพื่อให้สามารถดำเนินธุรกรรมใน
Asian Dollar Market ได้

อย่างไรก็ตาม Merchant banks ไม่สามารถดำเนินธุรกรรม ดังต่อไปนี้ได้

- I. รับฝากเงิน/กู้เงินจาก Public sector ที่ไม่ใช่ธนาคาร บริษัทเงินทุน ผู้ถือหุ้น และบริษัทที่
มีผู้ถือหุ้นของ Merchant bank ควบคุมกิจการ
- II. ระดมทุนผ่านการออก Promissory notes, Commercial papers, Certificates of
deposit หรือ Acceptance of Bills of exchange
- III. ดำเนินธุรกรรมผ่าน Asian Currency Unit (ACU) เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก MAS

Reference note

1. 18 July 2001): Part IX PRESCRIBED BUSINESS
2. สำหรับ QFBs ที่มีการจัดตั้งในสิงคโปร์มาเป็นเวลานานในรูปแบบ Local subsidiary ทางการสิงคโปร์อาจ
พิจารณาปรับเปลี่ยนจำนวนสถานประกอบกิจการอีก 25 แห่ง (แบ่งเป็นสาขาไม่เกิน 10 แห่ง) รวมเป็น 50 แห่ง
3. EFTPOS: Electronic funds transfer at point of sale
4. CPF: Central provident fund
5. Approved financial institution ประกอบด้วย Bank, Finance company, Merchant bank และ
Insurer ที่ได้รับอนุญาตและจดทะเบียนในสิงคโปร์

6. กรณีบุคคลธรรมดาจะต้องมีสินทรัพย์สุทธิไม่ต่ำกว่า 2 ล้านบาทหรือมีรายได้อื่นรวม 12 เดือน ก่อนวันที่ออกตราสารไม่ต่ำกว่า 3 แสนดอลลาร์สิงคโปร์ กรณีนิติบุคคลจะต้องมีสินทรัพย์สุทธิไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาทหรือมีรายได้อื่นรวม 12 เดือน ก่อนวันที่ออกตราสารไม่ต่ำกว่า 3 แสนดอลลาร์สิงคโปร์

ภาคผนวก 2

กิจกรรมของโครงการ

รายละเอียดผลการดำเนินงานของโครงการ (พอสังเขป)

กิจกรรม (ตามแผน)	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ (ตามแผน)	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ*
<ol style="list-style-type: none"> 1. ทบทวนวรรณกรรมปริทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศ สิงคโปร์ 2. รวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมทางด้านสถิติ และเรียบเรียงผลการศึกษา 3. จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 	<p>เห็นภาพรวมถึงพัฒนาการและโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคม ของประเทศ สิงคโปร์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้ทบทวนวรรณกรรม เพื่อให้เห็นภาพรวมทางสังคม และเศรษฐกิจของสิงคโปร์ 2. ได้ข้อสรุปถึงพัฒนาการทางเศรษฐกิจในภาพกว้าง 3. แสดงรายละเอียดของพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจและการเงินของประเทศสิงคโปร์ 4. สรุปผลการศึกษาและเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 	